ВІСТІ
КОМБАТАНТА

4

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2010

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ КОМБАТАНТА
Рік 2010 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 4 (264)

ЗМІСТ

Закінчення на ст. 140

ВІСТІ КОМБАТАНТА

4

2010

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Муха Леонід
вул. Дорошенка 33
м. Миколаїв, Львівська обл.
81600 Україна
тел. (3241) 41299

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (0115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by
Creative Touch
COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.trident-printing.com

Коментарі

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ЖИТТЯ В АБСУРДІ або НАЗАД у РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ

Коли парлямент України раптом ухвалив рішення про врочисте відзначення ювілею ленінського комсомолу, здається, вже мало людей у самій Україні тому подивувалося. Коли Президент Янукович проводив разом із керівниками Росії спільну воєнну параду в Києві на честь перемоги СРСР у „Великій вітчизняній війні", публіка наша також уже сприйняла це як майже належне. Принаймні, „протестантів" (ясна річ, не конфесійних, а політичних) було, як на таку велику країну, аж надто замало.

В Україні відбуваються парадоксальні процеси. І розпочалися вони не вчора. І навіть не з приходом на президентський Олімп Віктора Януковича. У незалежній державі, яка нагадує корабель у морі без компасу й вітрил, влада перманентно дискутує між собою і з народом на теми ідентичности. Ще років п'ятнадцять тому хтось із наших уїдливих публіцистів написав, що насправді символом України є не тризуб, а синьо-жовтий серп і молот. Тобто: вже начеб і наші національні кольори, однак–символіка совдепівська...

За цією формулою–не просто гіркий жарт. За нею–сумна реальність. Ще донедавна ми, скажімо, разом із Днем незалежности святкували 7 листопада–данина так званій Великій жовтневій соціялістичній революції. Поряд із Різдвом Христовим і нині святкуємо Перше травня–День солідарности трудящих усього світу, як це завчили ще на шкільній лаві в часи СРСР. СРСР нема, але він незримо присутній у нашій реальності. І є на те свої цілком логічні пояснення. Починати їх треба не з таких, наприклад, тотальних узагальнень: „Усі ми–родом із СРСР", а значно конкретніше. Обведімо поглядом сьогоднішніх керівників нашої держави, народних депутатів, першу шеренгу бізнесменів та банкірів. У біографії чи не всіх їх значиться не просто комсомол, а керівна посада в комсомолі. Від секретарів ЦК, обкомів і райкомів до завідувачів усяких відділів. Як слушно пише на сторінках газети „День" Петро Кралюк, усі ці молоді люди проводили в маси лінію партії, хоча самі не дуже в усе те вірили, бо вісімдесяті роки, коли вони витійствували з комсомольських трибун до мас–то роки особливого фари-

сейства й нечуваного цинізму. Комуністична квазірелігія почала бурхливо аґонізувати, і тільки сліпий не бачив, що заснована на ній імперія йде до краху. Але юні пронозливі циніки, що завдяки природному спритові застрибнули в керівні й напівкерівні комсомольські крісла, блискуче удавали, що нічого такого й близько немає й на весь голос закликали юнаків та дівчат на нові ударні справи в ім'я перемоги комунізму. Отоді відбувся природний відбір. Майже як у теорії Чарльза Дарвіна. У кого немає совісти, хто вміє переконливо брехати, хто подужає віділхнути конкурента і хто вміє самовіддано гнутися перед вищими (ясна річ, компартійними) інстанціями, той виходив переможцем за посаду й перспективу кар'єри в комсомолі. І всі вони тоді туди прийшли. А коли наші наївні романтики звершили революцію на ґраніті, потрясли міста і села тисячами мітинґів та всяких акцій протесту проти режиму, коли–нарешті–референдум виніс вирок імперії: Україна–незалежна держава!–отоді ці кмітливі й вишколені хлопці без жодних вагань одразу запропонували себе в органи влади, які почали формуватися в Україні. Вони раптом почали говорити про свій–не більше й не менше!–український патріотизм. Й ось уже вони дружно, мов горобці біля зерна, повсідалися на всяких державних посадах: міністри, заступники міністрів, перші амбасадори України, депутати парляменту. Як гриби після дощу, множилися комерційні банки, а господарями в них ставали все ті ж статурні, зі смаком одягнені, балакучі хлопці, котрі часто були не просто менеджерами новостворених банків та всяких фінансових „пірамід" (які потім з тріском валилися, полишаючи мільйони обдурених вкладників), а охоронцями капіталу. Бо незрідка статутними фондами ставали кошти компартії і доблесного комсомолу, що їх заплутаними шляхами переганяли–подеколи й через кордони–на рахунки щойностворених фінансових установ. Майже всі відразу, як кажуть, виявилися при ділі. Але–не при тому, коли треба лопатою копати а чи кайлом ґраніт лупати.

Романтики все ще бігали на мітинґи, організовували патріотичні товариства й партії, виборювали національну символіку і т. ін., а браві хлопці-комсомольці приватизовували заводи й фабрики, брали пошту й телеграф, армію і міліцію... Одне слово брали все, що можна взяти. Ще раз потвердилася істинність крилатої сентенції про те, що революції звершують романтики, а користуються їхніми плодами падлюки!

Як з'ясувалося, у владу, в бізнес і до грошей, національного потенціялу українським людям уже не протовпитися–всі місця там зайнято. А хто й протовпився якось, то його або швидко підкупили, й він опинився з „того" боку, або ж, не маючи жодних адміністративних талантів чи не будучи конкурентноздатним у візантійщині, яка завжди живе в наших структурах влади, відразу ж вилетів звідти, мовби корок із шампанського. То вже окрема тема: чимало героїв мітинґів та

гарячих революціонерів виявилося вкрай нездалими діячами там, де треба було робити щось конкретне–їх вистачило тільки на ура-фрази. І ще одна тема, якої не торкатиметемося при цій нагоді–перманентне самоїдство в національно-демократичному таборі. Досить сказати, що якби ми так непримиренно й войовничо ставилися до своїх ворогів, то, певно, вже всі вони були б давно поборені.

Але це тема іншої розмови, тільки про цей одіозний український феномен.

Нині ж ведемо поглядом далі по панорамі репрезентантів сучасної влади в Україні. Зі спритними екс-комсомольцями сусідять представники кримінального чи напівкримінального світу. Ці імена постійно називає українська преса, але статус недоторканости українських депутатів (а в цього континґенту в ціні передовсім депутатські мандати) звільняє їх від будь-яких юридичних колізій. А хто не купив собі такого мандата–легко відкуповується від усіх можливих неприємностей у судах. Суд в Україні виставляє себе на аукціонні торги: хто більше дасть або хто вище місце в державній ієрархії осідлав, на того користь і буде суворий вердикт. Але це–теж інша тема. Принагідними філіпіками її не вичерпаєш. Називаю її тут тільки для повноти контексту існування української людини в Українській державі.

А ось настільки ця держава справді українська–про це сьогодні можна довго дискутувати. Попереду йшлося про те, хто опосів крісла керівників різних ранґів по всій державі, включно з найвищими. Якщо не всі вони, то дев'яносто дев'ять відсотків із них одержали традиційне радянське виховання й традиційну радянську освіту, де українські елементи були присутні хіба що в ембріональному стані.

Вони справді мають навіть менш аніж просто приблизне уявлення, що це за земля у них під ногами, що за історія в цього народу, чому так уперто письменники та вчителі відстоюють право української мови бути державною мовою. Поміркованіші з них навіть миролюбно допитуються: ну, хіба це вже так важливо–одна державна мова, і саме–українська?! Держава ж від російської мови не впаде?! Вони ж щиро подивуються: чому ви так проти комсомолу?! Адже ж це наше життя, наша історія? І коли ти їм відповідаєш, що то–не наша історія, то–історія імперії під назвою Радянський Союз, то вони гаряче обстоюють свої політичні, моральні й історичні права поклонятися тій історії, в якій вони фіґурують десь на малому марґінесі. І тоді знову робиш відкриття: гомо совєтікус–то особлива порода чи раса, виведена в совєтському інкубаторі. Українізувати цих індивідів надзвичайно важко. Тим більше, що по-справжньому така робота в Україні і не велася. Були якісь несміли спроби в час президентства Віктора Ющенка, однак усе це велося невигадливо, незграбно й несистемно. Так, у суспільстві в перший період Ющенкового президентства посилилися вияви національної енерґії

(з'явилися фестивалі й конкурси, побачили світ важливі українські книги і т.ін.). Та все ж виразно артикульованої й чітко мотивованої гуманітарної політики в державі все-таки не було. Все те–стихійні спалахи громадських ініціятив. Бо ж президентське опікування палацом Розумовського, заходи, пов'язані з увічненням пам'яті про трагедію Голодомору, мистецький "Арсенал" і систематичні походи на Говерлю–то ще не перманентна національно-просвітня й виховна робота з державі.

Щоправда, після приходу до влади Віктора Януковича з усім його „табачним" воїнством одразу ж відчувся разючий контраст: ставлення до національних цінностей стало брутально-аґресивним нігілістично-глузливим. Усе антиукраїнське перейшло в наступ і важким потоптом душить освіту, культуру, саму нашу духовність. Якщо реґіональні „табачники" й допускають якесь право на існування України, то–тільки у варіяції Радянської України. На це спрямована вся система заходів, пов'язаних із освітою, культурою, самим громадським життям. Одне слово, совєтизація і русифікація в Україні значно активізувалися. Оце життя в абсурді має одну виразну перспективу–назад у Радянську Україну. Такою бачить нашу державу Партія реґіонів, що владарює сьогодні на всіх висотах, і Президент Віктор Янукович.

А що ж національна еліта?

А національна еліта знемагає в тяжкій міжусобиці. Сьогоднішня її причина: хто ж належить до леґітимної опозиції? З'ясувати це для наших „елітників" набагато головніше, аніж, скажімо, загроза того, що раптом може небо впасти...

Отак і живемо у передчутті нових „червоних" сторінок календаря.

Чи вистачить у нас сил зупинити це сповзання в Радянську Україну?

Тепер уся надія на молодь, у якої легені не затруєні затхлим повітрям СРСР.

На молодь, яка скаже штатним професійним „елітникам": „Ваше місце–в музеї історії".

Михайло Слабошпицький–прозаїк, критик, літературознавець, публіцист, громадський діяч

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

Всім нашим передплатникам, авторам, дописувачам, Головним Управам і Членству Комбатантських Організацій бажають

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ „ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА"

Веселих Свят Різдва Христового

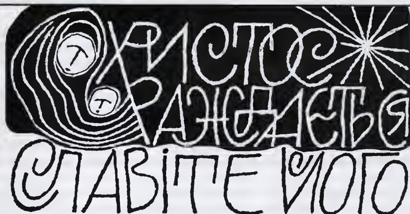
та щасливого Нового Року

всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Рочестері, Н.Й., США

В ГАРНУ ДНИНУ, В ДОБРИЙ ЧАС
ІЗ РІЗДВОМ ВІТАЄМО ВАС
ІЗ ВЕЧЕРЕЮ СВЯТОЮ
ІЗ ВЕСЕЛОЮ КОЛЯДОЮ.
ХАЙ КОЛЯДОЧКА ЛУНАЄ

І СНІЖКОМ ХАЙ ПОСИПАЄ,
ХАЙ РІК НОВИЙ 2011
НЕСЕ В ХАТУ
ЩАСТЯ І РАДОСТІ БАГАТО.

ГОЛОВНІЙ УПРАВІ, КРАЄВИМ УПРАВАМ
І ВСІМ ПОБРАТИМАМ—ЧЛЕНАМ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1. УД УНА В УКРАЇНІ ТА
В УСІХ СТОРОНАХ СВІТУ ТА ВСІМ ВЕТЕРАНАМ,
ЯКІ БОРОЛИСЯ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

БАЖАЄ ЩИРО

УПРАВА І ЧЛЕНСТВО — СТАНИЦІ НЬЮ—ЙОРК

Микола РЯБЧУК

ДІРАВЕ ВІДРО, або ж ІМІТАЦІЯ ДЕМОКРАТІЇ

Евразійські диктатори страшенно не люблять, коли їх називають „диктаторами", і тому вряди-годи проводять у своїх султанатах „демократичні вибори". Вдячний народ майже одностайно переобирає їх ще на п'ять, десять, двадцять років або й пожиттєво, а тоді так само натхненно переобирає на наступних 5-10-20 років їхніх дружин, дітей, онуків та внучатих племінників.

Евразійські диктатори мають усі атрибути европейської демократії, котра в їхніх шляхетних душах цілком мирно поєднується із суто золотоординською дикістю і захланністю. Вони мають „парляменти", „конституційні суди" і „місцеві органи влади", куди запаковують своїх ближчих і дальших родичів, бізнес-партнерів, охоронців, конюхів, водіїв, улюблених поп-зірок та ветеранок гарему.

Всі ці „органи" схожі на справжні, от тільки мають один недолік. Їх неможливо ані використати за призначенням–для ефективного управління країною, ані переобрати. Політолог Олександр Рубцов якось дотепно порівняв їх із гарним новеньким відром, що має лише одну дрібну ваду: дірку, крізь яку вся вода по дорозі від криниці додому витікає.

Дірка повинна бути не дуже великою–щоб не надто впадала в очі міжнародним розумникам, які безпідставно звинувачують наших суверенних султанів у шахрайстві. Але й не повинна бути занадто малою, бо тоді, не дай Бог, не вся вода витече і сяка-така опозиція, екстремісти-націоналісти просочаться таки до султанських „органів" або й доберуться, чого доброго, до самої султанської посади, котра давно вже, відомо, зарезервована для спадкоємців.

Дірки просвердлюються по-різному–комплектуванням своїми людьми судів та виборчих комісій, зняттям із виборів чужих кандидатів і маскуванням під різними вивісками своїх, купуванням прихильників і залякуванням противників, друкуванням і докиданням фальшивих бюлетнів, а головне – щирою евразійсько-султанською правдою на всіх радіо- й телеканалах.

Евразійські диктатори–щирі естети, і тому надзвичайно полюбляють театральні інсценізації, особливо напередодні виборів. Хто забув уже фаєрверк над Райхстаґом чи, скажімо, загадкові вибухи житлових будинків у Москві, хай згадає не менш загадкову ґранату, кинуту начебто прихильниками Мороза у Наталю Вітренко, чи не

менш загадкові вибухи на Троєщинському базарі шість років тому, влаштовані начебто ющенківцями. Або й зовсім недавні опереткові вибухи „бомб" у Кіровограді. Слава найкращого виконавця, схоже, не дає спокою ні пп. Могільову, ні Льовочкіну, ні Хорошковському, ні нашому головному султанові.

Гра з правилами

Дев'ять місяців урядування нової-старої влади показують, що традиційна постсовєтська гра з правилами в Україні триває, причому її масштаб і цинізм змушують декого ностальгійно згадувати не лише добряка Даниловича, а й його сірого кардинала Медведчука. Той, хоча й шахрував, а все ж удавав, ніби грає в шахи. Теперішні луплять відразу шаховою дошкою по голові. Розв'язування складних юридичних колізій – не їхня парафія. Навіщо розплутувати вузли, коли можна їх розрубати? Навіщо ділитися владою чи ресурсами, коли можна загребти все? Навіщо когось переконувати, коли можна просто купити або залякати? Навіщо себе обмежувати якимись законами й правилами, коли можна їх як завгодно переписати і як завгодно для власної зручности витлумачити?

Вибіркове застосування законів, маніпулювання судами та іншими державними органами, іґнорування конституційних та інших правових норм і приписів – чи не єдина галузь, де „пацани" з Донбасу виявилися справді послідовними, винахідливими і навіть, по-своєму, „професійними". Від самого початку Януковичевого правління вони без вагань сформували уряд, себто узурпували владу в неконстуційний спосіб; без вагань скасували місцеві вибори, що мали б за конституцією відбутись у травні; без дискусій, без референдумів, без експертних висновків віддали росіянам ще на 25 років військові бази в Криму – дарма що конституція однозначно забороняє розташування чужоземних військ на українській території.

Один із західних експертів у закритому меморандумі, не призначеному для друку, інформує свій уряд, що „згортання політичних свобод та перерозподіл власности [в Україні] відбуваються так швидко, що ніхто не встигає усвідомити навіть, що ж діється... Янукович вибудовує путінську вертикаль влади куди швидше й рішучіше, ніж це робив сам Путін... Він явно не довіряє олігархам та їхньому персоналу, натомість має вдосталь своїх людей, переважно з Донецької области, яких розставляє на посади перших заступників в усі органи й організації, де б вони могли насамперед контролювати фінансові потоки".

Експерт, який зустрічався в Україні з чільними політиками та бізнесменами, інформує про почуття розгубленості, яке панує в цьому середовищі. Один з олігархів розповідав, що президент начебто особисто вимагає від кожного з них три відсотки,–достоту як це вже давно робить у Росії Владімір Путін. „Приблизно за рік,–прогнозує

експерт,–Янукович елімінує олігархів як клас". Це означає, що декому з них доведеться „добровільно" відмовитися від власного бізнесу на користь довірених людей Януковича; декому–покинути Україну, а декому, ймовірно, зіграти роль „українського Ходорковського". Кандидатами на цю ролю найчастіше називають Ігоря Коломойського, Рината Ахметова і навіть Дмитра Фірташа–людей, яким Янукович чи не найбільше завдячує своєю політичною перемогою. Але воно й не дивно: саме своїм головним промоторам і фінансистам, насамперед Березовському, найпершим ділом відплатив Владімір Путін.

Багато хто з олігархів, не чекаючи гірших часів, поквапливо продає свій бізнес підставним „кіпрським" компаніям, кредити яким незмінно надає російський „Внешэкономбанк", на чолі наглядової ради якого стоїть ніхто інший як сам Путін. Подейкують, цей добродій призначив $20 мільярдів із власних фондів на закупівлю найважливіших українських підприємств–із погано прихованим наміром випередити самого Януковича.

Приборкання олігархів означатиме зокрема й остаточну елімінацію відносного українського плюралізму, зумовленого різними інтересами різних кланів та потребою президента якось ці інтереси зрівноважувати та маніпулювати–як це було за Кучми–на свою користь. Путінська модель влади ніякого рівноваження не передбачає, лише погрози, шантаж та репресії. „Чи усвідомлюють українські олігархи, що вони в небезпеці?"–запитаує експерт.–„Так і ні". З одного боку, пояснює він, тенденції достатньо очевидні. А з іншого боку–українські олігархи занадто жадібні і скорумповані, аби спромогтись на активний опір. „Єдине, що з їхнього боку загрожує Януковичу,–вважає експерт,–це спроба замаху". Саме тому він оточує себе неймовірною охороною і вживає майже параноїдальних заходів безпеки. Втім, те саме роблять і олігархи. Як і всі ґанґстери, вони мають достатньо підстав боятись відплати від найрізноманітніших конкурентів.

Як жартує один мій колеґа: визначити кількох нескорумпованих депутатів в українському парляменті дуже легко–всі вони ходять без охорони.

Тенденція до загнивання

Концентрація влади в руках президента передбачає його цілковитий контроль не лише за адміністративними та фінансовими ресурсами, а й за головними мас-медіями. Януковичеві „гравці з правилами", схоже, придумали блискучий спосіб заволодіння головними телеканалами під маскою створення громадського телебачення. Таким чином, одним пострілом можна вполювати відразу двох зайців: відібрати (чи „викупити" за символічну ціну) в олігархів найголовніші

канали для їхньої буцімто передачі в суспільне мовлення–і водночас узяти це так зване „суспільне мовлення" під свій цілковитий контроль за допомогою слухняної „наглядової ради", укомплектованої, як УТ-1, президентськими прислужниками.

Тарас Чорновіл, котрий 2004 року працював у виборчому штабі Віктора Януковача, розповідає, як один із керівників і фінансистів Януковичевої кампанії зареаґував на його делікатне зауваження не вдаватися до надто грубих і нахабних фальсифікацій. Відповідь того добродія щонайкраще характеризує політичну філософію і його самого, і його партії: „Да ладно! Все схвачено!" („Не хвилюйся, все схоплено!").

Оце, власне, і є і мета, і засоби цієї команди, яка захопила у березні владу шляхом антиконституційного парляментського перевороту.

Та система, яку вони намагаються зі своїм „президентом" запровадити в Україні, є лише провінційною копією кремлівсько-луб'янської „керованої демократії". На превеликий жаль, це єдина система, яку вони більш-менш знають і розуміють, чи, принаймні, так собі думають. Ця система, однак,–без стримувань і противаг, без чесної конкуренції, без прозорости, відповідальности і підзвітности,–має виразну тенденцію до загнивання. Вона просто приречена бути неефективною й корумпованою. Балачки про потребу модернізації, що їх останнім часом ведуть московські правителі, є всього лише слабо завуальованим визнанням глибокої кризи створеної ними системи.

Донецькі „пацани", схоже, цього не розуміють або ж, імовірніше, вважають, що українських ресурсів та міжнародних позик цілком вистачить на п'ять або й десять років їхнього царювання. Україна, однак, на щастя, не має російських ресурсів, а отже й достатньої кількости нафтодолярів, аби корумпована влада могла купувати собі за них політичну лояльність своїх обивателів. Не має Україна й імперських амбіцій та шовіністичного очманіння, аби та ж таки корумпована влада могла задурити населенню голови „вставанням з колін" та боротьбою із внутрішніми та зовнішніми ворогами. Тож управляти цією країною, як Росією чи рідним Донбасом, пацанам не вдасться. Вони пролетять. От тільки кошти цього прольоту будуть доволі високими. На жаль, не лише для них, а й для усіх нас.

Розшук

Дивізійника **Семена МАСЛІЯ**, нар. 1920 р., у селі Лабова, повіт Новий Санч, пошукує Юрко МАСЛІЙ.

Jurek Masley,
82544 EGLING, b. Wolfratshausen,
Hauptstr. 8
GERMANY

Оксана ПАХЛЬОВСЬКА,
професор Римського університету „Ля Сап'єнца"

ШУКАТИ ЛЮДИНУ

Постійна, глибока, капілярна люмпенізація–це драматичний спадок тоталітарної системи, який дає свої гіркі плоди й сьогодні. І не лише для України, а й для самої Росії. Хто є адептами російської пропаґанди? Молоді екстремісти, що вливаються в різношерстні бандформування, запнуті в хустки пенсіонерки в почеті патріярха-парторга, вчорашні комуністи, що захищають „святую веру православную", нинішні олігархи під гаслами „Ленин, Путин, Христос!". „Русский мир" ліпиться з неокультурних елементів, з нездатних до модернізації і до прилучення до сучасного світу категорій населення. Варто додати, що тим самим робиться чимала послуга й для України: нарешті російська церква збере усіх своїх адептів під реальним своїм прапором, яким розмахували кримські комуністи під час помаранчевої революції: червоний прапор із зображенням Сталіна і написом „Православне или смерть!". Так російське політичне православ'я виведе себе з культурного поля християнства. А віруючі різних християнських конфесій зберуться під склепінням Української церкви.

Загалом же населення різною мірою стало об'єктом і жертвою політичних та ідеологічних маніпуляцій режиму. А режим насамперед нищив культурну й моральну основу людини, етичні підстави її екзистенції. Ось тому виявилося легко нацькувати Східну Україну на Західну: не в мові справа, а в двох взаємно виключених цивілізаційних кодах–европейському та російському.

Якщо в Росії посиляться тенденції до закріплення неототалітарної системи, не виключено, що буде спровоковано розпад України. В Росії унікальний досвід створення таких ось позбавлених сенсу, ідентичности і перспективи новоутворень: Придністров'я, Абхазія, Осетія. Скрізь війни, безлад, корупція, влада криміналу. Але Україна–більша та складніша. Тож, додавши до свого репертуару Крим чи ПІСУАР, не виключено, що й сама Росія зануриться в остаточний хаос, отримавши нову Чечню. Тим більше, що російська політика в цьому пляні хоч і вкрай аґресивна, є також і страшенно нерозумна. Адже якщо завтра Україна розділиться і утвориться нова Україна у складі ЕС, така

країна буде справді реальним ворогом Росії–а не таким мітичним ворогом, як сьогодні Росія прагне бачити Україну. Словом, мозкові центри, може, й діють, але в наявних там „мізках" виразно переважають хворобливі процеси.

Повертаючись до початку розмови, можна сказати, що інтелектуали демократичного мислення ніколи не мали проблем непорозуміння між собою: уродженці Сходу України Василь Стус, Іван Світличний, Іван Дзюба, Євген Сверстюк–знакові постаті українського руху опору 1960-х–разом з інтелектуалами Львова, Києва, інших українських міст творили єдине поле інтелектуального, духовного, політичного спротиву. Але саме тому, що вони були і є громадянами тієї „res publica litterarum", знищення якої СРСР провадив упродовж всього періоду свого існування.

У цьому досвіді–основний рецепт виходу з ситуації. Укріплення державної єдности України може і має відбуватися через окультурнення суспільства, через прилучення його до вимірів демократичного світу, через модернізацію його мислення і його життя. Процес нелегкий, без готових рецептів. Процес, повністю сьогодні покладений на плечі суспільства,–адже нинішня влада працює лише на його культурну, економічну й політичну деґрадацію і унеможливлення прилучення цього суспільства до евроатлантичної спільноти, до параметрів демократичного світу.

Ось тому, на мою думку, саме інтелектуали не повинні краяти ножицями свою країну. Це не їхній інструмент.

Вони повинні ходити, як Діоген, з ліхтарем і казати: шукаю людину. І знаходити її серед донецьких териконів так само, як і серед львівських церков. Це не ідеалізація. Шукати людину–питоме завдання европейського інтелектуала, чия цивілізація побудована на центральності людини, її проблем, потреб і перспектив.

(„День„)

Олександер МОТИЛЬ

ПЕРСПЕКТИВИ ЕВРАЗІЇ В РАЗІ ПОРАЗКИ УКРАЇНИ

Вперше за 20 років можна собі уявити зникнення України. Оскільки Україна є центральною державою Европи великого геополітичного значення, її крах може мати значні геополітичні наслідки.

Якщо Україна перестане існувати як держава, майбутні історики покладуть за це відповідальність на чотири чинники:

- Розширення НАТО аж до західних кордонів України.

Це поставило Україну в стратегічно слабкій „нічиїй" території між об'єднаним Заходом і все більше ворожою до нього Росією.

- Катастрофічно неефективне керівництво Україною президента Віктора Ющенка у 2004-2009 роках.

Ющенко нехтував економікою, дозволив корупції розквітнути, деморалізував населення, поляризував країну і знищив єдність прозахідних українських еліт.

- Злочинна байдужість Европи до стратегічних дилем України і до експерименту з демократією після Помаранчевої революції 2004 р.

Европа, і особливо Німеччина, засудила авторитарну Росію та одночасно відхилила прохання України про допомогу в той час, коли навіть сама обіцянка можливого членства в Евросоюзі об'єднала була б прозахідні українські еліти в проведенні демократичних реформ.

- Спрямованість президента Віктора Януковича на демонтаж демократії і знищення української ідентичности України.

Після двох місяців президентства, Янукович і його команда з Партії регіонів розпочали повномасштабне згортання демократичних інституцій, повномасштабні атаки на українську мову і культуру та повну орієнтацію на Росію.

Дії Януковича можуть призвести до трьох можливих сценаріїв:

1) У найближчому майбутньому буде найменш ймовірним швидке перетворення України на державу-васала Росії. Незважаючи на кпитику Януковича щодо продажности російському президентові Дмитрові Медведєву подовження перебування Чорноморської фльоти Росії у Севастополі на 30 років, короткострокова дійсність така, що фльота, так чи інакше, залишилася б у Криму до 2017 року. Проте, перспективи стали іншими при безперервній присутності фльоти до 2047 року у поєднанні з наявним бажанням Януковича побудувати якомога тісніші економічні, культурні, політичні і військові зв'язки з Росією, втягнути Україну до російської сфери впливу–у процесі реімперіялізації Росії Україна стане російським протекторатом.

2) Ця угода вказує на те, що Янукович не є економічним реформатором ринкових відносин, угода базована на антиринковому

підході і показує, що Янукович більше зацікавлений в отриманні легких грошей для утвердження своєї гіперцентралізованої влади, відмовляючися від болючо потрібних реформ для продуктивної економіки. В результаті, Янукович швидко перетворює владу в Україні на відсталий султанський режим, у якому розквітають авторитаризм і корупція та відбувається економічна стаґнація. Такі режими нестійкі, оскільки вони втрачають підтримку навіть своїх прихильників, їм загрожуватимуть енергійні люди, радикальні рухи і навіть тероризм.

3) У близькому майбутньому найбільш ймовірним і безпосереднім наслідком антиукраїнських і антидемократичних дій Януковича буде мобілізація українських демократів і радикалізація українських націоналістів. Чим сильніше утискатиме Янукович, тим гостріше вони реаґуватимуть. Кращим виходом стала б друга Помаранчева революція, але більш ймовірним буде радикалізація українців, спричинена трактуванням їх шовіністичним режимом як громадян другого сорту, заштовхуванням української ідентичности до бантустанів. При зростанні соціяльної напруги більш реальними стануть насильство та бажання Західної України до відокремлення. Янукович намагатиметься збільшувати утиски, але чим закінчиться соціяльний конфлікт, можна лише здогадуватися. Зрозуміло одне–Україна буде дестабілізована.

Які наслідки для Евразії в разі поразки України?

По-перше, Европейський проєкт крахне. Якщо Евросоюз не бажає або неспроможний захистити демократію на своїй околиці, запобігти перетворенню України на другу Юґославію, то ЕС у своїй суті невиправданий, оскільки його зобов'язання підтримувати загальноевропейські цінності пустопорожні.

По-друге, демократія у Росії встановлюватиметься поколіннями, оскільки поразка України продемонструє, що східні слов'яни природньо нездібні до демократичного самоврядування. У свою чергу, автократія набере сили і авторитарний характер режиму Путіна-Медведєва скріпиться.

По-третє, неоімперський порядок у Путінській Росії отримає виправдання. Поразка України наочно доведе, що Росія зможе відновлювати імперське панування над колишніми радянськими республіками. Після цього стане неминучою друга холодна війна зі Сполученими Штатами, ймовірними стануть гонка озброєнь у Центральній Европі і навіть гаряча війна з імперськими неросійськими сусідами, включно з Китаєм. Якщо імперський проєкт не спрацює, у результаті можуть стати неконтрольовані імперські авантюри, що призведуть до загального страждання, і дискредитують російський режим. Росія дестабілізується і Евразія страждатиме від тої інфекції. Центральна Азія, Кавказ і Близький Схід стануть нестабільними на десятиліття.

Як можна цьому зарадити? Европа може легко виправити

траєкторію України, допомагаючи інтеґрації України в євро-атлантичні структури, але не стане того робити, поки треба вибирати між українською демократією і російським газом. Сполучені Штати могли б вплинути на Януковича прискіпливою увагою до його султанських амбіцій, але не робитимуть того, поки Росія включена до геополітичних проєктів США.

Це означає, що українці самі мусять зупинити руйнування своєї держави. Можливість до того насправді більша, ніж Янукович собі уявляє. Він вже відчужений від третини або й половини населення країни і більшість її впливових інтелектуальних і культурних еліт стала його ворогами. Оскільки у країні триває економічний застій під султанським правлінням, розчарування розповсюджуватиметься на тих українців, котрі ще підтримують Януковича. Оскільки прірва між його все більше крихким султанським режимом і все більше сердитим населенням росте, зрушення в еліті множитимуться і друга Помаранчева революція цілком можлива.

У будь-якому сценарії–васальській залежності, народних заворушеннях, чи громадянському конфлікті, Україна буде нестабільною. І Янукович увійде в історію як навіть більше неефективний Президент ніж безпорадний Ющенко.

Олександер Мотиль–професор політології
в Університеті Рутгерс, Ньюарк.

ДЕ РИМ, ДЕ КРИМ, ДЕ?...

Заява популярного письменника Юрія Андруховича про відділення від України Криму і Донбасу, щоб втримати Українську державу українською, назбирала багато коментарів (Див. „ВК" ч. 3, 2010). Друкуємо дальші погляди.

Редакція

Василь Шкляр: „Крим, як ложка дьогтю, він ніколи не був українським"

(З інтерв'ю з автором роману „Чорний ворон", який у 2009 році був обраний романом року)

Я теж непопулярні погляди маю і не хочу дратувати публіку. Ви знаєте, згаданий сьогодні Юрко Андрухович сказав відмовитись від Криму і Донбасу. Я це казав ще на початку 90-х років.

Ви що думаєте–я отак взяв і роздав землі? От він ніколи не був українським. Його подарував нам Хрущов. Ви знаєте, що таке у бочку меду влить ложку дьогтю? Оце той дьоготь. Я не людей ображаю.

Так само хотіли литовцям віддати Калінінград. А литовці грудьми стали, щоб не розширювали їхню територію за рахунок зрусифікованих земель. Це ж іде дифузія, змішується.

Дай зараз Литві пів-Росії і проводь голосування за двомовність. Так і нам цей Крим.

Донбас–історично є там наші землі, але якщо нація не має сили цю хворобу подолати... Так, як людині ріжуть руку, бо людина гине. Це філософія розпачу. Я не кажу, що це правильно, але уявіть собі таку державу–Наддніпрянщина, Галичина, Волинь, і аж туди по Крим. Тобто те, що може нація засвоїти.

Хіба б у нас був окупований простір інформаційний? Хіба б у нас було б російських книг в 10 разів більше, ніж українських? Ну, так я собі уявляю... А з іншого боку...

Спокуса

„Ну, от,–каже дружина,–уже й Андрухович закликає поділити нашу нещасну країну".

Смисловий наголос у її репліці падає на сполучник „й". Мовляв, ти теж казав щось подібне. Хоч насправді я лише зауважував у кількох статтях, що в нас на одній території формуються два цілком різних народи–український та „укра'инский". З абсолютно різними символами, героями, геополітичними орієнтаціями, уявленнями про власне минуле й майбутнє. І що до добра це не доведе.

–Юрко запізнився,–кажу дружині.–Це треба було робити п'ять років тому, посилаючи вітальну телеграму учасникам сєвєрдонєцкого з'їзду. А сьогодні ті хлопці вже так присмокталися до нещасного соборного тіла, що й не відірвеш. І доки не розбудують тут своєї Укра'ины, свого пост-совка, і не заженуть нас, українців, у резервації, навряд чи заспокояться.

Як і Юрко, я не проти врятувати бодай половину країни від цих реб'ят, поділивши її на підставі загального референдуму під міжнародним наглядом. Проте кожного разу, коли наближаюся до цієї крамольної думки, якийсь загадковий сиґнал відсовує мій внутрішній референдум у невизначене майбутнє.

Цього разу сигнал пролунав у Стокгольмі, у Музеї сучасного мистецтва, де я спинився коло скульптури Архипенка й почув, як старша жінка тлумачила щось російською двом онукам.

–Ну, что же это они написали?!..–обурювалася вона, читаючи напис під скульптурою.–Какая Россия?! Это же украинский скульптор! И Александра Эстер! И Малевич–он же родился в Киеве!..

Я знов завагався з моїм референдумом. Хтозна, може, це сиґнал згори, від Того, хто нас, нерозумних, час від часу напоумлює й підбадьорює? А може–із цілком протилежного боку, від того, хто ціле життя віртуозно нас спокушає.

Микола РЯБЧУК

В'ячеслав Гук: „Крим–це все таки Европа"

(відповідь панові Юрію Андруховичу)

Я теж кримчанин. Корінний. В жилах в моїх пращурів текла і кримськотатарська кров. Там народився і мешкав до віку Христа, лише два рази у дитинстві побувавши в материковій Україні, у родичів у Вінниці. Але це мені геть не завадило стати україномовним письменником. Абсолютно! Чи варта моя творчість того, щоб залишитися у віках, як я прагну, визначить тільки час.

Згадуючи своє радянське дитинство в Криму, я можу свідчити, що ТАМ НІХТО НІКОМУ НЕ ЗАВАЖАВ УЧИТИ УКРАЇНСЬКУ! Навпаки–спонукали. У крамницях–море україномовних книжок: від казок до романів та хороших перекладів із іноземних письменників. Лише майте бажання те робити, ідіть до бібліотеки, беріть книжки–і гайда. Як я її вчив: 2 години щодня вголос, напам'ять, поезію й уривки з прози. Щоденно. Кобилянська, Стефаник, Кобринська, Турянський, Черемшина–вони дали мені те підґрунтя, на якому я й ріс як письменник, вони дали мені те надзвичайно якісне та поживне їдло, яке й спонукало мене писати спочатку поезію, потім–прозу. Я робив те щоденно, як той мій Фальдбаккен, про якого я написав і який так само затято ходив на свою німецьку фабрику у Берліні. Вчив протягом багатьох років поспіль. Це важка виснажлива праця. Але я робив це, бо мені вельми бажалося писати так, як пишуть у Норвегії, Швеції, Данії. Навіть мислити так, як мислять мешканці тих країн. Бо то–надто якісне мислення! Надто!

А ще. В Криму інший менталітет, інша культура, дуже відмінна від тієї, яку ми, приміром, побачимо у Києві чи Львові. В Криму–пружне сплетіння різноманітних культур і релігій, а також–строкате сплетіння мов. З цим треба бути надто обережним. Надто! Мешкаючи в Києві, я зрозумів, що мислю та пишу так, як це робив саме в Криму: по-європейському й українською. Бо свій вибір свідомо я зробив іще в дитинстві. Про мене не сказали б у Гамбурґу та Вінніпезі, що я суто німецький письменник, який пише чомусь по-українському. Німецький за духом і мисленням. Чи є в тому моя вина?

І наостанок. Критики мене назвали „европейським письменником". Чому? Спитайте у критиків, мене про те питати не треба. Назвали кримчанина, який пише українською. Чи це не показник того, що Крим–це все-таки Европа, а не Росія?! Зазирніть до історії: саме через Крим проліг Великий Шовковий шлях, який і поєднав колись Схід і Захід. Поєднав, а не розділив!!! Приїдьте до Сімферополя, залиште свої комплекси і родинні негаразди, літературні „тусовки", закордонні поїздки, друзів-товаришів, залиште все і приїдьте, приїдьте навіть таємно, це ж не вельми далеко, ось же, поряд, навіщо шукати Европу в Австрії чи Німеччині, адже ж вона біля Вас, (і Европа спочатку має бути в душі, а не десь за кордоном!), поблукайте його Старим Містом.

Ну?! Чи його вишукана романтична чарівлива архітектура не нагадала Вам Відень?! Поблукайте довкола Салгіра, особливо навесні, коли високо в горах тануть сніги і ріка наповнюється страшною силою скаламученої води–Черемош, Райн, Вісла?!!

РОДИНА АНДРУХОВИЧА у СВІТОВІЙ ВІЙНІ

(З інтерв'ю)

–А під час Другої Світової війни що було з вашою родиною?

–Дід, Маркіян Андрухович, загинув у 1944 році від Червоної армії.

–А його що, розстріляли?

–Він їхав у поїзді, на який стріляли з літаків. Він, по-моєму, отримав офіцерське звання в дивізії.

–СС „Галичина"?

–Так.

–А яке у нього було військове звання?

–Не знаю. Тому що за часів, коли я виростав, то батьки і бабуся, його вдова, мене від цих історій оберігали, вони нічого не розповідали.

–А ось те, що дід служив в частинах СС, вас відштовхує або ви сприймаєте цю ситуацію нормально?

–Чесно кажучи, це те, чим я ще мав би серйозно зайнятися. Я весь час відкладаю і відкладаю ці вишукування, щоб дізнатися про нього більше. Для цього потрібно піти в архіви. Розібратися в усьому з документами в руках, якщо такі є.

Але я думаю, що це був один з альтернативних шляхів у зв'язку з тим, що УПА була набагато гірше керована. УПА–це в основному селянська армія. Якщо на чолі будь-якої національно-визвольної війни стають селяни, то це є невигідним, найгіршим з варіянтів, який може бути. А дивізія набиралася з міської інтеліґенції, туди йшло багато студентів. Напевно, плян був приблизно за аналогією з Першою світовою війною: австрійці Січових стрільців озброїли, а потім ця зброя була повернена проти будь-якого з ворогів України. Багато хто на конспіративному рівні пояснювали СС у назві дивізії тим, що воно насправді розшифровується, як „Січові стрільці".

Зростає кількість українців, готових продати свій голос на виборах

Так, відповідаючи на запитання „Чи готові Ви продати свій голос за гроші?" 2009 р. ствердно відповіли 9,5% опитаних, а в 2010 р. кількість охочих зросла до 12,6% респондентів. Водночас кількість тих, хто за жодних обставин не продасть свого голосу, падає. У порівнянні з торішнім опитуванням кількість таких громадян знинилася майже на 2% (з 69,4% до 67,7%). Серед причин респонденти назвали жадібність–люди прагнуть заробити на всьому, важку матеріяльну ситуацію, тому, що їм байдуже до всіх кандидатів. 14,1% опитаних заявили, що готові це зробити за більше ніж за 500 гривень.

ХТО МИ, СКІЛЬКИ НАС І ЯК НАМ У ПОЛЬЩІ?

У Любліні 15–17 вересня під патронатом маршалка Сейму РП Ґжеґожа Схетини відбулася велика міжнародна конференція „Національні та етнічні меншини в Польщі на європейському тлі". Організувало її Українське товариство спільно з закладом прав людини катедри політології та закладом найновішої історії Інституту історії Університету Марії Кюрі-Склодковської. Обговорювано справи, пов'язані з переписом населення у Польщі, що відбудеться в 2011 році.

Подаємо інформації з статті Ярослава Присташа.

Редакція

Про що нас будуть питати під час перепису населення?

Однією з головних проблем, яка обговорювалася на засіданнях конференції, був перепис населення, який почнеться в березні 2011 р. Нас будуть питати про національне походження, про відчуття приналежности, про повсякденну мову вдома та про рідну мову. Від нього залежатиме, де будуть подвійні таблиці з назвою населених пунктів, скільки грошей ми отримаємо на діяльність. Суперечності викликала справа подвійної самоідентифікації. Кінець кінцем сторони домовилися, що при подвійній ідентичности на користь нацменшин буде записаний меншинний чинник, оскільки слабших треба захищати. Отож, якщо людина запише себе „поляк-українець", то такий випадок буде зараховуватися на користь українцям, якщо „українець-лемко", то записано буде так, як особа відповість на перше питання: „Яка є ваша національність?" Таку позицію висловила в офіційному документі Спільна комісія уряду і національних та етнічних меншин.

Куди зникло українське населення?

Чи варто спиратися на перепис населення у встановленні кількісного особового стану нацменшин? Знаковий приклад подав Ґ. Януш: 1947 р. виселено 150 тис. українців; згідно з демографічним приростом нині їх повинно бути 240 тис., а на основі останнього перепису маємо 27 тис.! Професор запитав, що сталося з рештою цього населення: „Де вони пропали?" Таке питання можна адресувати до кожної меншини. З цього виникає, що статистика щодо перепису населення не цілком відображає фактичний стан–особливо тоді, коли 700 тис. громадян не подало своєї національности. Звичайно, Головне статистичне управління має завдання якнайбільш точно відобразити дійсність, але це, по суті, неможливе. Як помітив Ґ. Януш, національні меншини переважно протестують проти методів перепису населення. Таких випадків у країнах Европи багато. Національні меншини підозрюють, що держава навмисне маніпулює з їхньою кількістю, позаяк результати перепису показують малу кількість людей у групах нацменшин. Це, однак, не повинно бути виправданням для українців, щоб ховатися за спиною іншого народу.

(Наше слово)

Ігор ФЕДИК

ПАМ'ЯТНИЙ ПОХІД ЧИ ПРОПАҐАНДИСТСЬКИЙ РЕЙД?

Вшанування своїх героїв і мучеників є Святою справою кожної нації і її представників, зокрема. Це патріотичний і боголюбивий обов'язок. І тут ніяких заперечень не може бути. В нікого!

Проте, негідною справою є використання цієї шани для того, щоб принизити інший народ або фальсифікувати його історію.

У Польщі був організований X Міжнародний мотоциклетний катинський рейд, який широко пропаґувався у країні та в діяспорі. Тривав він з 28 серпня по 18 вересня 2010 р. Патронували цю акцію духовні, державні і громадські високопоставлені особи. Рейд мотоциклістів розпочався 29 серпня від могили Невідомого Жовніра у Варшаві і мав пролягти, крім території Польщі, ще й територіями Литви, Білорусі, Росії та України. Сам захід був широко розрекламований і викликав резонанс і сплеск патріотичних почуттів у самій Польщі та сусідніх країнах.

По дипломатичних і адміністративних колах кожна сусідська країна дала дозвіл на проведення цієї, здавалося б, чисто мирної і одночасно щирої акції. Але не так сталося в Галичині, зокрема у Львові. Учасники мотопробігу почали роздавати львів'янам, які прийшли їх привітати, буклети, у яких було чимало матеріялу, що своїм змістом і світлинами ображав національну пам'ять та історію українців. А про Катинь–нічого, окрім вірша. Слід би пригадати учасникам цієї акції, що серед замордованих польських офіцерів в Катині та інших місцях страт, було кілька сотень офіцерів-українців, що були, в основному, контрактовими старшинами Війська Польського або ж в перші дні війни призвані до лав війська, як старшини запасу.

Про те в буклеті–ні слова. Але є тут цілі речення такого змісту: „Відвідаємо місця злочинів комуністичних, німецьких і бандитів з УПА" Польські організатори і виконавці цієї акції добре знають, що в Галичині та на Волині українці з великою шаною ставляться до вояків УПА, а тому називати їх бандитами не тільки не коректно, але й підступно і провокативно. Уявіть собі що хтось із української делеґації на польському кордоні, в Медиці чи в Перемишлю почав розповсюджувати буклети та листівки з такими промовистими назвами якот: „АК і Батальйони хлопскі–бандформування" чи „Злочинні формації, такі як 27 Волинська дивізія і польські сили самооборони винні у злочинах проти українців"? Можна відразу ж догадатися, як би реаґували польські прикордонники і митники. А в Україні все можна...

Ґербом рейду обрано грізного орла, який їде на мотоциклі. На

другій стороні буклету–все про Ґуту Пєняцьку: карта, знак скорботи і багато світлин із замордованими людьми, а далі сфальсифікований текст про ці події. Нещодавно у Львові було проведено цілу низку заходів по встановленню історичної правди щодо подій у цьому селі. І слід ще раз нагадати польській стороні про те, що УПА не причетна до трагедії у цьому нині неіснуючому селі на Брідщині. Історичну істину можуть довести лише розкопки на місці спаленого села, але польська сторона чомусь не ініціює цієї пропозиції! Тому, вважаємо, що подальше розповсюдження мітів про участь УПА у акції в Ґуті Пєняцькій є політичною спекуляцією на пам'яті жертв. Очевидно, пропаґандисти розбрату не рахуються ні з чим святим!

В буклеті є також карта Бродівського повіту до 1939 р. і на ній позначено 40 сіл, де ніби-то помордовано поляків. І поряд знову ж світлини помордованих людей, щоб підсилити ефект фальсифікації. Щось подібне часто можна зустріти і в польських книгах та газетах, наприклад, таким же чином сфальсифікована світлина на обкладинці книжки сумнозвісного автора Е. Пруса під назвою „UPA–armia powstancza czy kurenie rizunow?", де ніби-то зображено повішених в 1943 р. на кожному дереві алеї польських дітей у с. Лозова Тернопільського повіту. На жаль, не бачимо під цими фотографіями жодного посилання чи роз'яснення того, що знято. Як типово для аґітлетючок!

У буклеті, який розповсюджували учасники мотопробігу, нема ні однієї світлини з підписом чи без нього, де б показано помордованих жінок, дітей і стариків в українських селах руками польських боївкарів. І такий підхід до висвітлення історичної правди у взаєминах двох народів для польських фальсифікаторів став системним.

Виходячи з цього, складається таке враження, що рейд мотоциклістів був спрямований не проти злочинів НКВД в Катині, а проти УПА та галицьких українців. До речі, цей фальсифікат учасники рейду розповсюджували у Львові, біля польської катедри, де в цей час відбувалася месса. Був тут присутній і генеральний консул Ґжегорж Опалінський, але ніякої реакції про ці пропаґандивні заходи не було зроблено.

Складається враження, що учасники, можливо не всі, обійшли в антиукраїнських заходах навіть войовничих польських кресов'яків. Пригадаймо, як рішуче і без компромісів, польська влада заборонила велопробіг українських юнаків, присвячений пам'яті С. Бандери і не впустила їх на території Польщі. Зате Україна, особливо Галичина і Волинь, стають відкритим полігоном для польських антиукраїнських акцій.

Ігор Федик, *Науковий співробітник Центру досліджень визвольного руху. Член Національної спілки краєзнавців України. Керівник Дивізійного музею у Львові.*

У пам'ять полеглих вояків

Роман КОЛІСНИК

КАНАДСЬКИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ

О годині 11-ій, 11-го дня, одинадцятого місяця канадці хвилинною мовчанкою вшановують пам'ять тисячів чоловіків і жінок, які віддали своє життя на військовій службі.

На громадських зборах в Оттаві і по всій країні канадці двохвилинною мовчанкою вшановують полеглих воїнів у Першій світовій війні, Другій світовій війні, Корейській війні, у конфлікті в Афганістані та мирових місіях.

Ця дата також відома як День ветеранів у США.

День пам'яті вперше було проведено в життя у 1919 році для відзначення перемир'я закінчення Першої світової війни, яке набрало чинности о год. 11-ій вранці 11-го листопада 1918 року.

Це не національне свято в Канаді, але працівники федерального уряду отримують вихідний день. Більшість провінцій і територій Канади проголосила цей день офіційним святом.

У тій війні українець Пилип Коновал здобув у канадській армії у Франції в 1917 році найвищу нагороду за геройство—Хрест Вікторії. Заходом Королівського Канадського Леґіону, Українського відділення у Торонті, Коновалу збудовано пам'ятник у селі його народження—Кутківцях Чемеровецького р-ну, Хмельницької обл. Урочисте відкриття відбулося 21 серпня 2001 року.

Чому маки?

Під час битви за Іпр у 1915 році канадський лікар підполковник Джон Мак-Крей, коли побачив дикі маки, які росли на могилах полеглих воїнів написав вірш "На Фляндерських полях". Написав неподалік могили близького побратима, лейтенанта Алексіса Ґелмера, який згинув у бою 2 травня 1915 року. Відправу похорону провів сам Мак-Крей, бо тоді не було капеляна.

Часопис *Punch* в Лондоні опублікував вірш вперше 8 грудня 1915.

Вірш був великим натхненням у прийнятті маку, як квітки пам'яті в Канаді, Франції, США, Великобританії і країнах Співдружности.

Уже від 1921 року добровільні пожертви від розповсюдження мільйонів відзнак-маків є важливим джерелом доходу для Королівського Канадського Легіону–на допомогу колишнім воякам.

Понад 66 000 канадців згинули в роки Першої світової війни. 650 000 канадців відзначилися завзятістю і мужністю. Останній ветеран Джон Бебкок помер у лютому 2010 р. у віці 109.

John MacCrae
IN FLANDERS FIELDS

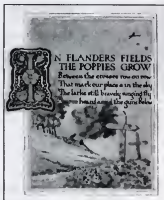
In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.

We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved and were loved, and now we lie,
In Flanders fields.

Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.

John MacCrae

Сторінка з ілюстрованої книжки, виданої в 1921 р. накладом 265 примірників.

Джон МакКрей
НА ФЛЯНДЕРСЬКИХ ПОЛЯХ

Маки зацвіли на фляндерських полях
Між хрестами, рядки по рядках.
Значать наше місце; а в небі вгорі
Жайворонки співають пісні
Ледве чутні у реві гармат надолі.

Ми вже мертві. Ще тому пару днів ми жили.
Тішилися ранком, зорили, як вечір жеврів,
Кохали ми, любили нас, тепер ми тут лягли
На фляндерських полях.

Продовжуйте наш змаг із ворогами:
Кидаємо вам безсилими руками
Наш смолоскип. Держіть його вгорі!
Не зрадьте тих, що впали в боротьбі,
Бо не заснем, хоч маки цвістимуть
    На фляндерських полях.

* * *

Беручи за заразок вірш МакКрея, Олег Лисяк, звітодавець Дивізії „Галичина", письменник, журналіст, написав вірш про бої під Бродами „Ми не заснем", що був надрукований у Збірнику „Броди" в 1951 році та його перевиданнях.

Продовження традиції

Нові часи–нові війни і нові вимоги! Канадські вояки далі відзначуються мужністю і геройством, особливо у війні в Афганістані. І породжують своїх поетів. Модерних. Ось популярний вірш невідомого автора:

The sailor stood and faced God which must always come to pass,
He hoped his shoes were shining just as brightly as his brass.
"Step forward now, you Sailor. How shall I deal with you?
Have you always turned the other cheek? To the Church have you been true?"

The Sailor squared his shoulders and said, "No Lord, I guess I ain't
Because those of us who sail the seas can't always be a Saint.
I've had to work most Sundays and at times my talk was tough
And sometimes I've been violent, because the world is awfully rough.

But I never took a penny that wasn't mine to keep....
Though I worked a lot of overtime when the bills got just too steep.
And I never passed a cry for help, though at times I shook with fear,
And sometimes God forgive me, I've wept unmanly tears.

I know I don't deserve a place among the people here,
They never wanted me around except to calm their fears.
If you've a place for me here, Lord, it needn't be so grand
I never expected or had too much, but if you don't I'll understand."

There was silence all around the Throne where Saints had often trod,
As the Sailor waited quietly for Judgment of his God.
"Step forward now, you Sailor. You've borne your burdens well.
Walk peacefully on Heaven's streets. You've done your time in Hell."

~Author Unknown~

All politics aside, please pass this message on if you care to offer recognition, appreciation, and a prayer for our men and women who have served and are currently serving our country and to also pray for those who have given the ultimate sacrifice for freedom.

ОСТАННІЙ РАПОРТ

Вояк став лицем до Бога, що завжди мусить відбутися.
Його черевики, так само як відзнаки, мусили блищати.
„Воїне, виступи допереду! Як я маю осудити тебе?
Чи ти був вірний моїй церкві? Чи ти наставляв друге лице?"
Вояк, виструнчившись: „Ні, Пане, я так не поступав.
Бо ці, що носять зброю, не завжди святі,— сказав.
Майже кожної неділі я на службі був, часто я кляв.
А що світ дуже насильницький, часом я силу вживав".
„За те, що мені не належалось, я не взяв ані копійки,
Хоч працював довго, коли треба було платити рахунки.
Хоч часом був у страху, я завжди помагав, як просила людина,
І часом, Боже, прости мені, я плакав, як дитина".
„Я свідомий, що не належу в цьому місці між людей оцих.
Вони не радо бачать мене між них, хіба щоб втихомирити свій страх.
Якщо, мій Боже, маєш тут не таке вже пишне якесь місце, для мене,
Я ніколи не мав ані не вимагав багато.
А якщо не маєш, я зрозумію Тебе."
Запанувала глибока мовчанка довкола трону, де ступали святці часто.
Вояк терпеливо чекав на вирок Бога свого.
„Воїне, виступи вперед! Ти ніс свій тягар терпеливо.
Ти вже відбув свій час у Пеклі! Проходжайся дорогами Неба спокійно".

–Автор невідомий–

Без жодного політичного упередження, будь ласка, передайте це послання далі, якщо ви готові визнати вдячність і промовити молитву за наших чоловіків і жінок, які служили і в даний час служать нашій країні, і помоліться за тих, хто зложив найвищу жертву за свободу.

Переклад віршів Романа Колісника

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ В ТОРОНТІ

В неділю, 7 листопада 2010 відбулоса щорічне відзначення полеглих воїнів в обороні свободи Канади й за волю України в Українському парку.

Вінок від Братства кол. вояків І-ої УД УНА складають Василь Чупринда (зліва) і Евген Коструба. Справа ескорт Роман Назарович.

Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Монтреалі, Канада

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Гартфорд, Конн., США

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

українському Вояцтву, їхнім Родинам та Побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Чікаґо, ЗСА

Канада – Україна

ВІЗИТА ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА КАНАДИ ДО УКРАЇНИ

Стівен Гарпер прибув в Україну для зустрічей із владою. Він розмовляв із президентом України Віктором Януковичем, прем'єр-міністром Миколою Азаровим, головою Верховної Ради Володимиром Литвином, а також із головою української опозиції Юлією Тимошенко. Населення не було поінформоване про час і місце перебування і виступів Гарпера.

КИЇВ

Свою візиту Стівен Гарпер розпочав із покладання квітів до могили Невідомого солдата та вшанування пам'яті жертв Голодоморів. Після цього Віктор Янукович зустрів прем'єра Канади на площі перед Адміністрацією президента. Військова оркестра виконала Державні гимни України та Канади. Церемонія завершилася взаємним представленням членів офіційних делеґацій обох держав.

Вітаючи пана Гарпера, пан Янукович подякував йому за прийняття запрошення відвідати Україну: „Зараз ми маємо нагоду обговорити багато питань". У ході спільної прес-конференції він переплутав ім'я Гарпера на „Гайпера".

Потім слово взяв сам Гарпер. Так як у Канаді затверджено офіційну двомовність, гість спочатку виголосив свою промову французькою мовою (у залі лунав синхронний переклад українською). Згодом повторив свою промову англійською. Віктор Янукович, схоже, не зрозумів, що прем'єр Канади повторює вже сказане, і зажадав: „Translate, please".

Канадські ЗМІ поставили Януковичу відверто незручні питання, а саме щодо його ставлення до Голодомору 32-33 рр., а також про те, як

в країні встановлюється авторитарний режим без свободи преси і демократичних свобод.

Стівен Гарпер кладе китицю збіжжя у Меморіялі Голодомору перед статуєю змарнілій від голоду дівчинці.

Сам Янукович, почувши питання про Голодомор, був явно не задоволений, тому що після зітхання, почав переконувати про те, що „це була страшна трагедія",–говорив з явно незадоволеним виразом обличчя. А на питання про цензуру і згортання демократії і зовсім не відповів.

За нього це зробив Стівен Гарпер, який повідомив, що під час зустрічі з Януковичем „я почув від президента Віктора Януковича запевнення, як від нього особисто, так і від українського уряду, що фундаментальні цінності, традиції свободи і демократії в Україні дотримуються".

Президент Віктор Янукович назвав Голодомор 1932-33 років цілеспрямованим злочином і запевнив, що в Україні за цей злочин завжди засуджуватимуть сталінський режим.

У свою чергу, прем'єр-міністер Канади зазначив: „Це, можливо, один з найбільших історичних злочинів проти людей, в результаті якого загинули... мені сьогодні сказали, що навіть неможливо точно підрахувати, скільки, але кілька мільйонів людей. І найстрашніше, що ці люди загинули в результаті спланованих дій. Я думаю, що цей монумент, цей музей [музей пам'яті жертв Голодомору в Києві], має бути нагадуванням про те, наскільки важливі свобода, демократія і незалежність, і про те, що ми не повинні забувати про необхідність їх відстоювати".

Як відомо, раніше активіст Народного руху подав до суду на президента Віктора Януковича через його резонансну заяву про заперечення Голодомору як геноциду українського народу. Позивач попросив суд зобов'язати президента вибачитись публічно перед ним та українським народом.

Ґарпер також зложив квіти під пам'ятником жертвам у Бабиному Ярі.

Із собою пан Ґарпер привіз спостерігачів на недільні вибори, голову Канадсько-української парляментської групи Марка Вараву та представників української діяспори у Канаді.

Ґарпер мав зустріч з Юлією Тимошенко, яка розповіла йому про намагання влади тотально фальсифікувати вибори та не допустити, зокрема на Львівщині, „Батьківщину" до виборів.

ЛЬВІВ

У Львові 26 жовтня під час виступу перед студентами Українського католицького університету (УКУ) і семінаристами канадський прем'єр нагадав про визнання Канадою першою з західних держав української незалежності 2 грудня 1991 року, про 4% канадців українського походження (понад 1,2 мільйона осіб). Згадав про Голодомор 1932-33 рр., який Канада офіційно визнала геноцидом ще у 2008 році. Він запросив молодих українців приїжджати вчитись, подорожувати, відпочивати і працювати в Канаду. „Ми підписали угоду, за якою молодим українцям буде легше потрапити до Канади",–сказав Гарпер.

Свою промову прем'єр Канади частково дублював французькою. „Влада, яка поважає права своїх громадян, більш імовірно, поважатиме також інші нації",–сказав Гарпер і нагадав, що „зовнішня політика Канади базується на свободі, демократії, рівності прав і обов'язків громадян, на свободі зібрань і свободі ЗМІ. Свободі через яку Ґонґадзе став героєм!" Ці слова, як і ще кілька разів протягом десятихвилинного виступу Гарпера, відгукнулися оплесками.

„Ваші друзі в Канаді готові вам допомагати. Навіть у час найтемнішої ночі у вашому житті", –підсумував канадський прем'єр. І, процитувавши Шевченка англійською, вигукнув українською:

„Слава Україні! Слава Канаді!"

На пам'ятку про перебування у соборі св. Юра владика Венедикт подарував Гарперові чудотворну ікону теребовлянської Богоматері.

Стівен Гарпер теж зложив вінок перед пам'ятником Тарасові Шевченкові.

„ТЮРМА на ЛОНЦЬКОГО"

Стівен Гарпер відвідав Національний музей-меморіял жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького" у Львові.

Після екскурсії музеєм Гарпер поспілкувався із директором музею Русланом Забілим, головою Наглядової ради музею, дисиденткою та колишнім політв'язнем „Тюрми на Лонцького" Іриною Калинець.

У розмові з Забілим прем'єр-міністер Канади зазначив, що він добре поінформований про тиск на історика та працівників музею, і саме це стало однією з причин його приїзду до Львова у музей „Тюрма на Лонцького".

У книзі відгуків він написав: „Можна серце розбити і зламати тіло, але дух від того стає все сильнішим".

Він висловив своє занепокоєння тим, що досі в світі існує міт комунізму, і комуністичний злочинний режим ще не до кінця засуджений, як це було зроблено з нацистським режимом.

Гарпер зазначив, що своїми відвідинами музею „Тюрма на

Лонцького", а також Національного музею „Меморіял пам'яті жертв Голодоморів в Україні", він засвідчує підтримку процесам відновлення національної пам'яті та подолання тоталітарного минулого в Україні.

Гарпер проінформував, що з ініціятиви українців Канади та за його підтримки в Канаді відкриють пам'ятник жертвам комуністичних репресій.

Забілий подякував Гарперу за підтримку.

Нагадаємо, директора меморіялу „Тюрма на Лонцького" Забілого 8 вересня затримали у Києві працівники СБУ. Його звинуватили у тому, що він нібито хотів передати третім особам матеріяли, що становлять державну таємницю. У Забілого вилучили персональний ноутбук та цифрові носії.

Також СБУ провела обшук у кабінетах працівників музею „Тюрма на Лонцького" у Львові, де вилучила два ноутбуки, один жорсткий диск, паперові копії історичних документів, а також відео-свідчення дисидентів, записані дослідниками протягом 2009-2010 років.

9 вересня СБУ розповсюдила повідомлення про порушення кримінальної справи за фактом готування до розголошення співробітником СБУ відомостей, що становлять державну таємницю.

Довідка

У 1889—1890 роках була споруджена будівля австро-угорської жандармерії в стилі неоренесансу. Будівля самої в'язниці була зведена під час приналежности міста до Польщі, у 1918-1920 роках.

В тюремному корпусі знаходився Четвертий відділ Головної комендатури державної поліції, до повноважень котрого входила боротьба з „антидержавними" організаціями типу Організації українських націоналістів та Комуністичної партії Західної України. Неофіційно, тюрма спеціялізувалася на політичних в'язнях.

У 1939-1941 роках під час Першої радянської окупації в приміщенні знаходилася В'язниця №1, розрахована на 1500 осіб, а сусідній головний корпус займало обласне управління НКВС. Після нападу Третього Райху на СРСР в червні 1941 року працівниками НКВС було розстріляно близько тисячі в'язнів.

У 1941-1944 роках споруда використовувалася в якості слідчої в'язниці Ґестапо, тут розміщувалися айнзац-групи СД. Тюремний двір був викладений надгробками зі старого єврейського кладовища.

У 1944-1991 роках тут діяв слідчий відділ і слідчий ізолятор НКВС-МДБ-КДБ СРСР, в 1991-2009 роках–відділення МВС України.

Навпроти в'язниці, на площі Шашкевича у 1997 році був зведений Пам'ятник „Жертвам комуністичних злочинів".

Ініціятиву львівської громадськости щодо створення в приміщенні колишньої тюрми „на Лонцького" Меморіялу пам'яті жертв окупа-

ційних режимів підтримали Львівська міська рада, Львівська обласна рада та Служба безпеки України.

Кошти на відкриття меморіялу надала Львівська міська рада (близько 200 тис. долярів) та Фонд Катерини Ющенко (160 тис. гривень).

28 червня 2009 року відкрито перший етап експозиції меморіялу. Наприкінці 2009 року президент України Віктор Ющенко підписав указ про надання музею-меморіялу статусу національного.

* * *

Канадські медії широко звітували про візиту Гарпера. У репортажі в щоденнику з найбільшим накладом у Канаді *Toronto Star* (27 жовтня 2010) Дженіфер Дічбурун (*Canadian Press*) написала, що в 1941 р. нацисти стратили в цій тюрмі 1 681 арештанта, нічого не згадуючи про те, що в цій тюрмі радянська влада в червні 1941 р. розстріляла 924 особи (із 1355 засуджених), як вказує копія секретного звіту. Згодом критики зауважили, що Гарперові вказували на злочини в тюрмі односторонньо.

(Переклад)

24 червня 1941 р.
м. Львів

ЦІЛКОМ ТАЄМНО
НАЧАЛЬНИКОВІ УНКВД
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТИ
КАПІТАНУ МІЛІЦІЇ тов. ДЯТЛОВУ

Згідно з Вашим наказом, в цілі швидкого розгруження тюрем Львівської области від контрреволюційного, головно політичного елемента, разом з Обласною Прокуратурою були проведені справи ув'язнених, з яких було встановлено:

Присуджено до розстрілу–розстріляно:
Тюрма ч. 1 („На Лонцького"): 1355–924,
тюрма ч. 2: 471–471, тюрма ч. 4: 413–413

Відсутні дані з тюрми ч. 3 м. Золочева тому, що туди був командирований оперуповноважений Тюремного Відділення т. АРВЄЄВ, котрий у цей час закінчує там роботу. Зв'язок з Золочевом відсутній.

Всі розстріляні в'язні поховані в ямах, виритих у підвалах тюрем, у м. Золочеві–в саду.

На тюрму м. Золочева було проведено кілька нападів ОУНівської банди. Тюремні служби відбили ці банди.

НАЧАЛЬНИК ТЮРЕМНОГО ВІДДІЛЕННЯ УНКВД ЛО
ЛЕЙТЕНАНТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ (ЛЕРМАН)

Підготував Р. Колісник

«24» июня 1941 г.
г. Львов

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

НАЧАЛЬНИКУ УНКВД ПО ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ
КАПИТАНУ МИЛИЦИИ тов. ДЯТЛОВУ

В соответствии с В[ашими] указаниями, с целью быстрейшей разгрузки тюрем Львовской области от контрреволюционного, уголовно-политического элемента, совместно с Областной Прокуратурой были проверены дела заключенных, из которых было выявлено.

	Подлежало расстрелу	Расстреляно
тюрьма № 1	1355	924
тюрьма № 2	471	471
тюрьма № 4	413	413
ИТОГО	2239	1808

Отсутствуют данные по тюрьме № 3 г. Злочева ввиду того, что туда был командирован Оперуполномоченный Тюремного Отделения т АРСЕЕВ, который в данное время заканчивает там работу. Связь со Злочевым отсутствует.

Все расстрелянные заключенные погребены в ямах, вырытых в подвалах тюрем, в гор Злочеве — в саду.

На тюрьму гор Злочев было совершено несколько налетов ОУНовской банды. Личным составом эти банды были отбиты.

НАЧАЛЬНИК ТЮРЕМНОГО ОТДЕЛЕНИЯ УНКВД ЛО
ЛЕЙТЕНАНТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
(ЛЕРМАН)

Христос Родився!
Радісних Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Членам Братства
й Дивізійним Родинам,
колишнім воякам усіх українських армій і формацій
та всій українській спільноті в Діяспорі і Україні

бажає

КРАЙОВА УПРАВА
БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в ЗСА

РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Вільному українському Народові, українським церковним Ієрархам, Проводам українських організацій, Членам Головної, Краєвих і Станичних Управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, Братству „Броди-Лев", Редакції і Адміністрації „Вістей Комбатанта", всій дивізійній Братії та їх Родинам, Комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажають

УПРАВА і ЧЛЕНИ
Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
в Едмонтоні, Альберта, Канада

За Управу:

Б. Небожук
секретар

П. Дацків
голова

Справи церковні

Євген ІВАНКІВ

ЄДИНИЙ НАШ ПОРЯТУНОК

„Христос для волі нас визволив. Тож стійте в ній і не піддавайтеся знову в ярмо неволі!" (Гал. 5:1)

Україна сьогодні в критичній ситуації. Їй загрожує цілковита втрата державної суверенности і повернення до колоніяльного стану повної залежности від Москви. За 19 років відновлення самостійности українці все ще не стали політично зрілою нацією.

Передусім не виправдали надій наші Церкви. Українська держава дуже потребує єдиної Української Православної Церкви, яка визволила б наш народ з духовної неволі та вилікувала б його поранену душу. Однак, Українські Православні Церкви ще й сьогодні не можуть поєднатися, все ще оглядаються на чужі церковні центри, які нас не лише не поєднують, а ще більше роз'єднують.

Особливо розчарувала Українська Греко-Католицька Церква, ця славна колись Церква Митрополита Андрея і Патріярха Йосифа, яка вже від половини XIX ст. була справжньою національною Українською Церквою, хоч діяла під чужими окупаціями, австрійською і польською. Здоровий вплив цієї Церкви причинився у великій мірі до національного відродження Наддніпрянщини, в якій царський уряд заборонив уживання української мови. Тому Галичина й одержала назву „П'ємонт України".

Після того, як совєтська влада в 1946 році зліквідувала Українську Греко-Католицьку Церкву, поширився в Галичині хибний погляд, що нашу Церкву зліквідовано, бо вона була в єдності з Римським апостольським престолом. Це була велика неправда, бо і польська Римо-Католицька Церква, а також інші Римо-Католицькі Церкви, що перебували під комуністичними режимами, могли свобідно діяти. Нашу ж Церкву зліквідовано тому, що вона була істинно українською.

Розпад СРСР і відродження Української держави дали для нас добру нагоду звільнитися з усіх наслідків чужого поневолення, стати на власні ноги, бути собою, почати діяти, як вільні Божі діти, як віруючі християни та ідейні свідомі українці. Тим часом наша УГКЦ почала діяти в дусі якогось католицького універсалізму, в якому немає вже місця для українських патріотичних ідей, для закликів до плекання української мови і культури, любови до рідного українського народу. Священики вже не виголошують в церквах патріотичних проповідей. Шкідливі, небезпечні наслідки такого антиукраїнського католицького „універсалізму" спостерігаємо все частіше.

Ось недавно, під час синодальних нарад греко-католицьких і римо-

католицьких єпископів, почали відправляти „спільні" Служби Божі з участю всіх єпископів–щоб підкреслити єдність Католицької Церкви „двох обрядів", а в дійсності цей процес завершиться повним злиттям нашої УГКЦ з Римо-Католицькою Церквою. У жовтні 2007 року польський єпископ Мар'ян Бучек заявив на веб-конференції, що УГКЦ не є ніякою окремою помісною одиницею, а лише обрядовим варіантом однієї Римо-Католицької Церкви в Україні.

Також недавно появилася в пресі стаття ужгородського професора Любомира Белея про церковну ситуацію на Закарпатті „Закарпатський казус sui juris–випадковий анахронізм чи знаряддя антиукраїнської політики?" („Гомін України", ч. 18, 11 травня 2010 року). У ній ідеться про те, що Ватикан далі вважає Українських Греко-Католиків Закарпаття окремою Церквою sui juris, яка не підлягає проводові Української Греко-Католицької Церкви. Автор пише: „Ватикан таким чином або не визнає Закарпаття частиною України, або ж місцевих греко-католиків не вважає українцями. "Tertium non datur".

Прикладом такої дискримінаційної, антиукраїнської політики Ватикану є наша церковна дійсність в таких католицьких країнах, як Італія, Еспанія і Португалія. Українці, приїхавши туди на працю, бажають організувати своє церковне життя, мати свої Богослужби, святкувати свої свята тощо. До них приїхав з України наш Владика Діонісій Ляхович, щоб заопікуватися ними і створити наш український греко-католицький екзархат. Але Ватикан не хоче це дозволити. Владика не може користуватися своїми правами. Наші люди підлягають римо-католицьким єпископам. Їм загрожує релігійна і національна асиміляція.

А вже вершком не лише наших церковних аномалій, але нашого національного пониження мають бути заплянованi польськими церковниками врочисті святкування у Львові у 2012 році, з участю Папи, з нагоди 600-ліття перенесення римо-католицької столиці з Ґалича до Львова.

Відомо, що після окупування Ґаличини поляками почалися жорстокі переслідування українського народу і Української Церкви. Польська Римо-Католицька Церква почала діяти на українських землях не як Христова Церква, а як активна помічниця польського уряду в духовному поневоленні українського народу і нашої Церкви.

Коли 20 травня римо-католицький Архиєпископ Мєчислав Мокшицький повідомив про ці пляни, наші владики ніяк не зареаґували на це повідомлення.

Усе це створює велику небезпеку не лише для нашої Церкви, але також для Української держави і української нації. Тому й український рух в обороні суверенної Української держави повинен також стати рухом в обороні рідної Української Церкви. Бо без Української Церкви не буде Української держави.

Станиці Братства
Колишніх Вояків
1-ої Української Дивізії
і всій Українські Громаді

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ
РАДІСНИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажають

Дирекція і Працівники

Української Федеральної
Кредитової Кооперативи
"САМОПОМІЧ"
Філядельфія—Трентон

Ukrainian Selfreliance
Federal Credit Union
(215) 725-4430 — 1-888-POLTAVA
www.ukrfcu.com

Святослав ЛИПОВЕЦЬКИЙ,
історик, голова Спілки Української Молоді України

ТРИ „ЛІКВІДАЦІЇ" УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Українська греко-католицька церква є особливим світлом не лише в релігійному, а й у національному житті України. Одним зі свідчень цього є вперті намагання спочатку царського, а потім радянського режиму ліквідувати УГКЦ. Після 1946 року Греко-католицька церква України була найбільш переслідуваною релігійною громадою у світі. Однак у грудні 1989-го церква вийшла з підпілля і цілком офіційно поновилася.

Полоцький Собор

Унійна церква виникла у 1569 році після союзу (унії) Київської православної митрополії з Римом. Упродовж кількох століть церкві випало пережити непрості часи як у внутрішньоукраїнських взаєминах, так і в стосунках із католицькими та православними сусідами. Але період справжніх випробувань розпочався після трьох поділів Польщі, в кінці XVIII століття. Тоді церква, як і вся Україна, виявилася розділеною між двох імперій—Російською та Австро-Угорською. І якщо в другій їй удалося зберегтися та розвинутися, то Російська імперія використала різноманітні засоби, аби її знищити.

Першого великого удару по уніятах завдала цариця Катерина II. Саме за її протекторатом у 1794 році було засновано „місію Садковського"—православну інституцію, яка під проводом єпископа Переяславського та Бориспільського Віктора Садковського навертала уніятів до православ'я, і уніяти лише за два роки втратили понад 2300 церков. Катерині II удалося також знищити майже всю ієрархію „католиків східного обряду". Адже її виконавці ліквідували всі єпархії, окрім Полоцької. А Київському митрополиту заборонили перебувати в Києві.

Під час правління імператорів Павла I та Олександра I позиції Унійної церкви дещо відновилися. Натомість із приходом до влади Миколи I знову застосовано низку обмежень. Найгірше, що ці заходи підтримав унійний єпископ Йосиф Сємашко. Утім відкрита розправа розпочалася в 1831 році, після невдалого польського повстання. Першими зазнали репресій отці Василіяни, які ще в 1772 році нараховували 1235 ченців на цій території. У 1832-му влада Російської імперії ліквідувала їхні згромадження. Тоді ж було закрито всі католицькі школи та семінарії, а так звану „греко-з'єднану" (термін греко-католики був упроваджений в Австро-Угорщині) церковну Колеґію підпорядкували православному Святійшому Синоду.

У 1837 році три уніятські єпископи: Сємашко, Лужинський та

Зубко—звернулися до духовенства. Вони вимагали погодитися на перехід їхніх парафій на православ'я та підписатися під відповідним актом. Невдовзі понад 160 „упорствуючих" священиків депортували в Сибір. Проте справу „возз'єднання" ускладнив старенький митрополит Йосафат Булгак, який, перебуваючи у Петербурзі, категорично відмовився від ліквідації Унії. Лише його смерть у 1838 році відкрила шлях до „возз'єднання". Урочисті похорони Булгака та могила при монастирі Олександра Невського, де ховали православних митрополитів, мали б стати для народу свідченням, що Булгак у кінці життя перейшов у російське православ'я.

12-13 лютого 1839 року в Полоцьку відбувся собор Унійної церкви. На ньому троє єпископів та 21 представник вищого духовенства від імені 1305 священиків, яких „переконали" приєднатися, затвердили „Синодальний акт" про „повернення до православ'я". Втім останнього удару по Унійній церкві в Росії було завдано в 1875 році. Тоді ліквідували Холмську єпархію, яка розташовувалася на території так званого „Варшавського князівства".

Львівський „саморозпуск"

Іншою була доля греко-католиків у Галичині. Зважаючи на події, які відбувалися в Росії, австрійський уряд у 1807 році домігся відновлення Галицької митрополії. Це забезпечило подальший розвиток Української греко-католицької церкви. Проблеми в УГКЦ виникли в час Першої світової війни—тільки-но на територію Галичини ввійшли російські війська. Тоді заарештували і відправили в Росію Галицького митрополита Андрея Шептицького. Незважаючи на становище в'язня, Шептицькому вдалося поновити греко-католицьку ієрархію в Росії.

Наступний прихід російського режиму, на цей раз у вигляді більшовиків, відбувся з початком Другої світової війни. Його основний удар по греко-католицизму припав на 1945-1946 роки. Це не означає, що перед тим не було репресій та переслідувань. Просто після завершення війни зникли основні перешкоди для ліквідації УГКЦ. 1 листопада 1944 року помер надзвичайно популярний у народі митрополит Шептицький. А в лютому 1945 року на Ялтинській конференції західні союзники погодились на анексію Галичини Радянським Союзом.

У квітні 1945-го, ув'язнивши митрополита Йосифа Сліпого, усіх єпископів та частину духовенства, НКДБ взялося за операцію прямої ліквідації греко-католицької церкви. Для цього було створено „ініціятивну групу" з числа духовенства, яка мала б вести роботу щодо приєднання УГКЦ до Руської православної церкви. Втім найінтенсивніше в цей період працювали органи безпеки, які знаходили додаткові аргументи для „упірних", як їх називали, священиків.

Незважаючи на офіційні протести греко-католиків, влада постано-

вила провести „возз'єднання” УГКЦ та РПЦ у 1946 році—в рік 350-ліття Берестейської унії. Для цього було підібрано й відповідний день—першу неділю Великоднього посту або ж неділю Православ'я. Цікаво, що в цей же день було організовано Собор у Полоцьку в 1839 році. До речі, цього дня читають анатему усім розкольникам. На цей раз колишні священики-уніяти мали б „проклясти” гетьмана Мазепу.

Єдиною проблемою в підготовці Собору стала нестача єпископів (вони ж були ув'язнені). Але НКВС за місяць до Собору вирішило цю проблему. Тоді представники „ініціятивної групи” у Києві здійснили чин приєднання до православної церкви, а два неодружені священики—отці Михайло Мельник та Антоній Пельвецький—стали єпископами РПЦ.

Напередодні Собору львівська газета „Вільна Україна” опублікувала звинувачення прокуратури ув'язненим греко-католицьким єпископам. Це стало попередженням для духовенства, яке залишилося на волі. Собор відбувся 8-10 березня 1946 року. НКВС організував там „надзвичайні заходи безпеки”. Частину духовенства звезли до Львова, навіть не повідомляючи, куди їх везуть.

Із погляду як православ'я, так і католицизму Собор не може бути чинним, якщо його скликають і проводять ієрархи іншої церкви. А організатори Собору на момент його проведення були священиками чи єпископами Російської православної церкви. У ті роки усі єпископи УГКЦ та близько 350 священиків були репресовані й відбували покарання. Для церкви розпочався період підпілля, або ж катакомб.

„Возз'єднання” на Чернечій горі

Ще однією проблемою для більшовиків стала греко-католицька церква на Закарпатті. Як не дивно, вона мала свою окрему „унійну” історію. Оскільки Закарпаття довший час перебувало поза іншими українськими землями, Унія місцевих священиків із католицькою ієрархією відбулася в Ужгороді у 1646 році. Увесь цей період Мукачівська єпархія не підпорядковувалася ані Київському, ані Галицькому митрополитам. Однак про вагу церкви в краю свідчить той факт, що ужгородський замок ще з XVIII століття служив семінарією для місцевих уніятів. А уже в 1939 році, проголошуючи незалежність Карпатської України, закарпатці обирали своїм президентом саме греко-католицького священика—отця Августина Волошина.

Прихід „совітів” на Закарпаття восени 1944 року збігся з призначенням нового єпископа—владики Теодора Ромжі, який активно подушпастирськи працював із вірними. Основною „сценою” для драми місцевої греко-католицької церкви став монастир святого Миколая, розташований на Чернечій горі поблизу Мукачева. 28 серпня 1946 року, на Успіння Богородиці, владика Ромжа проповідував тут для 50 тисяч вірних. Не маючи можливостей „переконати” владику та його

священиків, більшовики навесні 1947 року захопили монастир святого Миколая. Саме тут плянувалося проголосити для вірних акт приєднання до російської церкви. З цією метою запросили православних єпископів та колишніх греко-католицьких священиків із Галичини. Але під час чергової прощі, 28 серпня 1947 року, тисячі прочан пройшли повз монастир і рушили до Мукачівського храму.

Отримавши санкції найвищого партійного керівництва, 27 жовтня 1947 року МДБ здійснює замах на владику Ромжу. Коли він повертався з однієї із сільських парафій, на запряжену кіньми дерев'яну бричку єпископа на лісовій дорозі наїхала вантажівка. Незважаючи на потужний удар, а також на те, що співробітники МДБ залізними кілками побили пораненого єпископа, Теодор Ромжа вижив. Його привезли до лікарні. Щоб закінчити „справу", 1 листопада йому ввели смертельну ін'єкцію. Прикметно, що відкритий протест проти таких дій МДБ висловили навіть троє єпископів РПЦ.

Смерть єпископа не змусила греко-католицьких священиків до співпраці, відтак на Закарпатті не вдалося „ліквідувати" церкву за львівським сценарієм. Двох найвпливовіших священиків—Олександра Хіру та Миколу Мyранію—засудили на 25-річні терміни, а 93 священики краю загинули в тюрмах та концтаборах.

Позбавивши Мукачівську єпархію керівництва, Унію було ліквідовано шляхом підписання акту про перехід греко-католиків до православ'я. Цей процес очолив отець Кондратович, який, між іншим, був членом Комуністичної партії Угорщини. Формально акт зачитали знову ж таки на Успіння Богородиці, 28 серпня, тепер уже 1949 року, в монастирі святого Миколая, що на Чернечій горі. Під актом підписалося менше половини закарпатського духовенства. Більшість із них згодом розкаялися й повернулися до підпільної греко-католицької церкви. Як і на Галичині, греко-католики Закарпаття мужньо пережили п'ятдесятиліття переслідувань у катакомбах...

Milites Christi Imperatoris
http://www.umoloda.kiev.ua/number/1546/163/54413/

„УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ НЕ ДАСТЬ СЕБЕ ВТЯГНУТИ У СФЕРУ ВПЛИВУ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІЯРХТУ", – МИТРОПОЛИТ КАНАДИ

Митрополит Канади Юрій

Мощі святого рівноапостольного князя Володимира перебувають у Канаді. Із благословення предстоятеля Української православної церкви митрополита Володимира 10 вересня до Канади була відвезена частка останків святого рівноапостольного князя Володимира Великого, хрестителя Русі. Як пояснили в пресслужбі УПЦ (МП), українська діяспора Канади– вельми чисельна, і її представники докладають значних зусиль, аби не втратити зв'язку зі своєю Батьківщиною, як у культурній, так і в духовній сферах. З огляду на це, архиєпископ Оттавський і Канадський Серафим ще рік тому звернувся до митрополита Володимира з проханням щодо можливості привезення мощів святого князя Володимира, на що той дав свою згоду. У серпні ц. р. відділ зовнішніх церковних зв'язків Української православної церкви отримав доручення предстоятеля на підготовку відвезення святині до Канади. Мощі святого рівноапостольного князя Володимира перебуватимуть у Країні кленового листка до кінця року–такий час необхідний для того, аби всі бажаючі могли вклонитися святому просвітителю Русі, адже в низці міст кількість православних вірян є особливо великою.

Архиєпископ Вінніпеґу та Митрополит Канади Юрій (Каліщук) звернувся до своєї пастви, аби пояснити, чому УПЦ в Канаді відхилила пропозицію Канадської Архиєпархії Православної Церкви в Америці прийняти мощі святого князя Володимира Великого, які вже в жовтні знаходилися в Канаді. Таке рішення Митрополит Юрій мотивував несприйняттям позиції Московської Патріярхії та твердим бажанням відстояти правду про Українську Церкву.

У зверненні Митрополита, за інформацією прес-служби УПЦ в Канаді, сказано, що мощі великого українського святого „супроводжуються літературою, такою як літургійні тексти, які покликаються на Росію, та інформаційна стаття англійською мовою, п. н. "Equal of the Apostles Great Prince St. Vladimir, in Holy Baptism Basil, the Enlightener of the Russian Land Commemorated on July 15", написана з промосковської, царської і радянської історичної точки зору". Він наголошує, що цим намагаються створити враження, що історичні персонажі і події, представлені там, мають пряме відношення до сучасної „Росії", „…щоб узурпувати для Московської імперії... історію та спадщину Київської Русі".

У листі Архиєпископа сказано, що УПЦ в Канаді не може без підозр і скептицизму розглядати будь-яку пропозицію „чи то безпосередньо від Московського Патріярхату, чи через його вітку–Українську Православну Церкву (Московського Патріярхату)", а лише „як спробу втягнути Українську Православну Церкву в Канаді в сферу свого впливу або витворити хибну уяву, що так справа дійсно мається, і тим самим створити або посилити розбіжності між нами".

Митрополит Юрій також торкнувся історії Української Церкви, наголошуючи, що Церква в нашій державі повинна одержати статус автокефальної. На сьогодні, як він зазначає, її намагаються втягнути у все більшу залежність від Московської Патріярхії, зокрема і шляхом відтворення „старої російської імперії через визначене і послідовне розповсюдження маячної ідеології самообману–„Русский мир". „Це не для нас"–наголосив він та висловив сподівання, що очікує від майбутнього уряду України прохання про визнання автокефальної Церкви.

„Теперішня Російська держава та Московський Патріярхат мали 19 років після розпаду Радянського Союзу для того, щоб відмежуватися від політики переслідування та репресій щодо України… Московський Патріярхат повинен був визнати передачу Церкви України (1686) у свою юрисдикцію як неканонічну і разом з Вселенським Патріярхатом співпрацювати, щоб визнати Українську Церкву як автокефальну Церкву в суверенній державі",–йдеться у зверненні.

Тут також наголошується, що Вселенський Патріярх Варфоломій неодноразово виявляв свою прихильність до Української Церкви. Зокрема у листі цитується одне з висловлювань Константинопольського Патріярха під час його візити в Україну 2008 року: „…видатна серед Церков-Дочок є саме Церква України, яка знаходилася в канонічній юрисдикції Вселенського Патріярхату протягом семи століть, тобто від часу Хрещення Великого Київського князівства у 988 році до її приєднання при Петрові Великому (1687 р.) до Російської держави".

У зв'язку з такою ситуацією, як наголосив Митрополит УПЦ в Канаді, очолювана ним Церква „не погодиться, щоб її ім'я було пов'язане з поширенням тенденційної інтерпретації історії народів України та Росії, ані до співпраці з тими, що поширюють політичні ідеології й церковні проєкти, які завдають шкоди Українському Народові, Українській державі і Українській Православній Церкві".

(1 жовтня 2010)

Повний текст звернення читайте на РІСУ

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас повжали інші, мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний, письменник

Петро ГРИЦАК

БИТВА 1920 РОКУ–„ЧУДО НАД ВІСЛОЮ"

У серпні 2010 року минуло 90 років, відколи мала місце ця подія, що тривала від 13 до 20 серпня 1920 року. Тому що багато сподівалося тоді іншого висліду, тепер називають ту битву „чудом над Віслою". Тому що в тій битві українські війська брали також важливу участь (що не є загально признане), варто згадати певні деталі. Почнімо з козацької історії.

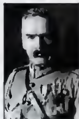
Козацький літописець С. Величко каже, що як польський король Ян-Казимир довідався „що Хмельницький... з усією Україною... відривається від нього", сердечно заплакав, „що покладався на раду заздрісних... панів поляків". А потім сказав у сенаті 23 лютого 1654 року: „Панове, браття, дійшли ми через непогамований гнів наш і... впертість до того, що втратили Україну, ...та навічно відчужили від себе... козаків, ...завдяки зброї... яких, ми... були страшні всім... нашим і вашим ворогам..." Бо Ян-Казимир добре пам'ятав про козацьку допомогу гетьмана П. Сагайдачного польському гетьманові Хоткевичеві під Хотином 1621 р. Була це перша велика програна битва турецької армії, властиво, початок кінця Оттоманської імперії. Мусив знати Ян-Казимир також про заслуги козаків у війні з Московією! Тому, як державний муж, мав тоді за чим жалкувати.

Виглядало, що історія повторилася, у серпні 1920 року. Російський більшовицький фронт загнався аж під Варшаву, під командуванням Тухачевського та Троцького. В той час найкращі частини Червоної Армії (кавалерія Будьонного) діяла на пограниччі Галичини й Волині, після прориву фронту біля Рівного. Самовпевненість Будьонного була така, що він мав сказати: „Дайте мені 5 мільйонів кавалерії, і я здобуду Нью-Йорк". При зупинені полчищ Будьонного велику ролю відіграли частини армії УНР (Української Народної Республіки): 6-та дивізія, яка відзначилася при обороні ключевого українського міста Замостя (старої твердині); інші відділи армії УНР обороняли лінію Дністра біля Галича. Це була мала, але досвідчена в тяжких боях та ентузіястично настроєна армія. На відтинку фронту, де більшовики також хотіли створити перелом, біля Замостя, оборонна акція українців була цілком успішною: вони відтягнули ворожі сили з інших відтинків фронту, а сам фронт не був проламаний на тому важливому відтинку (розходилося про вступ Червоної Армії до Угорщини й до Румунії). Тому з того відтинку фронту більшовицькі сили не могли прийти на допомогу під Варшаву.

13 серпня 1920 р. польський головнокомандувач Й. Пілсудський

вдарив „на перехрест" по більшовицькому фронті біля Радзиміна, та „відтяв" передові частини більшовиків, які збиралися здобути Варшаву „так, як падає дозріле яблуко". Й. Пілсудський вибрав інтуїтивно відповідне місце на прорив, бо добірні відділи вислані в більшовицьке запілля, яких 20 000, просунулися вперед продовж 36 годин, заки натрапили на якийсь опір; була це т. зв. „група маршова з-під річки Вепра". Битва тривала ще декілька днів та скінчилася великою поразкою більшовиків, з яких 95 000 попало в полон. Тепер деякі російські чинники твердять, що розстріли польських офіцерів у Катині були відплатою за зле трактування тих полонених поляками.

Тому, що польська армія два місяці безладно відступала, такі обсерватори, як наприклад, генерал Фон Сект з німецького генерального штабу, були переконані, що поляки ту битву неминуче програють. Вийшло якраз навпаки, тому називають її „чудом над Віслою". Має вона історичне значення, як одна з найважливіших битв історії світу, бо спинила, здавалося тоді, нестримний похід воєнного комунізму раз на все, в дуже критичний для Европи час. Це сказав Ленін місяць пізніше в промові, яка була строго засекречена.

Із тією битвою сполучені деякі контроверсії. Пілсудський не був професіональним генералом, без генерал-штабового вишколу. Може пригадав собі з історії битву під Мантінеоюв IV ст. перед Христом, де тебанський генерал Епамінондас також вдарив „на перехрест" по фронті противника, і здобув велику, несподівану перемогу. Деякі автори також приписують кредит за перемогу шефові французької військової місії, що тоді перебувала в Польщі, генералові Вейґанові. Він від того відмовився, але сказав такі на той час пророчі слова: „Так, Польща–(є) дозрілий овоч для четвертого і останнього розподілу". Як знаємо, до того часу було три розподіли Польщі у XVIII ст. Вейґанові слова здійснилися 19 років пізніше внаслідок пакту Ріббентропа-Молотова (23 серпня 1939 р.).

Із тим пов'язані більшовицькі рекримінації, ніби Тухачевський і Троцький хотіли, з власної амбіції, спрямувати головний удар на Варшаву, коли Сталін і Ворошилов хотіли проломитися на Львів і Замостя, там сконцентрувати найліпші частини, які вони мали, а саме кавалерію Будьонного. Евентуально, це пошкодило Троцькому в його спорі за провід СРСР зі Сталіним. Це також коштувало голову Тухачевському, якому Сталін не міг забути поглядів протилежних до його власних „геніяльних" потягнень, та якого у скорому процесі розстріляно в 1937 році.При тому стратив яких 35 000 інших офіцерів Червоної Армії, що сильно знизило її бойовий потенціял як почалася Друга світова війна.

Найгірше вийшли українці. Мимо виграної війни, військо свого союзника, яке до перемоги сильно причинилося, було роззброєне й інтерноване. Рада Амбасадорів призначала остаточно Східну Галичину полякам 14 березня 1923 р., беручи до уваги договір УНР з поляками з 21 квітня 1920 року, у якому відступлено Східну Галичину за „поміч" проти більшовиків, як некорисну для галицьких українців. До того часу Східна Галичина, на підставі мирового договору між Альянтами та Австрією у Сен Жермен, була передана полякам тільки на 25 років, а потім мав відбутися плебісцит щодо остаточної приналежности. Тим часом Рада Амбасадорів, на суґестію італійського амбасадора, ніби на підставі опінії від папського нунція у Варшаві, признала Східну Галичину Польщі. Правда, Польща обіцяла, для задоволення міжнародної опінії, автономію для трьох воєвідств, із яких складалася Східна Галичина й університет для українців, але не провела ніколи тих обіцянок у життя. Щобільше, Польща виповіла у 30-их роках міжнародний договір про охорону меншин, який мусила була підписати як частину мирових договорів після закінчення Першої світової війни. Варто також пригадати про „пацифікацію" 1930 року і концтабір Березу Картузьку.

Сьогодні в російській пресі почали появлятись опінії, де одверто визнається пакт Ріббентропа-Молотова 1939 року, як факт першого трактування СРСР як великодержави.

„Красная звезда" писала, що Москва почала готуватися до нового нападу на Польщу ще у 30-их роках, ніколи не забувши про свою програну битву в „чуді над Віслою".

УКРАЇНЦІ В ҐРЮНВАЛЬДСЬКІЙ БИТВІ 1410 РОКУ

Не тільки поляки чи литовці, але також і українці з білорусами мають повне право пишатися своєю участю у великій вирішальній битві, що 15 липня 1410 р. відбулася на полях Ґрюндвальда. Саме там вирішувалася доля середньовічної Східної Европи, а передусім–доля західних і східних слов'ян. Тевтонський орден хрестоносців, який у XIII ст. осів на прусських землях, закріпився там, розбудував свої військові структури й став могутньою державою, яка вела загарбницькі війни зі своїми сусідами, а також всерйоз загрожувала Польському королівству й Великому князівству Литовському (ВКЛ).

У 2-ій половині XIV століття великі терени сьогоднішньої центральної, східної та південної України увійшли до складу ВКЛ, що було наслідком переможних воєн литовських князів з монгольською Золотою Ордою, яка до того часу окупувала більшість сучасної української території. Великого князя литовського Вітовта поважали русини, бо він не дискредитував їх і радо приймав на службу до своєї адміністрації та армії. Руські вельможі і представники старих княжих родів займали значущі пости в системі литовських правлячих еліт. Ґарантував їм це вищий від литовців цивілізаційний рівень, навіть незважаючи на монгольські напади.

Князь Вітовд мав певні непорозуміння і суперечки зі своїм двоюрідним братом Володиславом Ягайлом, що від 1386 р. був польським королем (Володислав Ягайло, син тверської княгині, двічі хрестився й чотири рази женився; воював із Московським князівством разом із татарами, добре знав їхню воєнну тактику, жив у 1348-1434 рр.). Під тиском польських вельмож Володислав Ягайло намагався обмежити суверенність ВКЛ. Спираючись на підтримку литовських і руських маґнатів, Вітовд успішно захищав самостійність своїх володінь. Реальна загроза з боку хрестоносців примусила обох Ягайлів–Володислава та Вітовта–примиритися й спільними зусиллями виступити проти хрестоносців. Конфліктну ситуацію могла розв'язати лише війна. Орден знав свою силу й був упевнений в успіху, однак Ягайловичі на поле бою привели величезні загони своїх військ. Князь Вітовт перед боєм довго вагався, яку йому зайняти позицію, не маючи певности, хто для його князівства є більшим ворогом: чи жадібний брат Володислав, чи великий маґістр Тевтонського ордена Ульріх фон Юнґінґен. Врешті Вітовт вирішив воювати проти хрестоносців. У ході самої битви до князя повернулися сумніви й він зі своєю кіннотою втік із поля бою. Втеча з поля бою вважалася тоді актом великої ганьби й боягузтва, але князь Вітовт напевно боягузом не був (про що свідчить його лицарська біографія). Під час удаваної (чи дійсної?) втечі князь передумав і знову змінив свій намір. Він зі своєю кіннотою повернувся на поле бою. Зауважмо, що втеча Вітовтової кінноти мала характер

не паніки, але добре проведеного військового маневру. Повернення литовських військ (у складі яких домінували руські загони) та їхній героїзм у боротьбі з хрестоносцями остаточно вирішили результат Ґрюнвальдської битви. Пісню перемоги, яку вже співали тевтонські лицарі, зупинило повернення литовських військ. Вигравши битву, треба було вигравати війну, тому польський король Володислав Ягайло рушив на Мальборк, намагаючись добити ворога в його столиці. Отоді князь Вітовт, не бажаючи надмірного зміцнення позиції Володислава Ягайла та його держави, свідомо утримався від походу на розбитих хрестоносців і зі своїми полками повернувся на батьківщину.

Після цих воєнних дій склала іспит (і то не раз) татаро-монгольська тактика ведення бойових дій. Її спостерігаємо на боці польсько-литовських союзних військ, якими командували литовці (Ягайли), добре обізнані з татаро-монгольским бойовим мистецтвом. Головний командир тевтонських військ–великий маґістр Ульріх фон Юнґінґен–особисто повів свої полки до бою: у той же час командувач польських військ король Володислав Ягайло здалека приглядався до битви й особисто до бою не встрявав. Звичайно, що він керував боєм через своїх посланців, маючи змогу спостерігати за ходом подій. „Втеча" Вітовських військ з поля бою вже на початку битви мала свою причину: вона спричинила розформування і розпорошення німецького лицарства, що витворило сприятливу обстановку для повернення й переможного наступу литовських військ.

Ювілейна 600-літня дата Ґрюнвальдської битви провокує і нас, українців, до того, щоб пригадати чималий вклад наших предків, які боролися в цій битві. Відомо, що в ній брали участь загони з Києва, Володимира, Луцька, Стародуба, Галичини та Поділля.

Згадана битва відкриває ще одну цікаву таємницю. Вперше в історії записано, що українські (руські) воїни боролися під синьо-жовтим прапором у Ґрюнвальдській битві 1410 р.

Михайло ШУМАДА
(„Наше слово")

Тарас КУЗЬО

ШЕЛЕСТ і ЩЕРБИЦЬКИЙ, КУЧМА і ЯНУКОВИЧ

Якщо ви гадаєте, що Віктор Янукович є „відхиленням" української політики, ви помиляєтесь. Янукович є продуктом „русофільської" та „промосковської" традиції, яка є вродженою для України, адже „імперські комуністи" існували в Україні з часу заснування КПУ. Ця традиція стала особливо очевидною за часів правління лідера КПУ Володимира Щербицького (1972-1989 рр.). На зміну йому прийшли інші „імперські комуністи" Володимир Івашко та Станіслав Гуренко, які очолювали КПУ після його відставки протягом 1989-1991 років. Петро Симоненко, лідер КПУ з 1993 р., є продовженням традиції „імперських комуністів" в українській політиці.

Традиція українських „національних комуністів" також бере свої витоки із заснування КПУ, проте протягом 1930-х років її було викорінено. Вона відродилася у 1960-х роках і тісно асоціювалася з Петром Шелестом, що був родом із Харкова, а згодом–з Леонідом Кравчуком, який народився в Західній Україні і представляв цю традицію протягом 1989-1994 років.

Обрання президентом Януковича позначило серйозний злам в історії України, оскільки призвело до повернення традицій „імперського комунізму" в українську політику. У внутрішній та зовнішній політиці Янукович є більш проросійським політиком, ніж Кучма, і наразі він намагається кардинально змінити національну політику та політику євроінтеґрації, щодо напрямку яких протягом правління попередніх українських президентів існував консенсус. Янукович, наприклад, є першим українським президентом, що відмовився від членства в НАТО, оскільки не вбачає в Росії жодної загрози для України.

„Імперських комуністів" було знищено в серпні 1991 року, коли було заборонено КПУ, проте протягом 1990-х років нова КПУ, яку знову леґалізували в 1993 році, своєю підтримкою відновлення СРСР складала загрозу українській незалежності. Після виборів 1999 та 2002 років, коли Симоненко та його партія зазнали двох поразок, КПУ почала занепадати. Її місце зайняла утворена в 2001 році в Донецьку Партія реґіонів, до якої перекочувало багато колишніх прихильників КПУ і яка протягом наступної декади перетворилася на головну

партію російськомовних сходу та півдня України.

Партія реґіонів та КПУ неодноразово ставали союзниками: вони двічі входили до складу коаліції та уряду (2006-2007 рр., з 2010 р.), голосували за відставку першого справді реформаторського українського уряду Віктора Ющенка та співпрацювали в питанні прийняття конституційної реформи (2003-2004 рр.), а прихильники КПУ двічі висловлювали свою підтримку Віктору Януковичеві в другому турі президентських виборів (2004 р. і 2010 р.). Кучма легко укладав короткострокові пакти з КПУ–з метою усунення Ющенка чи прийняття конституційної реформи–проте був ворогом КПУ і зробив усе для того, щоб перемогти Симоненка на виборах 1999 року та послабити позиції КПУ в Східній та Південній Україні.

Історія справді завершила повний круг із обранням нового Щербицького–Віктора Януковича.

Післясталінська епоха в Україні була позначена керівництвом двох комуністичних лідерів: Петра Шелеста (1963-1971) та Володимира Щербицького (1972-1989). Зважаючи на те, що Леонід Кравчук і Віктор Ющенко були президентами лише по одному терміну, незалежність України може запам'ятатися як правління передусім Леоніда Кучми та Віктора Януковича (якщо останній буде президентом два терміни).

Двох післясталінських лідерів радянської України зазвичай протиставляють один одному: Шелест як представник „національного комунізму" і Щербицький як відданий слуга Москви. Заради політичного контролю над радянською Україною Москва спиралася на її донецькі та дніпропетровські русифіковані еліти. Ці два клани багато в чому контролювали розвиток і незалежної України (Кучма, Янукович).

Шелест намагався знайти баланс між захистом інтересів радянської України та демонструванням своєї відданости Москві. Проте він так само боровся проти радянської політики русифікації та денаціоналізації, які проводили „ліберал" Нікіта Хрущов та „консерватор" Леонід Брєжнєв.

Іван Дзюба написав „Інтернаціоналізм чи русифікація" у 1965 році у відповідь на арешти, проте вперше в Україні її опублікували лише в кінці 1980-х років. Її західна версія з'явилася у Великобританії в 1967 році після того, як текст було таємно вивезено з СРСР. Спроби Шелеста тримати баланс між вимогами Києва та Москви завершилися невдачею, і його було усунено з посади прямо з Москви, без проведення консультацій з КПУ у 1971 році. Його звільнення супроводили арешти українських дисидентів, чистки серед представників культурної інтеліґенції, встановлення жорсткішого контролю Комуністичної партії над академічними установами та кампанія проти української

національної ідентичности. Щербицький, у свою чергу, використав загрозу українського націоналізму та „націоналістичного ухильництва” Шелеста як засіб для консолідації влади та демонстрації своєї відданости Москві.

Шелест не був ні сепаратистом, ні раннім Ґорбачовим. Шелест нагадував українських козацьких лідерів (гетьманів) першої половини вісімнадцятого століття. Вони, подібно до Шелеста, намагалися досягти неможливого: захистити свою територію і водночас налагодити добрі стосунки з Москвою. Кучма прийшов до влади з ідеалістичними переконаннями, що він швидко зможе „нормалізувати” відносини з Росією. Романтичні погляди Кучми на Росію протверезив російський президент Борис Єльцин, який чекав три роки для того, щоб прилетіти до Києва та підписати угоду про визнання українських кордонів. За ці три роки Кучма з гетьмана та керівника на зразок Шелеста перетворився на справжнього лідера країни. Він мав час і змогу для цього, адже в середині 1990-х років Україна вже була незалежною, багато в чому завдяки жителям Західної України (президенту Леонідові Кравчуку та опозиції), Росія перебувала в стані постімперського занепаду, а США, НАТО та МВФ погодились надавати свою підтримку в обмін на відмову України від ядерної зброї.

Попри те, що Шелест ніколи не був націоналістом, він лобіював розширення культурних та економічних прав української республіки. Як і Дзюба, він виступав за повернення „ленінської національної політики”, яка б передбачала рівність усіх радянських націй, на противагу концепції Росії як „старшого брата”. Шелест часто відстоював економічні інтереси своєї республіки, що було досить поширеним та не викликало роздратування Москви.

Шелест не протидіяв діяльности культурної інтеліґенції, що встала з колін уперше за тридцять років по завершенню сталінського терору, проте і не сприяв їй. У той же час його промову до Спілки письменників України в 1966 році сприйняли як вияв підтримки інтеліґенції. Почути від Щербицького подібні слова було неможливо.

Така різниця у ставленні до української мови нагадує подібну відмінність між Кучмою та Януковичем. У серпні 1995 року тодішній міністер освіти поширив плян українізації закладів вищої освіти. Теперішній міністер освіти Дмитро Табачник здійснив ряд кроків для зменшення ролі української мови у вищій освіті, і, можливо, його будуть порівнювати з реакційним міністром освіти Щербицького.

Шелест виявився більш толерантним до інакомислячих, ніж Щербицький, і це можна пояснити тим, що інакомислення в Україні поєднувало культурні та політичні вимоги, якими Москва була стурбована. Вироки, які виносили українським дисидентам, зазвичай були більш суворими, ніж вироки російським дисидентам. Арешти і

чистки 1972-1973 років збіглися з відставкою Шелеста та зростанням впливовости лоялістських угруповань на чолі з Щербицьким.

Роботу Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація" було представлено верхівці радянської України у грудні 1965 року і згодом розповсюджено серед реґіональних керівників. Реакція була переважно неґативною, особливо з боку прихильників Щербицького. Дзюбу було піддано критиці у внутрішніх публікаціях і газетах, які направляли представникам української діяспори. У березні 1972 року Дзюбу було виключено зі Спілки письменників України, наступного місяця–арештовано, а в березні 1973 року засуджено до п'яти років ув'язнення. Дзюба відрікся від своїх поглядів та уникнув ув'язнення.

Чотири декади потому в довгій статті, що складалася з трьох частин та була опублікована в газеті „День" у липні 2010 року, Дзюба засудив „антиукраїнську" політику міністра освіти Табачника (http://www.day.kiev.ua/301498,http://www.day.kiev.ua/301787 http://www.day.kiev.ua/302008).

Того ж місяця депутат блоку „Нашої України"–„Народної Самооборони" Ярослав Кендзьор сказав, що команда Януковича „ненавидить українську мову та все українське". Ці слова міг сказати будь-який український дисидент за тридцять років правління Брєжнєва і Щербицького. Чи справді Україна так і не позбулася свого радянського минулого?

Найбільший локальний осередок КПУ знаходився в ультралояльному до Москви донецькому реґіоні. Його партійну організацію завжди очолював етнічний росіянин. Тому будь-яка посткомуністична політична сила, яка б виникла в незалежній Україні з Донбасу, така як Партія реґіонів, неодмінно була б дуже русофільською і сповненою бажання налагодити тісні стосунки з Москвою.

Призначення Щербицького керівником КПУ позначило перемогу Москви над українською республікою (так само, як і обрання Януковича президентом). Завданням Щербицького було повернути розвиток радянської України в русло, яке задовольняло Москву. Таке ж завдання отримав Янукович після президентських виборів. Критичні моменти розвитку України, які не задовольняли Москву, було чітко виділено у скандальному відкритому листі російського президента Дмітрія Мєдвєдєва до свого українського колеґи Віктора Ющенка в серпні 2009 року. Російські та українські ЗМІ виявили, що Росія намагалася вплинути на призначення міністра освіти та „силовиків" (міністрів внутрішніх справ, зовнішніх справ і оборони). Відкат у процесі українського націєтворення, подовження терміну перебування Чорноморської фльоти Росії в Севастополі та відмова від мети членства в НАТО були трьома важливими вимогами Росії, які виконав Янукович.

За часів Щербицького керівників найвищого ранґу диспропорційно набирали з більш русифікованих українських партійних осередків–донецького та дніпропетровського. Ті, кого було „рекрутовано" до найвищих посад в КПУ під час сімнадцятирічного правління Щербицького, були ультралояльні до Москви та схильні до підтримки „імперських комуністів" в неспокійні часи української політики 1989-1991 років.

Щербицький і Шелест відрізнялися у своєму ставленні до росіян та Москви. Перший був дуже прихильним до них і в своїх статтях та промовах неодноразово називав росіян „старшими братами" УРСР. Шелест ставився до росіян значно менш раболіпно. Знову ж таки, це нагадує відмінність Кучми, який, не будучи русофобом, розумів загрозу українському суверенітетові з боку Росії, від Януковича, який дивиться на Москву із захопленням дитини перед своїм батьком. Янукович не вбачає в Росії будь-якої загрози Україні.

До другої половини 1970-х років частка українських учнів, які навчалися в україномовних школах, упала нижче половини, а за часів Брєжнєва українських книжок публікували менше, ніж за Сталіна. Попри те, що двадцять років незалежности України радикально змінили цю тенденцію в україномовній освіті, після обрання Януковича денаціоналізація знову набула сили.

Шелест, як і три перші українські президенти, прагнув підтримувати українську мову, культуру та історіографію. На відміну від нього, Щербицький розмовляв російською мовою–так само, як і більшість міністрів теперішнього уряду та сам прем'єр-міністер Микола Азаров. Риторика Щербицького та Януковича з приводу мови, культури та розуміння історії значно більше відповідала вимогам Москви, які надходили в різні часи. Щербицький залишався при владі протягом більш ніж сімнадцяти років та правління чотирьох різних лідерів КПРС, оскільки він виявився дуже лояльною та корисною для Москви, що намагалася зберегти контроль над стратегічно важливою українською республікою, фіґурою. В основі режиму Щербицького лежала логіка „старшого брата", яка дозволяла місцевим елітам зберігати повний контроль над республікою в обмін на їхню непохитну лояльність до „старшого російського брата". І знову можна знайти схожу відмінність між „державником" Кучмою, який не довіряв Росії та намагався встановити відносини з нею на правах рівного партнера, та Януковичем, який вирішив побудувати стосунки зі своїм північним сусідом на засадах підлеглого.

Тарас Кузьо—доктор, професор,
старший науковий співробітник
катедри українознавства в Університеті Торонто

ПОВЕРНЕННЯ БРЕЖНЄВЩИНИ В УКРАЇНУ?

З приходом нової влади й назначенням нових „провідних чиновників" на головні пости, особливо міністра освіти і науки Дмитра Табачника, нагадуються часи з-перед 45 років, про які згадує у своїх споминах ніхто інший, а перший секретар ЦК Компартії України Петро Шелест. Ось засідання президії ЦК КПРС 2 вересня 1965 року.

Наприкінці літа 1965 року Шелест надіслав записку до Президії ЦК КПРС, де досить гостро (як на ті часи) піддав критиці позицію Міністерства зовнішньої торгівлі СРСР, вказуючи, що союзний Зовнішторг абсолютно іґнорує інтереси України (перш за все економічні) як суверенної союзної республіки у складі СРСР, вилучаючи на власний розсуд із УРСР всю продукцію, яку визнав за потрібне вилучити союзний міністер Патоличев. Як же сприйняли записку Шелеста члени вищого московського партійного керівництва? Це справді цікаво.

Шелест згадував: „Обговорювали на президії багато питань (порядок денний був у кожного), зараз і не все пригадую,–про роботу промисловості, про підготовку чергового пленуму ЦК, про скликання Верховної Ради. Все вирішили. Раптом Брежнєв витягає з кишені якийсь пожмаканий папірець і каже: „Так, тут є ще одне питання–про лист товариша Шелеста. Ми одержали ось такого листа. Комісія, яку створили, розглянула все, розібралася... Петро Юхимович не має рації".

А далі „небожителі" з „більшовицькою принциповістю" вирішили взагалі розглянути питання про стан справ в Україні–і економічний, і ідеологічний. Так, член президії, секретар ЦК КПРС М. А. Суслов (головний ідеолог партії, зауважмо!) заявив буквально таке: „Я вважаю, що товариш Шелест узагалі, в цілому, не має рації, бо він вторгається у межі ленінської зовнішньої торгівлі. Підриває її. І так не можна себе поводити–це роз'єднує народи, розумієте: роз'єднує". Проте найцікавіше було потім. Суслов вів далі й виголосив дивовижні речі: „А взагалі я повинен сказати всім, що на Україні далеко не все гаразд–уся Україна говорить українською мовою" (?!–**І. С.**). Шелест згадує: „А що ж вона має–турецькою розмовляти чи як?–Я аж сторопів!". Тут підключається Демичев, секретар ЦК КПРС (теж з ідеології–**І. С.**). „І взагалі там, у Шелеста, українізацією займаються!" Шелест: „Знову не витримую: „Де в Шелеста? Як Українізацією? Ніякою українізацією не займаються. Є й російські школи, є й українські школи–на превеликий жаль, українських шкіл меншає". Демичев: „А Шевченко в них–кумир!" І на Суслова дивиться. Шелест: „Тут мене прорвало. „Так, Шевченко в нас–кумир. Його і в нашій країні, й за кордоном вважають великим демократом, геніяльним

поетом". Суслов втручається: „І потім у вас вивіски всі українською мовою. Що це таке?"–„Ну, а якою мовою вони мають бути? Якою? Є українською, є й російською".

Тоді Суслов використав свій найголовніший козир: „Узагалі там, у вас на Україні, чимало проявів націоналізму!". Шелест: „Я сторопів. Стримався, але голос підвищив, мабуть, таки добряче: „У чому, Михайле Андрійовичу, прояви націоналізму? Це ж звичайні сталінські ярлики!". А Демичев так незворушно: „А в тому, що багато говорять українською мовою, і в тому, що Шевченка надмірно шанують! У вас він–кумир молоді. У Шевченка там квіти завжди, щорічно вінки приносять. У вас..." А тут ще підкотився Рашидов, тоді–перший секретар ЦК Компартії Узбекистану, кандидат у члени президії ЦК КПРС, повноправний „хазяїн" республіки, за правління якого пишним цвітом розквітли корупція, крадіжки та кумівство: „У нас руський язик в большом почьоте, мі руський язик уважаєм, любім, ізучаєм. Мі его на первій место ставім, мі знаєм не так, как на Україні".

А ось виступ Олексія Косигіна, члена президії ЦК КПРС, голови Ради Міністрів СРСР: „Питання політичної, ідеологічної роботи з національного питання повинні бути в центрі уваги. Тут важко шукати причини виникнення націоналізму. А ще важче його викоренити. Ми повинні застосовувати як виховну, так і каральну політику. У нашому мистецтві, театрах, кіно дуже багато відступів від нашої ідеології... Незрозуміло, чому в Україні в школах повинні вивчати українську мову (?!–**І. С.**). Твори Шевченка де-не-де використовуються з націоналістичною метою. А візьмемо Севастополь. Це–здавна російське місто, чому і для чого там вивіски і вітрини українською мовою?".

І, нарешті, підсумок обговорення підбив Леонід Брежнєв–перша людина в партії та державі, перший секретар ЦК КПРС (з квітня 1966 року–генеральний секретар). Ось що сказав „видатний продовжувач справи Леніна" (цитуємо за записами Шелеста): „Ось у нас за Скрипника (в 20-ті роки–**І. С.**) українізацію проводили. Так це була скрипниківщина! За Скрипника, ви знаєте, я працював на заводі, коли українізацію проводили,–так це ж був абсурд, сміх. Та й узагалі українська мова–це ж... це суржик російської мови".

Шелест згадує: „Я аж зуби зціпив, та мовчу, лише думаю: „І це керівник держави! Це людина, яка народилася, виросла й більше половини життя прожила в Україні!".

Подано за статтею Ігоря Сюндюкова,
„День" (ч. 196, 2009)

Якщо ми хочемо, щоб нас поважали інші,
мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний, письменник

Олександер ВІВЧАРИК

УКРАЇНЦІ НАЩАДКИ КОЗАКІВ ЧИ КРІПАКІВ?

Якось митрополит Черкаський та Канівський Софроній Української православної церкви (до речі, один з небагатьох справді проукраїнськи налаштованих ієрархів Московського патріярхату, який є активним прибічником канонічної автокефалії УПЦ) розповів на черкаському телеканалі „Рось" дивовижну історію. Виявляється, на Чигиринщині прагнула сповідатися дочка священика. До всього, вона хотіла повідомити, де поховано гетьмана Богдана Хмельницького. Ця таємниця передавалася в її родині з роду в рід. Але розповісти її вона могла лише священику. Такою була давня вимога до носія таємниці. Оскільки ніхто з дітей старенької священиком не став, вона вирішила довірити таємницю митрополиту. Тому і просила владику сповідати її. Та він саме тоді не мав на це часу. Тож задовольнився запевненнями дітей старенької, що вона ще не помирає і почекає. Проте невдовзі жіночці стало зовсім зле. Діти благали її повідомити таємницю, запевняючи, що нікому, окрім владики Софронія, її не довірять. Однак та була невблаганною. Померла вона до прибуття владики і забрала таємницю із собою в могилу.

Іллінська церква в Суботові, спроектована і збудована Богданом Хмельницьким. У ній його спочатку поховали.

Як припускає митрополит, напевне, нам ще не час її знати. Такої ж думки і завідуючий Суботівським історичним музеєм Національного історико-культурного заповідника „Чигирин" Віктор Ґугля. Він переконаний, що віднайдення поховання батька Хмеля зараз спричинило б лише політичні спекуляції. Нація, мовляв, ще не доросла до розуміння його величі і ваги в нашій історії.

Кому пощастило побувати на екскурсіях цього науковця, той, безумовно, на все життя запам'ятав його неймовірно цікаві розповіді про видатного українського гетьмана. Пан Віктор уважає, що Богдана Хмельницького могли поховати де завгодно, навіть в Італії. Та найбільш вірогідною, на його думку, є версія поховання полководця в підземеллях Чигиринської фортеці.

Зараз цей дослідник припускає, що продовжувач державницьких традицій українського народу помер від рани, що відкрилася, хоча на сьогодні офіційною є версія отруєння гетьмана отрутою довготривалої дії, яка спричинила крововилив у мозок. Це могли зробити і поляки, і московіти. Та Віктор Ґугля твердить: „Відомство Лавріна Капусти (а саме він опікувався тоді козацькою розвідкою і контр-

розвідкою) працювало надзвичайно ефективно. Не думаю, щоб воно пропустило отруту, яку подали Хмельницькому".

Однак свого часу Віктор Гугля бачив саме Капусту головним винуватцем трагедії... Він навіть знайшов був дані про якогось Лаврентія Капустіна, який через деякий час після смерті гетьмана придбав у Єрусалимі нерухомість. Між тим, досі не знайдено Богданові скарби, котрі неодмінно мали бути, і золоті монети Хмельницького, які той карбував. Є їхній опис, але немає жодної знайденої. „Чи не за них примарний Капустін розкошував на землі обітованій?"–прозоро натякав дослідник...

Гетьман України помер 6 серпня 1657 року. Це загальновизнаний факт. Проте деякі таємниці його життя не розгадані досі. Приміром, невідомо точно, коли і де він народився, скільки мав дітей. Ми навіть не знаємо достеменно, який вигляд мала ця леґендарна особистість. Єдиний опис зовнішности Богдана, який дійшов до наших часів, залишив нам у XVII ст. австрійський посол Альберто да Віміна: „Хмельницький був росту скоріше високого, ніж середнього, і дуже широким у кості". Достовірних зображень гетьмана не збереглося. Орієнтир–єдина чорно-біла гравюра XVII століття голляндця Ґондіуса, яку нібито писали з його прижиттєвого портрета.

Мені довелося бачити шаблю гетьмана. Можу твердити, що особисто я не зміг би витягти її з піхов. Не вистачило б розмаху руки. А мій зріст–1 метер 88 сантиметрів. Отже, гетьман був або вищим, або мав довші руки... До речі, Хмельницький був ще й оборуким, тобто однаково володів правою і лівою руками (що трапляється вкрай рідко) і в бою часто бився одночасно двома шаблями.

Траплялися в його житті й містичні випадки. Коли він навчався у Львівському єзуїтському колеґіюмі, його одного разу підняв смерч, обніс навколо будівлі колеґіюму і поставив обережно на місце. Можна лише уявити, яке враження справила ця подія на свідків. Дехто вже тоді був переконаний, що на цю людину чекає дивовижна доля.

Ми, українці, схоже, ще не вповні збагнули роль Богдана Хмельницького в нашій історії. Хоча навряд чи жили б зараз у незалежній державі, якби батько Хмель не підняв свого часу наших предків на боротьбу з поневолювачами. Ми мало знаємо його як людину і не дуже переймаємося цим. Між тим, у 1941-1943 роках у Суботові (офіційній резиденції гетьмана) проводила археологічні розкопки організація „Аненербе", яка діяла під патронатом Ґенріха Гіммлера і була створена 1935 року для вивчення традицій, історії і спадку арійської раси. Переважно „Аненербе" шукала джерела „особливих знань", тих, які могли б сприяти створенню надлюдини з надсилою і надзнаннями. Для підтвердження теорії про арійців нацисти нишпо-

рили по всьому світу–від Тибету до Африки і Европи. Вони вишукували стародавні манускрипти і рукописи, які містили інформацію з історії, магії, теології. Що шукала „Аненербе" в Суботові? „Гітлеру потрібно було „підвести" під Третій райх археологічне та ідеологічне підґрунтя,–вважає Віктор Ґугля. –Крім усього іншого, „Аненербе" досліджувала психологію людей. Контроль над натовпом потрібен будь-якій владі, а особливо тоталітарній. А от Хмельницький був одним із тих, хто „формував обставини" навколо себе під себе. Завдяки чому? Інтелекту, розвиненій інтуїції, умінню підійти, тобто, вмілому користуванню своїм енергетичним потенціялом..."

А той і справді був колосальним. Приміром, суботівці не поєднувалися кровними узами з жителями навколишніх сіл майже до наших днів, настільки на них вплинули перебування тут Хмельницького і привілеї, надані ним: „Ми ж старі козаки, а то кріпаки!"–говорили вони. Аж до 1914 року село не терпіло, а відтак і не знало царських чиновників, а всі суперечки вирішували мудрі сиві діди. На свято Петра вони збиралися таємно на острові серед Тясмина і обирали гетьмана. Суботівці вірили в повернення Богдана, який подарує їм „Золоту грамоту" на втрачені козацькі привілеї та права. З проголошенням 1918 року гетьманом Павла Скоропадського вони таки отримали грамоту про відновлення козацького стану, але ненадовго.

На жаль, сьогоднішня Україна і суботівці далеко не такі, якими були наші предки, що з піснями ішли за свободу на смерть. Немає у нас і такого лідера, як Богдан Хмельницький. Тож, напевне, життя і смерть видатного українця мали би змусити нас до роздумів і аналізу. Ми повинні замислитися хоча б над тим, хто ми: нащадки козаків чи кріпаків і чого хочемо в цьому житті?

(День, 152-153, 2010*)*

Олександер Вівчарик (50 років)–активіст ДСУ (Державна самостійність України), член Історичного клюбу „Холодний Яр".

ОДИНАДЦЯТИЙ – ВІДКРИТО!

Вперше за всі роки існування Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика його врочисте відкриття відбувалося паралельно в двох місцях України. 9 листопада в День української писемности та мови виконавча дирекція Ліги українських меценатів (ЛУМ) та представники Львівської обласної влади, очолювані першим заступником голови державної адміністрації Мироном Янковим звершили цей святковий ритуал у Верхньому Синьовидному (Львівщина)–на батьківщині Петра Яцика, та в народному домі міста Сколе, де яскраво „засвітилися" всі традиційні сюжети популярного і престижного мовного марафону.

Рівночасно з цим святкове відкриття конкурсу йшло в Палаці студентів у Дніпропетровську. В такий спосіб утворилася своєрідна духовна веселка, яка символізувала: Схід і Захід разом! Тепле привітання організаторам та учасникам конкурсу надійшло від Світового Конгресу Українців за підписом його президента Евгена Чолія.

За словами виконавчого директора ЛУМ Михайла Слабошпицького, чорні сили, які вирішили пустити під укіс важливий національний проєкт, яким є конкурс ім. П. Яцика, недооцінили солідарности української патріотичної громадськости, яка так дружньо стала в обороні конкурсу і врятувала його.

Отже. одинадцятий розпросторює крила над Україною.

Прес-служба Ліги українських меценатів

У Дніпропетровську

Урочисто відкрили конкурс у Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Ґончара Ліґа українських меценатів та Міжнародна громадська організація „Інститут Україніки" за підтримки управління освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації.

Конкурс, як і раніше, пройде у чотири етапи за олімпійською системою–шкільний, районний, обласний та загальноукраїнський. Передбачається, що цього року в ньому загалом візьме участь понад п'ять мільйонів школярів та студентів. Нагородження переможців проведуть у травні.

Конкурс проходить у різних куточках світу і має на меті утвердження української мови.

На Львівщині

Конкурс відкрився у смт. Верхнє Синьовидне (Сколівський район). У відкритті взяли участь представники Ліґи українських меценатів та керівництво області. У вітальному слові до учасників конкурсу Мирон ЯНКІВ, перший заступник голови Львівської ОДА, наголосив: „Я знав цю людину особисто. Ми неодноразово зустрічались у Львові, на другій батьківщині Петра Яцика. Багато розмовляли на тему України, української мови, меценатства. Хочу процитувати слова, які казав Петро Яцик: „Я є, я був, і я буду українцем". Завдяки цьому він надзвичайно багато зробив для України загалом та цього конкурсу зокрема. Петро Яцик бачив лише 2 конкурси. На жаль, потім він пішов з життя, але конкурси тривають і триватимуть далі".

За його словами, участь у конкурсах беруть молоді таланти з більш як 29 країн світу. Конкурс об'єднує близько 5 мільйонів осіб. За роки проведення ми маємо більш ніж півтори тисячі переможців.

Юлія Тимошенко на поміч Конкурсу

Про це розповів співголова М. Слабошпицький, зазначивши, що Міністерство освіти і науки відмовилося опікуватися проведенням конкурсу.

–Це безпрецедентний випадок, такого не було десять років поспіль. Стривожена українська громадськість звернулася з відкритим листом до міністра освіти Дмитра Табачника, але відповіді так і не отримала. Ми звернулись через пресу–відповіді знову не було,–сказав Слабошпицький. –Я написав листи усім проукраїнським політикам і навіть тим, які себе так позиціонують, але відгукнулася лише Юлія Тимошенко і вчора пожертвувала нам 100 тис. гривень,–розповів він.

Міністер Табачник і Конкурс

(З пресконференції організаторів)

Конкурс імені Петра Яцика зареєстрували в Мін'юсті, серед організаторів значилися Міносвіти й Ліґа українських меценатів за участю також Мінкультури, Міноборони і Міністерства закордонних справ.

І десять років поспіль у 20-30 країнах світу школярі й студенти змагалася за звання кращого знавця української мови. Конкурс проходив навіть у Китаї та Фінляндії. У Петропавловську-Камчатському, де навіть не існує української недільної школи, але все ж таки проживають українці, юні знавці мови не писали творів і диктантів, але змагалися в мистецтві виконання українських пісень та деклямування віршів. Учні по всіх українських містечках і селах готувалися до конкурсу ретельніше, ніж до Всеукраїнської олімпіяди з української мови. А потім кращі з кращих у травні отримували дипломи й нагороди у столичному театрі ім. Івана Франка. До речі, церемонія

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Дітройт, Міш., США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Тандер Бей, Канада

Радісних Свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

Членам Головної, Крайових і Станичних Управ Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА, всій дивізійній братії та їх родинам, комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА

КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Торонті, Канада

проходила на найвищому рівні за участю президента–спочатку Кучми, згодом голів Верховної Ради та перших осіб держави.

Щороку напочатку вересня з'являвся наказ міністра освіти і науки про проведення конкурсу імені Петра Яцика. Цього року минув вересень, половина жовтня, а міністер Табачник все не давав зеленого світла. ЛУМ почала засипати МОН листами. Марно. Тоді написали відкритого листа Януковичу, під яким підписалися, окрім керівництва ЛМУ, представники української інтеліґенції—В'ячеслав Брюховецький, Іван Дзюба, Павло Мовчан, Дмитро Павличко, Богдан Бенюк, Марія Матіос, Василь Шкляр та ін.

„Зникнення конкурсу з українського життя стане ґрандіозним скандалом, що викличе голосний резонанс не тільки в Україні, а й у світовій діяспорі. До всього ж, кажучи відверто, такі табачники ускладнюють ваші стосунки, пане президенте, з національною громадськістю та всією світовою українською діяспорою"–ішлося в листі.

Увечері 1 листопада на сайті МОН врешті-решт з'явився лист Табачника щодо проведення конкурсу. Не наказ, а саме лист.

–МОН нагадує, що цьогоріч з метою стимулювання учнівської та студентської молоді до вивчення української мови і літератури та в рамках підготовки до відзначення у 2014 році 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка Указом Президента України від 30 вересня 2010 року № 928/2010 „Про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка" започаткований Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Оскільки відповідальність за проведення конкурсу ім. Т. Шевченка покладено на Міністерство освіти і науки, тому конкурс ім. П. Яцика буде проводитися безпосередньо Ліґою українських меценатів за погодженням Міністерства освіти і науки України"–ідеться в листі.

Виходить, Табачник нібито вирішив опікуватися новим конкурсом, проведення якого ще вилами по воді писане, натомість відмежовується від визнаних міжнародних змагань, своєрідного бренду на підтримку українськості.

–Міністр Табачник, який, очевидно, претендує на роль Ґерострата, знищує те, що було зроблено й нібито робитиме своє,–заявив Слабошпицький.–Я пам'ятаю, скільки конкурсів було всіляких започатковано. Де вони зараз?. Колись Сталін сказав: „Гітлери приходять і йдуть, а народ німецький залишається". Я переконаний, табачники приходять і відходять, а українська мова залишається, конкурс залишиться.

–З одного боку, конкурс нібито леґалізовано, він централізовано відбуватиметься. Але лист міністра розв'язує руки чиновникам від освіти на місцях. Якщо якийсь директор школи чи якесь управління освіти вважатиме, що діти перевантажені чи інтелектуально

виснажені, вони можуть відмовитися від конкурсу. Лист–це лишень рекомендація, а не зобов'язання.

–Рішення прийматиметься на рівні управлінь освіти районів і областей–каже Слабошпицький.–Створюється така колізія, що районне управління освіти зобов'язує школи проводити конкурс, а директор школи, посилаючись на лист, може сказати: „А ми не мусимо проводити..." Але конкурс буде. Інша річ, з якими втратами він відбудеться… Мені здається, цією колізією Табачник риє собі політичну могилу.

Прес-служба Міністерства освіти повідомила, що починаючи з 2006 року фінансування організаційних заходів щодо проведення конкурсу імені Петра Яцика „повністю лягало на плечі МОН та держави". У МОН наголосили, що згідно з висновком Головного контрольно-ревізійного управління, фінансування конкурсу є порушенням чинного законодавства, оскільки такі статті витрат не передбачені в Державному бюджеті України.

–Це дезінформація. Безпосередньо живих грошей МОН на конкурс не витрачало,–запевняє Слабошпицький.–Можливо, десь вони були списані й значаться в документах як на конкурс, але це гіпотеза. Єдине–місцеві органи влади могли профінансувати обід учасників конкурсу обласного етапу чи доїзд дітей, але на це є постанова Кабміну від 2008 року, це все леґітимно.

За словами Слабошпицького, щороку Ліга українських меценатів дає на організацію і проведення конкурсу 127 тисяч долярів (680 тис. грн.), з них 85%–преміяльний фонд. Держава тільки забезпечувала оренду театру ім. Франка для урочистостей з приводу закриття конкурсу та нагородження переможців, і то тільки останні чотири роки.

–Наступ на цей конкурс–це була одна з ланок загальної теперішньої політики, насамперед нинішнього міністра Табачника. Але, на щастя, багато людей підняли свої голоси на захист, і міністерство похитнулося й леґалізувало його. Не тому, що вони такі хороші. Просто вони розуміли, що конкурс все одно існуватиме. Але вже без них,–розповідає заступник голови Національної спілки письменників України Василь Шкляр.

Пожертви з діяспори на Конкурс можна посилати через аґенції на адресу: Ліга українських меценатів, Ярославів Вал, 21 Е, к.57, Київ, або електронно на банковий рахунок:

Intermediary bank: CITIBANK N. A. , SWIFT: CITIUS 33 111 Wall St./ F 1.19/ Zone 1 New York, NY 10043, USA

Beneficiary bank: Acc. №36128508 Express-Bank, Kiev, Ukraine SWIFT: EXPBUAUK

Beneficiary: Acc № 26001069677 INTERNATIONAL CHARITABLE "LEAGUE OF UKRAINIAN PHILANTHROPISTS"

Ukraine, Kyiv, Yaroslaviv Val, 21E, office 57

ВІЙСЬКОВИКАМ ВЛАШТУЮТЬ КОНКУРС НА КРАЩЕ ЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Міністер оборони України Михайло Єжель наказав щорічно проводити в Збройних силах конкурс на краще знання української мови.

Як повідомили в Департаменті преси й інформації Міноборони, про це мовиться в наказі керівника оборонного відомства від 5 жовтня, яким затверджено Положення про проведення щорічного конкурсу на краще знання української мови серед курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів і ліцеїстів військових ліцеїв.

Наказ підписаний з метою виховання шанобливого ставлення до мови, культури і традицій українського народу, зазначають у наказі Міноборони.

Як зазначено в документі, конкурс проводиться щорічно в період з 9 листопада (Дня української писемности і мови) поточного року до 20 травня наступного року. Він складається з двох етапів: перший–у вищих навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладах і у військових ліцеях; другий (фінальний)–у Центральному будинку офіцерів Збройних сил України (Київ) серед переможців першого етапу конкурсу, повідомляє „УНІАН".

Нагородження переможців конкурсу здійснюється за рахунок фонду Ліґи українських меценатів відповідно зі встановленою нею квотою, повідомили в Міноборони.

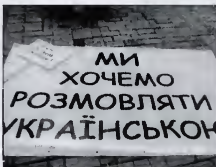
ForUm

НОВИЙ МІЖНАРОДНИЙ МОВНО–ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС?

Президент України підписав Указ № 928/2010 (30 вересня 2010) „Про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка", яким постановив започаткувати його проведення як щорічного загальнонаціонального заходу, спрямованого на підвищення рівня знань з української мови й літератури, рідних мов і літератур, виховання в молодого покоління любові до мов народностей української держави, забезпечення їх усебічного розвитку.

Зазначеним указом предбачено починаючи з 2011 року заснування 39 стипендій президента України переможцям Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, у зв'язку із чим Кабінетові Міністрів України доручено забезпечити розроблення та затвердження відповідного Положення про конкурс, а також сприяння його організації та проведенню.

УКРАЇНСЬКА МОЖЕ ПЕРЕТВОРИТИСЯ НА МЕРТВУ МОВУ

Віце-президент Української ліґи із зв'язків із громадкістю, автор дослідження „Мовний баланс України" за 2008-2009 роки Олег Медведєв переконаний, що без обов'язкових квот на використання в тих чи інших сферах життя українська мова за кілька поколінь може втратити комунікаційну функцію і перетворитися на мертву мову.

Про це експерт заявив на презентації дослідження „Мовний баланс України" за 2008-2009 роки в Києві.

Медведєв пояснив, що у дослідженні на підставі статистичних та соціологічних даних аналізується співвідношення вживання української та російської мов у приватному та різних сферах громадського життя.

За словами Медведєва, „українське суспільство складається не з двох, а з трьох мовних спільнот: україномовних, російськомовних та двомовних". З них, за даними дослідження, 36% громадян у родині спілкуються лише українською мовою, 36%–лише російською. інші 27%–двомовні.

При цьому в громадському житті реальна присутність української мови становить менше 50%, хоча українську рідною називають 67% громадян.

„Реальність полягає у тому, що Україна є двомовною країною",– підкреслив Медведєв.

Водночас, він зауважив, що „по Україні в усіх сферах суспільного життя, окрім освіти, реклями та кінотеатрального прокату, домінує російська мова".

За його словами, результати дослідження показують, що 40,5% громадян звертаються до чиновників українською мовою, 39%–російською. При цьому відповідь українською вони можуть отримати лише у 37% випадків.

„Склався міт, що в Україні можна дивитися на кіно лише українською мовою і немає можливости дивитися російською, тоді як у 2008-2009 рр. майже 30% фільмокопій було показано російською мовою звучання, українською, відповідно,–70%",–зазначив Медведєв.

Згідно з даними аналізи сукупного річного тиражу накладів газет в Україні, 70% з них виходять російською мовою, близько 30%–українською. При цьому Медведєв стверджує, що кількість накладів україномовних видань постійно зменшується, а російськомовних–зростає, крім того, прайм-тайм найпопулярніших телеканалів є здебільшого російськомовним.

Ґоворячи про ситуацію на книжковому ринку, експерт зазначив, що на 9 книжок російською мовою припадає лише 1 українською.

За його словами, лише у навчальному процесі в дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, крім великих міст Сходу та Півдня, на рівні 80% істотно переважає українська мова.

При цьому, за даними Медведєва, лише 7% громадян вважають мовне питання актуальним та відносять до переліку тих 25 основних життєвих проблем, які їх непокоять. Водночас, дослідження засвідчило, що в Україні рівень володіння російською мовою на 10-15% вищий, ніж українською.

Ґоворячи про зареєстрований у Верховній Раді законопроєкт *Про мови в Україні*, Медведєв зазначив: „В законі двомовність подається, як велика цінність, але Дух і Буква Закону полягає в тому, що насправді цей закон направлений не на утримання двомовної України, а на побудову одномовної. Мені здається, що автори законопроєкту–це якісь, очевидно, симпатики „русского мира", які знають, які кнопки треба натиснути, щоб вимкнути кнопку української мови".

Як відомо, 7 вересня у ВР був зареєстрований проєкт закону *Про мови в Україні*, внесений представниками коаліції Олександром Єфремовим, Петром Симоненком та Сергієм Гриневецьким. Законопроєктом передбачено, що в Україні ґарантуються вільний розвиток, використання і захист російської мови з урахуванням того, що російська мова є рідною або такою, якою повсякденно користується більшість громадян України, загальноприйнятою, поряд з українською, мовою міжособового спілкування на всій території України, однієї з офіційних і робочих мов Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій.

УНІАН

НА ДОНЕЧЧИНІ МЕНШАЄ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

У школах Донецької области скорочується кількість клясів з українською мовою навчання. Представники влади це скорочення називають „загальною оптимізацією системи освіти". Так як школи заповнені лише частково, управління освіти вирішило скоротити штат вчителів на 25%. Чомусь під скорочення потрапляють саме україномовні вчителі.

Валерій МАЙДАНЮК

ІЗ ЧОГО ПОЧИНАЛАСЯ ЗДАЧА НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ?

В українців є одна дуже цікава психологічна риса в спілкуванні з іноземцями, особливо з росіянами, яку часто намагаються подати як гостинну толерантність: при зверненні до українця російською мовою він часто також переходить на російську, навіть якщо співрозмовник чудово розуміє українську мову. Більшість наших співвітчизників навіть не усвідомлює, навіщо переходити на російську без особливої потреби, часто мотивуючи цей крок банальними виразами: мовляв, „їм так зрозуміліше" чи „ну... так же гостинно і толерантно..."

Справді, можливо, в цьому є доля правди? А якщо людина з Російської Федерації приїхала–то навіщо ж їй вчити ще там якусь українську мову, не до Америки ж вона приїхала. А навіть якщо людина все життя в Україні прожила, то все одно, якщо до тебе говорять російською–нечемно ж якось відповідати російськомовній людині українською мовою. Приблизно такий хід думок домінує в мисленні українців.

Однак, у якій країні світу українцеві на запитання українською дадуть відповідь цією ж мовою? Можливо, у „братній" Російській Федерації? Навряд. Чому українці такі толерантні до іноземців і якими можуть бути наслідки такої „толерантної" гостинности? Цікаву відповідь на це питання дав визначний український історик та публіцист Степан Томашівський.

Цього року минуло 80 років з дня смерти видатного українця. Військовий командир з'єднань Січових стрільців, дипломат, професор багатьох европейських університетів, людина, яка володіла 15 мовами–С. Томашівський залишив після себе багату творчу спадщину, зокрема історико-політичного змісту.

У своїй книзі „Під колесами історії" С. Томашівський зазначає: „державно-творча здібність нації полягає в асиміляційній здібності та здатності до поглинання і абсорбції у свій національний організм кожного іноземця, який осів на даній території. Ця асиміляція своєю атракцією економічної і культурної сили робить усяку іноземну колонізацію безнадійною справою".

Справді, в українців такої асиміляційної здібности й атрактивности майже немає. Не кажучи вже про Східну й Центральну Україну, навіть на заході нашої держави–зокрема, у Львові–живуть вже десятки років кілька поколінь російськомовних жителів, які майже не асимілювалися з корінними місцевими автохтонами. У них немає жодної потреби

переймати українську мову та культуру–їм достатньо російської мови, адже їх усі чудово розуміють і переходять у спілкуванні з ними на російську. Навіщо їм асимілюватися, якщо вони самі фактично здійснюють мовний та культурний вплив на автохтонів?

І справа тут не в тому, що когось треба обов'язково асимілювати й перетворювати на українців–такого робити категорично не можна і не бажано. Вплив має бути насамперед культурний–через музику, кіно, інтернет-сайти, моду–українське має бути привабливим та популярним, і в жодному разі–не примусовим. Проблема в асиміляційній здатності українців, яка дуже слабо виражена (а то й узагалі її немає) і яка надзвичайно яскраво проявляється в таких націй, як росіяни, китайці, американці, а також більшість народів Европи. У їхніх країнах без знання державної мови неможливо ні здобути освіту, ні влаштуватися на нормальну роботу, ні здійснити покупку в крамниці. Лише в Україні всі люб'язно відповідають іноземцеві російською. Можливо, у цьому проявляється комплекс малороса.

У тому, що в українців немає асиміляційної здатности, можливо, криється основна причина систематичної втрати української державности в минулих століттях. Ця відсутність асиміляційної здатности завжди призводитиме до розпалювання міжнаціональної ворожнечі та сплеску сепаратизму, адже наслідком автономного існування кількох народів в одній державі, за відсутності взаємовпливу та культурного домінування титульної корінної нації, в усіх державах у світовій історії завжди були сепаратизм та окупація.

Відсутність в українців належного рівня самоповаги, який дозволяє кожному свідомому громадянину в кожній національній державі не принижуватися перед іноземцями та іншомовними громадянами, призводить до поступок та капітуляцій молодої української держави на міжнародній арені. Такі ж риси притаманні й теперішній владі та „еліті".

Сьогодні Україна здала „іноземним партнерам" практично все: кримську землю на сорок років, літакобудування, ядерну енерґетику, національну історію та державні інтереси.

А починалася здача українських національних інтересів з того, що президент, прем'єр-міністер, віце-прем'єри та міністри України, зокрема Дмитро Табачник,–розмовляють з російськими „партнерами" російською мовою. Прогинання перед іноземцями малоросійської за своїм духом еліти, зокрема, у мовному аспекті, призведе до дальших втрат української держави і цілком вірогідною є втрата державного суверенітету...

(*„Наше слово"*)

Голодомор–Ґеноцид

ДЗВІН ПАМ'ЯТІ У ВИСОКОСТІ

Погожого осіннього дня, в суботу 25 вересня 2010 року, при Соборі Успення Пресвятої Богородиці, що в Міссіссаґа, неподалік Торонто у Канаді, відбулась урочиста церемонія відкриття і освячення Монументу–Дзвону Пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932-33 рр.

Дзвін Пам'яті–пам'ятник жертвам Голодомору-Ґеноциду в Україні 1932-33 років.

З цієї нагоди на подвір'ї Собору, коло Монументу, зібралась чисельна українська громадськість, прибули високі гості–мер Міссіссаґа Ґейзел МакКеліен, Посол України в Канаді д-р Ігор Осташ, Ґенеральний консул України в Торонто Олександр Данилейко, депутат федерального уряду Канади Борис Вжесневський, міністер праці Онтаріо Пітер Фонсека, голови і члени українських суспільно-громадських організацій з організаційними прапорами.

По тому, як пам'ятник було відкрито, Преосвященний Владика УГКЦ на Східну Канаду Стефан Хміляр при співучасті представника від УПЦ отця-протопресвітера Богдана Сенця та у сослуженні чисельного українського духовенства відправив Молебень. По Молебні звернувся до присутніх зі словом про страшну трагедію українського народу–ГОЛОДОМОР-ҐЕНОЦИД 1932-33 рр. Та про важливість сьогоднішньої події, як такої, що несе у світ правду та зберігає пам'ять про мільйони невинно замучених Голодомором українців. І у цьому контексті висловив щиру подяку ініціяторові, фундаторові та будівничому Монументу, довголітньому парафіянину церкви (яку свого часу будував) Евгенові Кострубі та його родині.

Відтак, усіх присутніх було запрошено до церковної залі для продовження програми заходу.

Церковна заля у той день була урочо-жалібно удекорована, а вагомим інформативним доповненням була експозиція документів, публікацій і світлин про Голодомор, як Ґеноцид в Україні, зорганізована Українськими Державницькими Організаціями, яку на цьому

Молебень під час освячення Дзвону Пам'яті.

заході представляв координатор проєктів УДО Канади Орест Стеців.

Про добродія, мецената, про людину, велінням серця якого було увіковічнення пам'яті жертв страшного Голодомору в Україні, ініціятора і фундатора ДЗВОНУ ПАМ'ЯТІ, про високодостойного громадянина Евгена Кострубу розповів присутнім парох Собору, отець-декан Роман Паньків. У своїй промові він повернувся ще до тих часів, коли разом із колеґами-однодумцями Евген Коструба, тоді успішний будівничий, будували нинішній Собор, згодом, разом із дружиною Надею прийняли рішення і спорудили Пам'ятний Хрест коло церкви з нагоди 1000-ліття хрещення Руси-України, розповідав про те, як багато для церкви, громади, українства зробив добродій Евген Коструба. І саме за усі добрі діла високими церковними відзнаками удостоїли шановного мецената Святійший Отець та Патріярх УГЦ Кардинал Любомир Гузар.

Далі у своїх виступах високі гості говорили про Голодомор в Україні, про його жахливі наслідки, про важливість визнання Голодомору в Україні Ґеноцидом нації і про те, як важливо, що є серед нас такі особистості, як Евген Коструба–людина Слова і Діла, гідний син свого народу.

Бойові побратими–Голова Головної Управи Братства дивізійників Мирон Головатий з теплотою й пошаною, а друг-дивізійник Роман Колісник з добрим гумором оповідали присутнім про свого бойового побратима та про його заслуги.

Важливим було те, що у виконанні літературно-музичних композицій брала участь молодь, адже це саме їм за прикладом старших зберігати пам'ять та продовжувати будувати добрий імідж українця у світі.

Молодий іподиякон Юрій Паньків, який першим у Канаді написав і захистив маґістерську працю на тему Голодомору також виступив у ході заходу. Коротко представивши свою роботу, він висловив глибоку пошану меценатові Евгенові Кострубі.

На завершення, добродій і меценат Евген Коструба подякував усім поіменно за підтримку і сприяння у спорудженні Монументу, розповів про те, що увіковічнення пам'яті жертв Голодомору в Україні було його заповітною мрією і святим обов'язком перед жертвами Голодомору та перед пам'яттю своєї улюбленої покійної дружини Наді.

А від себе особисто, як ведучої заходу і члена комітету по спорудженню Дзвону Пам'яті додам, що ми щаслива громада, що є серед нас такі величні постаті, як Евген Коструба, адже це саме вони своїм прикладом, своїми ділами і вчинками допомагають нам ставати кращими, відчувати обов'язок та відповідально братись до діла. І при цьому, з усім усвідомленням трагічних сторінок історії свого народу свято вірити у його світле майбутнє, як вірить у нього ДОБРОДІЙ Евген Коструба.

Біля пам'ятника – Зоряна Хомчак-Онищук, Евген Коструба.

Підготувала
Зоряна Хомчак-Онищук

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю щиросердечну подяку пані Зоряні Хомчак-Онищук за її вміле й повномистецьке плянування і нагляд над спорудженням Пам'ятника Жертвам Голодомору–Дзвону Пам'яті у Міссіссаґа, біля входу до церкви Пресвятої Богородиці. Завдяки її таланту у загальному проєктуванні, доборі написів на ґраніті, головному образові, огорожі у вигляді пшеничних стебелин з похиленими колосками, робота над цим монументальним пам'ятником була успішно завершена.

Хай Господь має її у своїй опіці.

Евген Коструба

У боротьбі з більшовицькою загрозою

В боях у районі Тернопільської обл. брали участь добровольці до дивізії „Галичина" (4-ий Галицький добровольчий полк).

Ось один з вояків з більшовицьким легким кулеметом, якого він забрав з ворожого окопу, що був 300 метрів від нього.Той же вояк варить собі обід. (12 квітня 1944) *SS-PK-Kriegsberichter Mietke*

Павелчани на снігу в Риміні, Італія

Павелчани–це велике село у Станиславівському повіті, в якому перед війною жило 1980 українців, 10 поляків і 110 т. зв. латинників.

Зліва: Василь Попадинець, поет Борис Шкандрій (Богдан Бора), Іван Попадинець, кравець Михайло Коваль. (15 грудня 1945)

СПРАВА ПОРУЧНИКА ФЕДОРА БАРАНЕНКА

(Переклад з німецької мови)

Доброволець–поручник Бараненко: українець 41 років, одружений, 2 дітей, служив у Червоній армії і як лейтенант був звільнений. З липня 1943 року як доброволець прийшов до дивізії „Галичина" з німецького табору військовополонених. Не суджений. У службі: задовільний.

Доброволець–стрілець Сурків: 31 років, одружений, 2 дітей, в липні як доброволець покликаний з цивілля до Дивізії „Галичина". Не суджений. У службі: добрий.

Доброволець–стрілець Скиба: 27 років, неодружений, не має дітей, в липні як цивільний доброволець покликаний до Дивізії „Галичина". Не суджений. У службі: нема оцінки.

Бараненко опрацював у своїй сотні пляни дезерції. Як командир сотні знав і пропаґував дезертирство. У сотенній канцелярії знайдено фальшиву урядову печатку для подорожей. Декілька виїздів із сотні було здійснено, він з дезертирами втримував зв'язок.

Сурків співпрацював з сотенним відносно дезертирства, також намовляв до цього інших вояків сотні, втримував зв'язок з дезертирами.

Скиба активно не учащав, хоч брав участь в обговореннях. Був під впливом командира сотні.

Вирок: Бараненко: смертна кара; Сурків: смертна кара; Скиба: 8 років ув'язнення.

Смертні кари для Федора Бараненка і Сергія Сурківа затвердив RFSS (Головний прокурор СС), наказав виконання кари. Скиба має бути присутнім на старченні й згодом переведений до концтабору.

Акти проходять через НА (Головний Суд).

Reichsfuhrer SS

!.A gez KORFF SS Hstuf

* * *

РОБОТИ-ВОЯКИ

Південна Корея направила вартових роботів, здатних виявляти і вбивати ворожих напасників на сильно укріпленому кордоні з Північною Кореєю. Це два роботи з інтеґрованими системами спостереження, стріляння і розпізнавання мови. Якщо вислід їхньої діяльности пройде успішно, міністерство оборони дислокує ряд роботів уздовж останнього у світі кордону холодної війни.

Якщо оперативний командний центр не зможе розпізнати особу, що зближається, за допомогою аудіо та відео-систем робота, оператор може наказати відкрити вогонь з гармати або 40-мм автоматичного міномета. Південна Корея також розробляє бойові роботи, оснащені зброєю і сензорами, які будуть допомагати воякам на полі бою.

НА ВСЕ ДОБРЕ!

Хто це? Хорунжий Андрій Коморовський. Де? У полоні в Італії. Коли? 26 вересня 1945 року. Спочатку був адьютантом 2-го полку, згодом полковим комендантом. „Звільнився” сам, щоб поїхати до нареченої в Німеччині, де закінчив студії в УВЕШ, одружився з Іреною Нечипорук, народився син Юрко. Еміґрував до Арґентини, де набув новий фах–електрика, був організатором і головою Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, народився син Роман. Виеміґрував до Канади, де набув новий фах–кресляра-мірника, був головою Станиці і головою Головної управи Братства, народилася дочка Ліда. І в його 91-річчя він не забуває, як писав його „портретист” Володимир Каплун 65 років тому: „для ідеї ті терпіння, за ідею смерть”...

СКАРГА СПІЛКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ

16 липня 2010 року

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ ВЕРХОВНОМУ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В. Ф. ЯНУКОВИЧУ

Щодо ігнорування рішень Президента України в галузі оборони з боку Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України

СКАРГА

Громадська організація офіцерів-патріотів–Спілки Офіцерів України висловлює свою глибоку стурбованість з приводу незадовільного фінансування Збройних Сил України.

8 липня 2010 року Верховна Рада України внесла зміни до Закону України „Про державний бюджет України на 2010 рік", в результаті чого було зменшено видатки на оборону на 2,135 млрд грн.. Оборонний бюджет скоротили не тільки на 2 млрд грн. спецфонду (який завжди був проблемний, тому що ці гроші Міноборони заробляє від продажу зброї та техніки), але й на реальні 135 млн грн.

3 червня 2010 року Президент України видав Указ за підсумками засідання РНБО з оборонних питань „Про першочергові заходи із забезпечення належної діяльності Збройних Сил України, недопущення зниження їх бойової готовности та боєздатности".

У відповідності до цього Указу Президента України, Кабінет Міністрів України зобов'язаний з 1 жовтня 2010 р. збільшити посадові оклади офіцерів на 55% та прирівняти їх до відповідних категорій держслужбовців.

Надати військовослужбовцям 2000 квартир, компенсувати безквартирним військовослужбовцям кошти за оренду житла.

З 1 липня 2010 року контрактники матимуть право безкоштовно харчуватись в армійських їдальнях.

Окрім цього, на день Флоту України, Президент України у Севастополі 4 липня 2010 року пообіцяв з 1 жовтня 2010 року вдвічі збільшити грошове утримання військовослужбовцям ВМС України, військовим пілотам.

Спілка Офіцерів України, військовослужбовці ЗСУ з оптимізмом сприйняли рішення та ініціативи Президента України з оборонних питань.

Разом з тим, на виконання рішень Президента України з зазна-

чених питань, необхідно додатково виділити з бюджету близько 10 млрд грн., (8 млрд грн. видатки пенсійного фонду України, 2 млрд грн. видатки Міністерства Оборони України).

Але замість збільшення видатків Міноборони, за поданням Кабінету Міністрів України, Верховна Рада України скоротила їх на 2 млрд грн. Такі рішення визвали справедливе обурення у військовому середовищі.

Згідно до ст. 5 Воєнної Доктрини України визначені основні реальні та потенційні зовнішні загрози національній безпеці України у воєнній сфері:

1) Розповсюдження зброї масового ураження і засобів її доставки:

–Іран та інші країни активно працюють з метою володіння ядерною зброєю, США планують розмістити системи ПРО в Східній Европі.

2) Недостатня ефективність існуючих структур і механізмів забезпечення міжнародної безпеки та глобальної стабільности:

–ООН, Рада Европи, ОБСЕ та інші організації під час війни в Іраку, на Балканах, на Кавказі, (Чечня, Осетія, Абхазія), Ізраїль–Ліван показали свою неспроможність у запобіганні воєнних конфліктів, масовій загибелі цивільного населення.

3) Можливість втягування України у протистояння іншим державам чи в реґіональні війни:

– Участь України у війні в Іраку, місії в Афганістані, участь ЧФРФ, дислокованого на території України, у військових діях проти Грузії, пролонгація перебування ЧФРФ на території України на 50 років.

4) Воєнно-політична нестабільність та конфлікти в сусідніх державах, міжнародний тероризм, поширення незаконного обігу зброї:

– Війна в Іраку, Афганістані, на Близькому Сході, визнання Косово, Абхазії та П. Осетії, протистояння Індії і Пакистану, війна в Судані, Сомалі, Ефіопії, війна на Кавказі, постійне захоплення піратами цивільних кораблів та заручників. (Тузла, екологічна катастрофа в Керченській протоці, „газові війни", заяви Держдуми РФ щодо Севастополя, Криму тощо), постійні теракти в Росії.

5) Нарощування іншими державами поблизу кордонів України угрупувань військ та озброєнь, що призводить до порушення співвідношення сил, яке склалося:

– Вихід Росії з Договору про обмеження звичайних озброєнь, розміщення біля кордонів України в акваторії Чорного моря великих військових угрупувань, збільшення обсягу фінансування збройних сил Росії, Туреччини, Румунії та інших країн, пляни Росії щодо збільшення чисельности та боєздатности ЧФ.

6) Незавершеність договірно-правового оформлення державного

кордону України:

– Відсутність державного кордону з Росією, невиконання Росією умов перебування ЧФ на території України, тяганина з боку Росії щодо переговорів по оформленню державного кордону, територіальні претензії з боку Румунії (о. Зміїний, Буковина, р. Дунай). Не повне виконання Молдовою угоди щодо Українсько-Молдовського кордону.

Отже, тільки незначна частина наведених фактів засвідчує реальну загрозу національній безпеці України і потребує адекватних заходів щодо економічного забезпечення воєнної безпеки України.

Зазначений обсяг фінансування не забезпечить виконання завдань ЗСУ, які визначені ч. II, ст. 17 Конституції України, щодо оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності.

Українці повинні навчитися жертовно утримувати свої Збройні Сили на відповідному рівні, інакше ми знову (як це було в нашій історії) будемо приречені утримувати збройні сили Польщі, Росії, Туреччини, Румунії, Австро-Угорщини.

На підставі наведеного, керуючись ст. 40 Конституції України, ст. 5 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей", ст. 19 Закону України „Про демократичний, цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави", пропонуємо:

–нашу скаргу розглянути особисто, або на засіданні РНБО;

–передбачити у Державному бюджеті України на 2011 рік фінансування Збройних Сил України в межах не менше 3% ВВП у відповідності до вимог ст. 9 Закону України „Про оборону" ст. 45-47 Воєнної Доктрини України (сьогодні всього 0,8% ВВП).

При цьому, Спілка Офіцерів України звертає увагу на те, що розгляд піднятих у зверненні проблем, не повинен переадресовуватися Кабінету Міністрів України, Міністерству Оборони України, як це було при розгляді наших попередніх звернень. (№44-с від 20.04.2010 року, 49-с 28 квітня 2010 року) Як відомо, у відповідності до ст. 9 Закону України „Про оборону України", Кабінет Міністрів України організовує розроблення і виконання державних програм розвитку Збройних Сил України, контролює виконання законів у сфері оборони, та несе відповідальність за забезпечення оборони України, а Міністерство Оборони України лише виконує рішення Президента України, Кабінету Міністрів України у галузі оборони.

Про результати розгляду скарги просимо повідомити Спілку офіцерів України у встановлений законом термін.

ГОЛОВА СПІЛКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ, НАРОДНИЙ
ДЕПУТАТ УКРАЇНИ II СКЛИКАННЯ
ПОЛКОВНИК В. БІЛОУС

УГКЦ ЗАВЕРШИЛА ТРЕТЮ МІСІЮ ДЛЯ МИРОТВОРЦІВ У КОСОВО

Капелянська праця у складі миротворчих сил у Косові є неоціненним досвідом віротерпимости та міжрелігійної толерантности. Про це повідомив отець Ігор Федоришин, військовий капелян від УГКЦ, який протягом останніх дев'яти місяців у якості офіцера з релігійних питань здійснював душпастирське служіння для українських військовиків, що перебувають у складі міжнародних миротворчих сил Косово KFOR.

Миротворці кожної з тридцяти двох країн, що дислокуються на американській військовій базі Бондстіл у Косово і несуть службу у реґіоні, мають своїх військових капелянів. Серед них є отець-католик і протестант для американців, свого капеляна-мусульманина мають турки, також є священослужителі для юдеїв та індуїстів. Український капелян щодня мав спеціяльно виділений час для Служби з 8 до 9 години ранку в американській капличчі, у якій капеляни різних віросповідань правили почергово.

„Капеляни ходять у військовій уніформі, колорадок не носять. Коли я приїхав на базу у колорадці, то це привертало увагу, зі мною підходили фотографуватися",–розповів отець Ігор. На думку отця, капелян у такій місії не повинен демонструвати своєї конфесійної приналежности. Особливо це актуально у реґіоні, де довголітня військова катастрофа сталася також і на ґрунті міжрелігійних протистоянь.

„У Великодню Суботу у нас була спільна Служба разом із поляками і американцями. Правили трьома мовами. Були різні обряди, але в Євхаристійній єдності",–розповів отець Ігор Федоришин. Схожа ситуація, за розповіддю українського капеляна, була й у Страсну П'ятницю, коли на військовій базі відбувалася спільна Літургія на чотирьох мовах, спільно з поляками, албанцями і французами. Прикметним, на думку отця Ігоря, є й досвід місцевої влади зі встановлення міжрелігійної толерантности. Так, мер косовського містечка Паризею впроваджує дух єднання між містянами православного і мусульманського віровизнань і з цією метою пробує поєднати в одному храмі мечеть і православну церкву.

Важливим для українського капеляна був дух взаємної підтримки та приязні, який панував поміж душпастирями миротворчого контингенту. Також цінно було відчувати духовну єдність з капелянством УГКЦ і українськими військовиками. Тут отець відзначив свою участь, спільно з представником українського батальйону з Косово, у 52-му міжнародному військовому паломництві до Чудотворного місця об'явлення Пресвятої Богородиці в Люрді, шо відбулося у травні цього року.

„Потреба у капелянстві є надзвичайно важливою,–наголосив отець Ігор Федоришин.–У ситуації обмеженого простору, яким є закрита військова база, а також тривалої відірваности від дому, дуже часто з'являються родинні та особисті проблеми, з якими ні з ким поділитися, і тоді на капеляна покладається ще й місія психолога".

ПІДНЯТТЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА

З нагоди Дня Державного Прапора України у Києві, у Міністерстві оборони України відбулася урочиста церемонія підняття Державноййго Прапора України.

В урочистій церемонії підняття Державного Прапора України взяли участь Міністер оборони України Михайло Єжель, члени колегії військового відомства, керівники структурних підрозділів Міністерства оборони України та Генерального штабу ЗС України.

Церемонія розпочалася з виносу Державного Прапора України військовослужбовцями Почесної варти Міністерства оборони України. Під звуки Державного Гимну України та автоматного салюту Державний Прапор України було піднято на флагштоку. Як повідомив глава вітчизняного оборонного відомства, своїм наказом він встановив у Збройних Силах України нову традицію–щоденний ритуал підйому Державного Прапора України.

„Відтепер кожного дня у кожній військовій частині день розпочинатиметься з підняття Державного Прапора України–символу держави, її чести і гідности. Це–один з найважливіших елементів виховання, це–любов до Батьківщини",–наголосив Міністер оборони Михайло Єжель.

Завершилася церемонія підняття Державного Прапора України урочистим проходженням Почесної варти Міністерства оборони України.

У ході цьогорічної осінньої призовної кампанії з північних областей України на строкову військову службу до лав Збройних Сил та інших військових формувань України буде призвано 7 тисяч 650 громадян України.

Майже 1400 військовослужбовців з 16 країн світу взяли участь у спільному українсько-американському командно-штабовому навчанні із залученням військ „Репід Трайдент–2010" на Львівщині.

Борис ТАРАСЮК: Росія та Румунія загрожують безпеці України

Голова Народного Руху України, голова Комітету ВР з питань европейської інтеґрації Борис Тарасюк вважає, що змінювати перелік загроз державі в Законі „Про основи національної безпеки" і Військовій доктрині–недоцільно, оскільки небезпеки, виписані в цих документах, залишаються актуальними.

„Є два основоположних документи, що містять в собі характеристику загроз: Закон „Про основи національної безпеки" і Військова доктрина, які були схвалені і затверджені в часи президентства Л. Кучми і прем'єрства В. Януковича. Всі загрози, виписані в цих документах, залишаються на сьогодні актуальними. Тому щось переписувати в них було б серйозною помилкою",–відзначив він. Борис Тарасюк зауважив, що хоча у Військовій доктрині та Законі „Про основи національної безпеки" загрози для України не визначені географічно, але, спираючись на практику, можна визначити дві країни, які загрожували територіяльній цілісності України. „Це сусідні Росія і Румунія",–уточнив він.

Голова НРУ, наводячи приклад загрози національній безпеці України, нагадав спробу посягання на територіяльну цілісність нашої держави з боку Росії в 2003 році, а саме ситуацію навколо о. Тузла, а також заяви другого президента РФ В. Путіна про можливість націлення ядерних ракет на Україну. „Це конкретні прояви тих загроз, які виписані в Законі „Про основи національної безпеки",–сказав він.

Янукович: треба переглянути уявлення про військові загрози Україні

Україні потрібно переглянути можливі військові загрози для неї, вважає президент Віктор Янукович.

„Зростання рівня і глобальної нестабільности та зростання конфліктности у міждержавних відносинах вивів на передній плян проблему забезпечення обороноздатности України",–зазначив президент.

„У першу чергу нам потрібно уточнити, а можливо, і переглянути, наші уявлення про військові загрози Україні. Безумовно, Військова доктрина буде зберігати оборонний характер України як країни миротворця",–додав він.

Україні треба чітко визначити шляхи реалізації системи військової протидії будь-якій військовій аґресії. В основу нової Військової доктрини має бути покладено принцип достатньої обороноздатности. На практиці це означає поступовий перехід до професійної армії, розвиток нових систем озброєння, в першу чергу ракетних військ та систем протиповітряної оборони.

З БАБИЧІВ ДО ФОРТ ДЖЕКСОНА

Життєвий шлях одної української дівчини

Катруся Грудка народилася в с. Бабичів Львівської области. Коли було їй вісім років, її маму Мирославу Грудку та її запросили в Канаду, де вони жили в Тандер-Бей, Едмонтоні, Торонті. Катруся навчалася, танцювала в українських групах, займалася плаванням, гімнастикою, китайською боротьбою Так ван до. Врешті вони опинилися в Каліфорнії, де Катруся вибрала військову кар'єру.

І Форт Джексон у Південній Каролайні.

На цій базі 50 відсотків усіх американських вояків-чоловіків та 80 відсотків жінок проходять основний бойовий вишкіл, який триває 10 тижнів. У першому тижні проводиться приймання рекрутів.

1-3 тижні, т. зв. Червона фаза: муштра, основи бойового навчання, стріляння, законодавство, вправи в околиці, вживання компасу й карти, патрулювання, ядерна, біологічна й газова оборони.

4-6 тижні, т. зв. Біла фаза: орудування зброєю і стріляння.

6-9 тижні т. зв. Синя фаза: завершальний період, в якому засвоюються групові навички й дії, стріляння з мінометів, потитанкових ракет, кулеметів, вибухівки; конвої. Ця фаза найтяжча й фізично дуже вимоглива.

Зайняття відбуваються 12-14 годин денно від понеділка до суботи включно.

10-й тиждень–т. зв. ґрадуаційний–для закріплення військових навичок і вивченого матеріялу та 15 км марш з навантаженням. Один день призначений для родини і приятелів вояків, щоб вони оглянули приміщення та поспілкувалися одні з одними. Наступного дня відбувається парада з оркестрою та призначення на наступну індивідуальну підготовку.

Катруся пройшла вишкіл дуже успішно, і 19 серпня прийняла військову присягу.

Слова присяги американського воїна:

Я американський воїн.

Я воїн і член команди. Служу народові Сполучених Штатів і живу армійськими цінностями.

Я завжди ставлю на перше місце мій обов'язок.

Я ніколи не прийму поразки.

Я ніколи не залишу незакінченою почату справу.

Я ніколи не покину впавшого побратима.

Я здисциплінований, фізично і психічно заправлений, вишколений і кваліфікований в моїх бойових завданнях та вправах.

Я завжди втримуватиму в порядку мою зброю, обладнання і себе.

Я фахівець і я професіонал.

Я готовий до дії й знищення ворогів Сполучених Штатів Америки в ближньому бою.

Я охоронець свободи і американського стилю життя.

Я американський воїн.

На ґрадуацію приїхала її мати з вітчимом Томом Дутко з Каліфорнії, а з Торонта–приятелі, родина Пуцаків (Оксана, Орест й сини Теодор і Роман).

Катруся Грудка з мамою та вітчимом в день ґрадуації.

Тепер Катруся закінчує вищу індивідуальну військову піготовку (Advanced Individual Training–AIT) у Форт Лі, Вірджінія. Після закінчення вона дістане призначення на одну з військових баз як спеціяліст з ремонту та обслуговування зброї.

Чому вона обрала військову кар'єру?

–Я хочу вміти себе та інших захистити, я не хочу сидіти в маленькому кабінеті-кубику, а хочу побачити світ. бути фізично та морально сильною.

Мирослава Дутко

У ЧОРНОБИЛІ ЗБУДУЮТЬ ПАРК-МУЗЕЙ

У місті Чорнобиль до 25-річчя аварії на АЕС–26 квітня 2011 року–будують парк-музей, аналог київського „Пирогово", повідомляє „Українська правда". У першій черзі плянують освоїти 5 гектарів території.

–У центрі Чорнобиля (місто знаходиться за 17 км від станції) для цих цілей виділена територія, зараз її розчищаємо. Знесено близько 20 будівель–в основному, це занедбані старі будинки, а також старий універмаг,–розповів начальник відділу зони відчуження Василь Золотоверх.

–Сам парк буде створений за образом столичного „Пирогово". Від кожного з 94 постраждалих населених пунктів у парку з'явиться щось своє. Наприклад, дім, дерево або дорожній вказівник. За рік все це, звісно, не побудуємо, але майданчик підготуємо,–повідомив він.

Чорнобильські самосели (у самому місті їх близько 200, у зоні відчуження–близько 800 осіб) про ідею з парком чули.

–Це буде Чорнобильська зона в мініятюрі,–каже мешканка Чорнобиля, самосел Галина Волошина.–Місце, де його плянують будувати, поросло бур'яном, тому непогано, що територія буде доглянута. Кожен населений пункт у парку буде позначений обеліском, а поруч будуть таблички з інформацією: скільки людей було евакуйовано з того чи іншого села.

Парк у Чорнобилі може стати також ще однією „принадою" для туристів. Як розповіла начальник одного з відділів підприємства „Чорнобильінтерінформ" (організовує поїздки в Зону відчуження) Марина Полякова, торік зону відчуження відвідали сім тисяч осіб, а за сім місяців нинішнього року–близько п'яти тисяч. Туристів водять спеціяльними маршрутами, де радіяція не зашкалює.

БІДНІСТЬ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Кожна третя родина в Україні може вважатися бідною–такими є результати дослідження Інституту демографії Національної академії наук України. Дослідники вказують на суто український феномен–бідність серед працюючих осіб із вищою освітою. Одна із трьох українських родин не може забезпечити середні стандарти життя, каже Людмила Черенько, керівник дослідження рівня життя.

За словами Черенько, в Україні небагато сімей потерпають від нестачі найнеобхіднішого–їжі, а от із іншими базовими потребами–у житлі, медичному обслуговуванні та освіті–існують проблеми.

„Щодо харчів, то це, переважно, не є проблемним питанням–ми не в Африці. Частка родин, які не можуть хоча б раз на тиждень купувати м'ясо, рибу чи свіжі овочі-фрукти, не перевищує десяти відсотків".

„Але коли ми говоримо про житлову проблему, то тут родини розподіляються на кілька груп. Домогосподарства із дітьми дуже потерпають від малої житлової площі. Що ж до сільського населення, то воно потерпає від відсутности зручностей у житлі,–пояснила вона.

–Сім'ї з дітьми турбує проблема якісної середньої та доступність будь-якої вищої та професійної освіти".

Крім того, бідність по-українськи має і свій феномен–якщо у світі малі доходи мають, переважно, люди без роботи чи з низькою кваліфікацією, то в Україні навіть вища освіта і стабільна робота не ґарантують того рівня доходів, який дозволив би достойно утримувати родину, особливо якщо в ній є діти.

За даними Державного комітету статистики, нині найпоширеніша в Україні зарплата складає від 2 до 2,5 тисяч гривень. З іншого боку, грошові перекази українських заробітничан із країн ЕС та Росії 2009 року склали 4,7 мільярда долярів, тобто 5% від ВВП країни.

ПОХІД НІМЦІВ У 16 МІСТАХ В УКРАЇНІ

Цей захід мав на меті просити вибачення за заподіяні нацистами злочини в Україні в Другій світовій війні

6 серпня близько 200 німців з німецького міста Тюбінґен пройшли так званою „дорогою смерти" у Києві до пам'ятника у Бабиному Яру, де близько 100 тисяч людей були розстріляні нацистами, у тому числі понад 33 700 євреїв протягом 48 годин, починаючи з 29 вересня 1941. Олена Теліга, українська поетеса, журналістка і революціонерка, була страчена там у лютому 1942 разом із своїм чоловіком і десятками інших провідних членів Організації українських націоналістів.

Один з демонстрантів висловився: „Я є представником нового покоління, що не може більше мовчати".

ВИБОРИ ДО МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ
Експертна прогноза: найближча перспектива України–харизматичний „фюрер"!

Місцеві вибори в Україні стали шоком для всіх політичних сил. Більше того, вони виявили найглибшу кризу в українському суспільстві, з яким не зустрічалася покищо жодна з республік колишнього СРСР.

Таку думку висловила український політолог Поліна Платонова.

„Зараз наступив гарячий час для журналістів, політологів, політиків. Є про що коментувати: провал Литвина, жорстокість адмінресурсу, неповернення соціялістів, феномен партії „Свободи", успіхи Яценюка, надто скромні результати Тігіпка ітеде. За цими деревами сенсацій багато хто не бачить головного лісу–рекордно низької явки виборців. Влада говорить про явку 50%, але реально на дільниці прийшло менше 30%, в мене досить доказів. Розумієте, що це значить? Більше двох третин виборців України не прийшли на вибори. А з тих, що з'явилися, десять відсотків голосували проти всіх. Саме ці цифри–головний показник",–вважає політолог.

„За нинішньої потужної президентської влади результати виборів до місцевих рад ні на що принципово не впливають. У адміністративної системи вистачає потужних важелів, щоб працювати з радами і мерами. Це–міліція, СБУ, адміністративна вертикаль. Так що виловлювати блохів на кшталт „кращі перспективи Тигіпка на наступника" чи „відхід Литвина на марґінес" не варто. Це фон. Головне–Україна надто розполітикована країна. В Україні про політику говорять на кухнях і в курилках заводів, про неї пишуть в блогах і на парканах. Тут цікавляться політикою навіть більше, ніж у Росії, хоча Росія в цьому питанні теж феномен. І при такому тотальному захопленні політикою в Україні на вибори приходить кожен п'ятий. Чому? Тому що немає нікого, хто зацікавив би людей. У кого б повірили. Хто зміг би повести за собою. Нема лідера–у теперішніх не вірять і це місце вакантне. Але історія вчить, що в політиці вакантне місце займають швидко. І в умовах економічної депресії, розчарування політиками, в системі влади, на вакантне місце улюбленого народом вождя як правило приходить харизматичний „фюрер". Це страшна й, очевидно, найближча перспектива України. Думаю, можна чекати такого розвитку ситуації вже на парляментських виборах у 2012 році",–сказала Поліна Платонова.

(IA REGNUM Новини)

Валентин МОРОЗ

МАКАБРИЧНА „ВЕРШИНА"–ГОЛОДОМОР

А тепер переходимо нарешті до макабричної „вершини" сталінських 30-х років на Україні–до голоду 1933 року.[1] Московська пропаґанда пережила в цьому питанні два етапи. Спочатку версія була така: „голоду не було, буржуазні націоналісти брешуть". Але в міру того, як світ уже більше дізнався про правдивий 1933 рік, версію цю довелось відкинути. Українська діяспора багато попрацювала, щоб „розтрубити" тему 1933 року на цілий світ. Після книги професора Мейса, що вийшла англійською мовою і стала широко відомою в світі, заперечувати факт голоду 1933 року стало неможливо. І тоді Москва змінила тон: голод 33-го року було здійснено, мовляв, „для колективізації". Але це теж свідома брехня. Як відомо, 1932 року 62% українських селян уже було загнано до колгоспу,[2] так що сталінська „колективізація" була практично здійснена. Отже: у 1933 році вмирали уже практично колгоспники.

Просто московська пропаґанда як колись, так і тепер, у „путінсько-распутінські" часи, старанно намагається заховати національний аспект 1933 року. Досить глянути на реальні історичні факти. Чужинці, що описали більшовицький переворот у листопаді 1917 року в Петрограді, в один голос дивуються, наскільки він був безкровним. Це й не дивно. Коли бореться „клас" проти „класу" (нормальною мовою кажучи: одна соціяльна група проти іншої), тоді „багато стріляють, але мало падають". І зовсім інакше виглядає ситуація, коли на арену виходить національна тема. У 1915 році, коли Турецька імперія хотіла „покінчити" з вірменським національним питанням, було вбито 2 мільйони вірменів–половина нації! Додаймо до цього задум гітлерівської (знову-ж-таки) імперії покінчити з „єврейським" питанням,–результатом був загальновідомий „голокост" з мільйонними жертвами. Приклади можна продовжувати, але й так ясно: жертви обчислюються мільйонами тоді, коли імперія хоче „вирішити національне питання". Московський „третій рим", як і гітлерівський „третій райх", потребував свого голокосту.

Ще один факт стосовно того, що голод 33-го року був здійснений не „для колективізації". В журналі „Анабазис" були опубліковані

---

[1] Див, на цю тему Валентин Мороз: „Голод 33-го року й українізація. Паралелі і взаємозалежності". *Сучасність*, Мюнхен, 1983, стор. 3-16.

[2] Див. Василь Гришко. *Український „голокост"*, 1933, Мюнхен, 1978, стор. 23.

спогади очевидця голоду 33-го року.[3] Ця людина жила в місті Гадячі на Полтавщині, де ніякої „колективізації" не було, і не могло бути. І все ж там умирали люди (не селяни, а міські мешканці). Чому? Бо Гадяч–це була майже стопроцентна „хохляндія"; українці складали там майже сто процентів населення, Порівнняння: у містах Донбасу, хоч і були нестатки з харчуванням, але трупи на вулиці не валялись, як у Гадячі. Чому? „Секрет" дуже простий: в ті часи українці ще складали в містах Донбасу меншість населення.

До речі: всі оці твердження сучасної, „путінської" Москви про те, що претенсії українців, мовляв, безпідставні, що лихо 33-го року було „загальним"–все це теж байки барона Мюнгаузена. У Росії голоду не було. Надаймо слово такому-собі „істинно-совєтському" письменникові українського походження–Миколі Руденкові. Він був настільки „совєтскім", що навіть одержав за свій роман сталінську (!") премію. Потім він нарешті прозрів, став дисидентом і навіть очолив Українську Гельсінкську Групу. У своїй „Поемі про Максима" він пише так. Український комуніст Максим приїхав у своє рідне село з Москви і дивується: „Москва, хоч живе не густо, та до ноги жива". А його рідне, українське село вимерло! Чому? Де ж тут інтернаціоналізм?

Відповідь до нього прийшла через кілька днів. У село приїхали переселенці „з куфайками і балалайками". („Чукче понятно", що з Росії).

Все ясно... У тому то й річ: імперії говорять про інтернаціоналізм на експорт. А самі живуть чітким і бездискусійним принципом імперіялізму.

Голод 33-го року зачепив лише „нє-русскіє" території: Україну, Кубань, Казахстан. Ось свідчення очевидця: „На кордоні Української РСР і Російської РФСР два села: по українському боці забирали все, по російському ж існували нормальні плянові хлібозаготівлі. Українці обсідали на дахах поїзди і їхали в Росію купувати хліб."[4]

Отак виглядав совпедівський інтернаціоналізм на практиці.

До речі: в Казахстані жертви 33-го року були процентово ще більшими від українських. Але світ про це просто не знає; бо казахи ще не зуміли так „розтрубити" у світі тему свого 33-го року, як це зробили українці.

А тепер–відносно процентів (і взагалі відносно цифроввої статистики). Сучасний офіційний Київ є ще, на жаль, дуже „телячим". Давно

---

[3] М. Фесенко–Ковальська: „Про голод 33-го року в містах України". *Анабазис*, Торонто, ч. 10, 1982, стор. 21. (Див. також на цю тему Ірина Філіпова: „Мої спогади про голод на Україні в 1933 році". *Анабазис*, Торонто, ч. 14, 1983, стор. 37-38.)

[4] І. М-ко (І. Майстренко): „До 25-річчя голоду 1933-го року". *Вперед*, Мюнхен, ч. 7 (92), 1958, стор. 1.

уже пора довести до кінця всі трагічні підрахунки 1933 року. Але це ще–попереду. А покищо можемо навести деякі певні цифри, давно опубліковані. Павло Глушаниця дає повну і вичерпну статистику 33-го року в його рідному селі Новоселиці на Житомирщині (ніким, до речі, не спростовану і навіть не заперечену). Його спогади були опубліковані в Канаді у 80-х роках минулого століття. У „комуняцьких" газетах на Україні була реакція на його спогади. Але яка? Йому закидали, що він був „гітлерівським прислужником", і т. д., і т. п.–„царствію ж його не буде кінця". Ну добре, добре... Гітлерівський прислужник, чи сталінський прислужник–все це побічні деталі... А що ж відносно цифр 1933 року? Отут уже совпедівські журналісти не могли заперечити ані одного факту! Так от: Глушаниця пише, що в його рідному селі померло у макабричному 33-у році 28% людей. [5] Павло Макогон наводить у своїх спогадах майже тотожну цифру. У його рідній околиці на Дніпропетровщині вмерло у 1933 році 29% людей. [6]

Крім цих двох свідчень очевидців, є ще й дуже вагоме документальне свідчення. Це–архів Чорнуського району на Полтавщині. Доля його–дуже екзотична. У 1941 році, в час блискавичного (Blitz–Krieg) німецького наступу північна частина Лівобережжя була відрізана од совдепівського простору й оточена. Опинилося там 600 тисяч совдепівських солдатів і офіцерів. Величезна більшість їх здалася в полон. Але–нас цікавить інша тема. Кагебісти не встигли вивезти архів Чорнуського району, і він опинився в німецьких руках. А потім вийшло так, що його взяла в руки українська адміністрація Чорнуського району. А потім цей архів опинився на Заході і став доступним для дослідників. Більше того: в умовах майже повної відсутности архівних матеріялів став по суті „золотою плямою" на фоні майже „порожнього простору".

Так от: матеріяли Чорнуського архіву. Перш за все: чисто економічна статистика. У 1933 році платня робітника становила 180-200 рублів на місяць. А одна хлібина коштувала 40 рублів, десяток яєць–50 рублів. Але нас цікавить у першу чергу не економічна, а макабрична статистика 33-го року. Так от: на 1 січня 1932 року в Чорнуському районі жило 52 672 особи; а на 1 січня 1934 року залишилося 45 285. Тобто: за цей час населення зменшилось на 7387 осіб. З них умерло дітей–3 549, чоловіків–2 163, жінок–1 401. [7]

Дуже символічно: цифри сталінського перепису 1935 року були заховані; вони призначались лише для „внутрішнього користування". Коли ж говорити про загальну цифру 1933 року, то тут історики

[5] Павло Глушаниця. Цит. праця, стор. 27.

[6] Павло Макогон: „Свідок, Спогади про голод 33-го року", *Анабазис*, Торонто, 1983, стор. 27.

[7] Цифри наводяться за Василь Гришко, Цит. праця, стор. 38.

сходяться на думці: у цьому макабричному році Україна втратила 7 мільйонів людей. Як завжди, потрібно враховувати різні точки зору. Був такий собі журналіст у газеті *Нью-Йорк Таймс*–Волтер Дюранті. Він приїхав на Україну, щоб дати для своєї газети (що якраз ставала у ці роки головною газетою світу) реальні факти про ситуацію.

Але... „По дорозі" Москва його... „перехопила". За московські гроші він написав, що ніякого голоду в Україні нема... Але–ще одне–„але". Волтер Дюранті належав до тієї категорії повій, які вважають: коли продаватися–то уже всім підряд. (А чому ж би й ні?) Виявляється, Волтер Дюранті крім того був ще й аґентом англійської розвідки. І за англійські гроші він дав інформацію в Лондон про те, що на Україні вмерло 10 мільйонів людей. (Цей матеріял давно знайдений у британському архіві).

Москва знала, що робить... Якраз у ці трагічні для України роки *Нью-Йорк Таймс* ставала світовою газетою число один. І свинство Волтера Дюранті дуже вплинуло на зменшення інтересу світової громадськости до теми українського голоду. Правда, у чікаґських газетах (наприклад, в *Чікаґо Трібюн*) давалась правдива статистика про український голод. Але Чікаґо якраз у ці роки вже переставало бути „містом число один" північно-американського континенту (цю роль перехопив Нью-Йорк–на довгі, довгі десятиліття).

Ґазета *Молодь Черкащини* (уже під час т. зв. „перестройки", в роки українського відродження) теж називала цифру голоду 33-го року більшою від семи мільйонів. Але більшість тверезих фахівців вважають цифру Волтера Дюранті, названу в його донесенні до англійської розвідки (і подібні дані) завищеною. Мабуть, варто все-таки спинитись на цифрі 7 мільйонів українських жертв 33-го року, яка не викликає сумнівів.

Числові порівняння переписів 1926 і 1939 років показують, що кількість українців зменшилась за цей час на 10%; кількість же росіян збільшилась за цей час на 27%. [8]

Якщо ж глянути в цілому на статистику 30-х років, то виявляється, що Україна втратила за це апокаліптичне десятиліття чверть нації. Кожна неупереджена людина розуміє: без проблеми імперії, без російського шовіністичного імпульсу амплітуда репресій була б у десятки разів меншою. Звідси ясно, що коли причини репресій 30-х років усвідомлювалися навіть їх авторами як соціяльні, то однаково прихованою пружиною їх була підсвідома потреба втримати імперську систему від розвалу.

Практично початком розгрому української еліти був горезвісний

[8] *The Black Deeds of Kremlin.* A White Book. Volume 2. New-York-Toronto, DOBRUS, 1956, стор. 1.

„процес СВУ (Спілки Визволення України)". Арешти почалися в 1929 році; суд же відбувся в 1930-му. Було засуджено 45 осіб; всі вони–представники української або культурної, або політичної еліти.

Прислання з Москви в Україну Постишева–„тюремного наглядача"–було дуже символічним. Означало це офіційне недовір'я Москви до середовища українських комуністів. Чубар–типовий представник цього середовища–зник з політичної арени.

Дуже показовими в цьому аспекті є спогади журналіста Ґраббса. Він мав у 1932 році розмову з дуже екзотичним кремлівським примітивом–Дем'яном Бєдним (справжнє прізвище–Прідворнов). Був це дійсно-таки придворний сталінський віршописець. Він за чаркою розбазікався і вибазікав англійському журналістові дуже важливі речі. Ось–опис розмови у спогадах Ґраббса:

> –Українці?–сказав Бєдний, частуючи мене сигарою. –О, з ними треба бути дуже обережними. Чи ви зауважили, що ми ніяких важніших об'єктів не будуємо на Україні?
>
> –Щоб не повторилася історія з фабриками в Лодзі?
>
> Бєдний притактнув.
>
> –Всі наші цінніші об'єкти будуємо на Уралі і в Сибіру. Україна–непевна земля. Повірте,–вибухнув совітський письменник раптово,–нікому з українців ми тут не довіряємо, хоч би був найкращий комуніст. Нікому з них не можна вірити. [9]

На XII-у з'їзді КП(б)У Постишев заявив, що „1933 рік був роком розгрому української націоналістичної контрреволюції". [10] Отже, трагедію 33-го року Москва розглядала в першу чергу як етап у боротьбі з українським національним відродженням. Аґрарний і національний аспекти трагедії були зв'язані в один тісний вузол. Якраз навесні 1933 року, коли мільйони селян умирали з голоду, в Україні проводилися масові розстріли. Жертвою їх були дві категорії: інтеліґенція та українські комуністи, що належали в минулому до інших партій–„укапісти" (члени УКП), боротьбисти, українські есери.

Почалася серія „самогубств". На 13 травня 1933 року припадає „самогубство" Хвильового, на 6 липня–„самогубство" Скрипника. (Насправді ці люди були просто вбиті–ніяким самогубством тут і не пахнуло. Це було ясно вже й тоді–але тепер, у роки українського відродження, це уже документально доведено).

Пленум у 1933 році, а потім XII-й з'їзд КП(б)У в січні 1934 року проголошують, що „головною небезпекою на Україні є місцевий український націоналізм". [11] Це був повний поворот у національній

[9] Цит. Юрій Липа. *Призначення України.* Видання третє. „Просвіта", Львів, 1992, стор. 35-36.

[10] *Червоний шлях.* Харків, 1934, ч. 2-3, стор. 165.

[11] Василь І. Гришко. Цит. праця, стор. 77.

політиці Кремля; досі основною небезпекою в національному питанні вважався „російський великодержавний шовінізм". У комуністичній партії була проведена „чистка". Але здійснював її не партійний апарат, як звичайно, а... „чекісти". Так уперше партія опинилася під поліційним контролем (а не навпаки). З партії було вигнано десятки тисяч українців.

У 1934 році в Москві відбувся 17-й з'їзд комуністичної партії, помпезно розтрублений як „з'їзд переможців". Назва була цілком логічною. Бо ніякої організованої опозиції вже не залишилося; вона вся була „переможена", тобто знищена. Але це не була перемога т. зв. „соціялізму", тобто комуністичної доктрини. Це була перемога імперії. Бо т. зв. сталінський „соціялізм"–це був компроміс комуністичної доктрини й імперських інтересів. Цей „соціялізм" просто стояв як песик на задніх лапках, виконуючи всі замовлення московської імперської системи–однакової й незмінної з часів Івана Грозного й Малюти Скуратова.

Знищивши опозицію і відчувши повну всевладність, імперський центр почав з істинно садистичним задоволенням нищити всі досягнення українських 20-х років. А було їх багато,–бо 20-і роки виявилися справді історичним реваншем українства. Тепер починається зворотний процес. Збільшується кількість російських шкіл, газет–і то дуже швидким темпом. Славнозвісний *Березіль*–театр Леся Курбаса–був закритий. А сам Курбас опинився на Соловках. Це, по правді кажучи, в атмосфері 30-х років нікого не здивувало. Але здивував інший факт: у 1937 році, в час нової хвилі репресій, Курбас був просто засуджений до смертної кари! Для цього, здавалося б, не було жодних підстав. Курбас не був жодним терористом, лідером партії чи повстанським отаманом. Більше того: він на Соловках заснував... російськомовний театр (іншого б не дозволили), де грали звичайні кримінальні в'язні. Курбас був режисером від природи; без сцени він просто не міг жити. Але імперська логіка Кремля була (повторюємо) незмінною з часів Івана Грозного й Малюти Скуратова. У Кремлі розуміли: якщо не знищити Курбаса, то він, дочекавшись чергової „відлиги", знову з'явиться в Харкові й відновить там свій *Березіль* (хоч би й під іншою назвою). І якщо у Києві й Харкові розмножаться такі „курбаси-карабаси", то русифікація просто зникне, „як роса на сонці".

Так що для кремлівських інтересів на Україні Курбас був небезпечнішим, ніж десяток повстанських отаманів, разом узятих.

(Про розгром автокефальної церкви уже була мова).

У 1934 році столиця т. зв. УРСР переноситься з Харкова до Києва. Був це дуже символічний крок. У Москві зрозуміли так: Київ, „очищений" від української еліти, уже є „нешкідливим". Ніякою українізацією він уже загрожувати не може. І все ж кремлівський імперський центр помилився. Бо примітив (на щастя) ніколи не вміє оцінити стратегічну

й геополітичну роль таких містичних центрів, як Київ. Як показали події наступних десятиліть, перенесення столиці до Києва було з точки зору імперських інтересів Кремля великою помилкою.

Коли оцінювати український 1933 рік з точки зору історичної перспективи, то тут необхідно розрізнити два етапи. Бо Кремль ставив собі дійсно завдання у два етапи: 1) спинити українізацію; 2) перетворити українців у меншість на власній землі.

Перший етап вдався. Процес українізації дійсно був спинений. Та це було досягнення чисто тактичне. Що ж стосується другого, стратегічного етапу, то тут Кремль потерпів чисте й повне фіяско. Бо перетворити українців у меншість на власній землі так і не вдалося. Наступний реальний перепис у Московській імперії (1959 рік) зафіксував таку цифру: українці складали на території т. зв. УРСР 74% населення.

Сталін, хоч і мав (як уже згадувалося) геніяльний „нюх", був усетаки примітивом на рівні тбіліського вуличного бандита. Історії він не знав. А „розв'язка" українського 1933 року була саме тут–в історичній спадщині. Сталін просто не знав (а звідки міг знати?), що відродження популяції–це вже історична риса України як структури. Бо на протязі більш-менш п'яти тисяч років українська історія повторювала той самий „ритм". У чорноморські степи приходила якась сильна орда (переважно зі сходу, але так було не завжди)–і українці відступали на північ, „на лінію лісу". І (як правило) навала ця означала різке (часом катастрофічне) зменшення української популяції. (Реальні приклади: так було і після гунської, і після аварської навали; а про давніші катастрофи ми просто не маємо даних „на папері"). А коли ця орда видихалася й поступово „відкидала копита"–українці знову заповнювали простір аж до моря. І–ясна річ–українська популяція знову розросталася, „як трава після дощу".

Скільки разів так було–ми просто не знаємо.

Але...

Нормальний (не чапаєвський) український історик знає (відчув це інтуїцією), що у цих кілька–тисячолітніх відступах і наступах–основний ритм української історії. Хто не збагнув цього–той буде просто описувати події і дати, називатиме імена київських князів, візантійських імператорів і варшавських королів–але української історії не напише. І після 1933 року повторилась та ж сама концепція: українці залишилися більшістю на власній землі.

Дуже цікава деталь; у напівпорожні українські села привезли у 1934 році переселенців з Росії. Але... Їхні діти вже розмовляли українською мовою! Вони просто українізувалися.

Отже: Сталін просто не знав, що українці–це таке „зілля", яке викорінити з української землі практично неможливо. (Так каже не

менш як п'ятитисячрічний історичний досвід).

Але не скрізь і не завжди було так, як на Україні. Скажімо: у Казахстані сталінський стратегічний задум був успішним. Уже згадувалося: процентово казахські втрати у 1933 році були більшими від українських. Як результат: совєтський перепис 1959 року виявив, що казахи складають у Казахстані... 32% населення (!!?). (А за деякими даними–навіть 29%). Пізніше, коли „цілина" перестала бути привабливою „халявою", і з Казахстану виїхало багато чужих, відсоток казахів помітно зріс. І все ж він є, мабуть, не більшим за 50%. Це–головна проблема сучасного Казахстану як держави.

„Казахстанський" варіянт повторився (задовго до 1933 року) і в Північній Америці, де Британська імперія винищила місцеве індіянське населення (а рештки загнала „в джунглі") і заселила цей континент вихідцями з Британії; а також в Австралії, де абориґенів або знищили, або загнали в такі пустині, де вони й самі зникли. Але, скажімо, в Індії Британська імперія повторити цей експеримент уже не змогла. Вона, правда, прогарцювала два століття на індійській території–але створити там британську більшість (чи навіть якусь значну британську меншину) не вдалося. Індійська цивілізація виявилась надто твердим горіхом... Вона (як і українська) була надто „густою" і мала добре вироблений інстинкт самозбереження.

Мабуть, варто поставити крапку в розповіді про український 33-й рік одним супер-цікавим епізодом, знайденим у Сумському обласному архіві. Директор архіву Геннадій Іванищенко опублікував такі матеріяли. У „Книзі реєстру актів цивільного стану" села Недригайлове (Сумщина) записано: в 1933 році там померло „від голоду"–188 людей, „від виснаження"–167, „від недоїдання"–8. І жертви з такими визначеннями складають 64,4% померлих у селі в 1933 році. В графі „національність" у кожного написано „українець".

Але...

Службовець, що складав документ, допустив, видно, те, що називається „технічна помилка". Він переніс визначення з графи „національність" у графу „причина смерті". І в документах одного померлого буквально так і написано: „Причина смерті–українець".

Так, це мабуть просто технічна помилка. Але в цьому унікальному документі, у цій помилці більше реальної правди, ніж в усіх найточніших, „німецьких" статистиках. Бо реальною причиною смерті тих, що вмирали у 1933 році, була дійсно їх українська національність. [12] У цих макабричних списках 33-го року не знайдено ані одного неукраїнця; там самі українці.

[12] „Причина смерті–українець". *Вісті Комбатанта*. Торонто–Нью-Йорк, ч. 2(258), 2009, стор. 33.

Юліян ЧОРНІЙ

БРИТАНСЬКЕ „ДЕМОКРАТИЧНЕ ПЕРЕВИХОВАННЯ"

Внизу копії перекладу на англійську мову секретного документу, якого 27 лютого 1948 року послало посольство СРСР до британського міністерства закордонних справ та одного коментаря на цьому листі. Долучено теж список 124 старшин Української дивізії. Між ними є моє прізвище під ч. 113. Правда, воно перекручене й подане як KHORNI замість CHORNIJ.

Drafts to W.O and H.O.

Refugees Dept first, and [illegible]

[illegible]

Один з коментарів. Переклад листа й коментаря на українську мову подаємо наприкінці статті.

Translation.

No. 25-A. 2439 6

Received in the Foreign Office March 1, 1948.

The Embassy of the Union of Soviet Socialist Republics present their compliments to the Foreign Office and have the honour to transmit herewith a list of 124 Soviet citizens who are at the present time in the 17th Prisoner of War base camp in Great Britain.

The persons enumerated in the list served in the "S.S. – Galichina" division which took part in the war in the complement of the German army, and perpetrated military crimes on the territory of the Soviet Union against Soviet citizens.

On the instance of the Soviet Government the Embassy beg the Foreign Office to undertake measures in order that the persons mentioned in the appended list may, in accordance with the decisions of the Yalta and Potsdam conferences, be transferred in the shortest possible time to the Soviet authorities for their trial on the territory of the Soviet Union.

27th February 1948.

The Embassy of the U.S.S.R.
in Great Britain,
London.

55.	Lieutenant	Lutsiv Vladimir	3. 1. 1923
56.	"	Lichmanis Vasili	9. 2. 1907
57.	Lieut.-Col.	Maleta Viktor	1.10. 1894
58.	Lieutenant	Mandrik Vsevolod	12.10. 1923
111.	"	Kharambura Vladimir	12. 1. 1926
112.	Staff.Lieut.	Khotinetski Alexander	29.12. 1907
113.	Lieutenant	Khorni Julian	31. 1. 1922
114.	"	Choikan Roman	29. 6. 1923
115.	"	Shervtsiv Yaroslav	7. 3. 1920
116.	"	Shebeta Mikhail	13. 6. 1920
120.	"	Shchidokub Andrei	16. 8. 1916
121.	"	Yukhnovich Stepan	18. 8. 1928
122.	"	Yarovski Vladimir	6. 6. 1918
123.	Captain	Yaromenko Mikhail	24. 1. 1899
124.	Major	Yaskevich Saveli	1. 8. 1897

Хто міг подати персональні дані про українських старшин у таборі ч. 17 у Шеффілд? Я майже на 100 відсотків певний, що це зробив заступник коменданта табору капітан Ґолдман, еврейський втікач з нацистської Німеччини. Він ненавидів українців і часто завдавав нам шкоди. Я це персонально пережив разом з двома вищими старшинами, нашими провідниками, які протестували проти нелюдяного тракту-

вання британськими вартовими нашого табору.

Пізньою осінню 1948 мене під ескортою заведено до капітана Ґолдмана. Він мене привітав криком: „Ти проклятий (bloody)український есесмане! То ти писав про свою ненависть до Англії!?" І показав мені мою поштову картку, яку я післав до мого товариши Петра Антонишина в Лондоні. Стандартна картка для полонених мала тільки 9 рядків на письмо. Я мав Петра адресу ще будучи в таборі в Італії і тепер написав йому про своє місце перебування та згадав, що не люблю англійської погоди. Це було досить для Ґолдмана, щоб назвати мене „проклятим ворогом Англії".

Я не очікував інших конфронтацій з Ґолдманом. Однак два тижні пізніше два британські вояки прийшли до бараку й наказали забрати всі мої речі та йти з ними. Перед тим по таборі кружляли поголоски, що нас мають депортувавти до Радянського Союзу. Тепер, побачивши двох при повній зброї вояків, я був переконаний, що ці поголоски можуть бути правдивими. Коли я пакував свої речі до мішка, я секретно розлупив лезо до голення на дві половинки, які я заховав в горішньому рубці моїх штанів. Я постановив поповнити самогубство, розтинаючи жили в моїх руках перед переданням мене російським комуністам.

В канцелярії Ґолдмана вже були два старшини, дуже засмучені. Це були колишній комендант табору в Ріміні—майор Яськевич Савелій і підполковник Малець Віктор.

Тепер я вже був певний, що нас передадуть москалям. Вояки ескортували нас до залізничої станції, ми всіли до поїзду. Трьох нас пильнувало сім вояків з одним офіцером. Навіть вживаючи туалет, два вояки стежили за нами, при відчинених дверях. В Лондоні нас посадили на вантажне авто й завезли до триповерхового будинку в Гайд-Парку. Будинок був оточений високим муром, з колючим дротом на верху.

Коли ми вивантажувалися, я викинув мій мішок й скоро зіскочив з заду вантажівки, але Малець, старший чоловік (53 роки) повільно рухався, заповільно для вояків. Тоді один з них йому „допоміг", копнувши його в зад. І Малець впав лицем додолу на кам'яний хідник.

—Ось як трактуватимуть нас,—подумав я собі.

Нам наказали, щоб ми на коридорі в будинку, якщо хтось буде йти навпроти, відразу зупинялися, поверталися вбік і притискали обличчя до стіни. Йдучи коридором, я зауважив обернених до стіни декілька німецьких високих офіцерів.

Згодом нас завели до кімнати, де англійський офіцер розказав нам німецькою мовою, як ми маємо поводитися, підкреслюючи, щоб ми докладно виконували всі накази. Головне завдання: Demokratische

Umschulung (демократичне перевиховання). Впродовж наступних кількох днів „демократичне перевиховання" складалося з наступної рутини: піти до пивниці, насипати до відра піску й бігти з ним п'ять поверхів сходів на горище. Тут висипати пісок, знову насипати до відра й бігти з ним надолину до пивниці. Правдоподібно таку рутину вживали під час війни для згашування запальних бомб, скиданих німецькими літаками.

Інший приклад „демократичного перевиховання": коли вояк з'явився на порозі нашої кімнати, ми мусили відразу ставати на струнко. Звичайно вояк кричав: „Я потребую добровольця!" Очевидно до брудної роботи. Це траплялося кілька разів на день. Я перший голосився з огляду на вік моїх співмешканців (Малець—53, Яськевич—50), однак вояк вказував пальцем на одного з них, кажучи: „Я потребую старшого досвідченого добровольця!" Звичайно робота була: чищення коридорів, меблів, вікон, чобіт і т. і. Дуже часто це були шикани, наприклад, для чищення туалету давали клаптик тряпки, ложку з зламаною ручкою, стару щітку до чищення зубів і дерев'яні тріски, завбільшки твого пальця.

Однак найбільшої тривоги завдавало нам почуття непевности, чи не депортують нас до СРСР. Але після семи днів „перевиховання" нас повезли знову на залізничну станцію і посадили в поїзд. З великою тривогою і непевністю нашої долі, ми намагалися довідатися куди нас везуть—в сторону морських портів чи деінде? Наші побоювання видачі більшовикам розвіялися, коли ми довідалися, що везуть нас на північ, в сторону Шеффілду.

По тижневі побуту в Шеффілді іншу більшу групу наших старшин повезли до Лондону на таке саме „перевиховання". Цим разом, після кількаденного перебування там, їх повернено то табору після того, як один поповнив самогубство, а інші заявили, що зроблять так само.

24 жовтня 1948 року нам сказали, що ми вільні й перевезуть нас до робочого табору поблизу вальської границі.

Однак багато полонених затримали в таборі ще на два місяці. Це були bad boys (погані хлопці) звезені з інших таборів. Деякі з них сиділи в „калабушу", в більшості за малі провини. Інші не хотіли працювати на фермах.

Одна група чекала на транспорт до їхніх родичів у Німеччині. Інша група була призначена на депортацію до Німеччини проти їхньої волі. Продовження терміну та надмірно сувора поведінка вартових призвела до голодівки полонених. Врешті 30 грудня 1948 року усіх 160 полонених насильно депортовано до Німеччини.

Ці події були широко описані у газеті *Express* з світлинами закованих в кайданки полонених.

ПЕРЕКЛАД ЛИСТА

Лист отримано у Міністерстві закордонних справ 1 березня 1948

Посольство Радянського Союзу дякує Міністерству закордонних справ і долучує до цього листа список 124 радянських громадян, які перебувають в таборі ч. 17.

Ці особи служили в СС дивізії „Галичина", яка воювала на боці Німеччини і поповнила воєнні злочини в СРСР проти радянських громадян.

Посольство Радянського Союзу просить міністерство закордонних справ поробити заходи для негайного передання Радянському Союзу осіб на долученому списку, згідно з рішенням Ялтинської і Постдамської конференцій, для судової розправи в Радянському Союзі.

27 лютого 1948.

ПЕРЕКЛАД КОМЕНТАРЯ

Цей список, очевидно, був переданий всеціло з табору без жодної евіденції. Посольство Радянського Союзу мусить дати докази: а) що вони є радянські громадяни, б) що вони поповнили воєнні злочини чи добровільно співпрацювали з ворогом. Я не вважаю, що ми повинні брати на себе зобов'язання проводити слідство відносно цих людей.

Гумор і сатира

Ро-Ко

ВІРШОВАНА ПОЛІТИКА

Мій приятель, той, що завжди починав розмову запитанням: „Що ся де діє?", останнім разом зустрів мене мовчанкою. Я здивувався і його запитав: „Що ся де діє?"

–Най то шляк трафить!–відказав сердито.

Я нерозважно запитався:

–Що чи кого най той шляк трафить?

–Не грай варіята,–відповів мій приятель.–Ти добре знаєш кого і що.

Нагадався мені недавній коментар на „національні прокльони" одного знайомого з четвертої хвилі:

–Українці проклинають „Хай тебе шляк трафить!",–то нас щораз менше. Бо шляк не жартує. Зате національний прокльон москаля: „Є… твою мать!",–то їх родиться щоразу більше, особливо в Україні…

Але я бажав якось розвіяти поганий політичнй настрій мого приятеля та нагадав, що в Україні створено Народний комітет захисту України…

–Комітети, комітети, ще один!–перервав мене мій товариш. –Все запізно! Де вони були дотепер, що дозволили на таку ситуацію. І заспівав захриплим голосом:

Чи ви хлопці спали?

Чи ви в карти грали?

Що ви Україну москалям віддали…

Не хотілося мені йому вторувати, бо люблю сам в карти заграти. З добрими партнерами. А так мав би викиди совісти.

Що ж, треба хіба нам переходити на політику віршовану. Найкращу поезію на кожну ситуацію знайдете не в модерних поетів, навіть не постмодерністів, бо їх важко читати, не то розуміти. А в самого Шевченка–того, що його залюбки називають Григоровичем. Ось візьмім:

„Доборолась Україна до самого краю…"

Далі не треба вірша цитувати. Візьміть будь-яку газету й читайте з першої сторінки. Чи не доборолась Україна?

Політики-патріоти твердять, що Україна не доборолась, а її доборoли… Не треба казати хто, бо їм ніcть числа.

Або:

Нам тільки плакать, плакать, плакать
І хліб насущний замісить
Кровавим потом і сльозами.
Кати знущаються над нами,
А правда наша п'яна спить.
Коли ж вона прокинеться?...

–Що п'яна, то правда, бо є що пити,–сказав мій приятель. І додав: –Ніколи не прокинеться сама! Її треба збудити...

Ще один вірш-правда:

Та не однаково мені,
Як Україну злії лоюди
Присплять лукаві, і в огні
Її, окраденую збудять...

Проблеми: Чи вона ще спить, тобто, чи є ще що красти? Чи може вже все обікрали й час її будити?

–Та щоби крали бодай свої, патріоти,–закоментував мій приятель.

Дивно. І дивний коментар. А може–добра порада. Знову запізно...

Шевченко–не тільки великий Поет, але ще більший Пророк!

Цікаво, чи якби Шевченко оце все, що сьогодні діється, не „напророкував", чи історія була б покотилася іншим путем?

Що би то би, як би!

На жаль, теперішній час в Україні належить не до поетів, а до „так званих" політиків, які, очевидно при владі, і яких дехто, наприклад, Семен Глузман, психіятр, кол. політв'язень, правозахисник, каже, що „Україною керує криміналітет". („За вільну Україну", 21 травня 2009).

Так воно є,
О Боже мій милий...–зітхає Шевченко.

Навіть якби нардепи присягали на „Кобзаря", ледве, чи щось помогло б.

Та ось один з тих політиків–„так званих"–Тарас Чорновіл. Має колоритну історію, почавши від народження. Народився сином В'ячеслава Чорновола! А це щось значить! А далі мандрував по всій Україні–політичній, розуміється–літав, мов метелик, по квітах, від партії до партії. Добився промінентного місця у Партії регіонів, був на третьому місці у виборчому списку! І це щось значить!!!

І покинув партію. Чому?

Аааа...

Він це навіть пояснив. Дуже резонно, сказавши по-політичному. А

ще гуцульською коломийкою, яка завжди попаде в саму серцевину:

Світить місяць, світить ясний,
За гору сховався.
Я подумав, що я перднув,
А я просто всрався...

То було дослівно надруковане 9 жовтня 2008 року в часописі „Галицький кореспондент". Але хіба можна й тепер цю коломийку не одному „так званому" заспівати.

І додати: Най то шляк трафить!

ОДИН КАНАДСЬКИЙ ВОЯК В АФГАНІСТАНІ

Велика група бойовиків-талібанів марширує по дорозі. Нараз вони чують голос з-поза піщаних дюнів:

„Один канадський вояк кращий, ніж десять талібанів!".

Командир талібанів швидко відправляє 10 його кращих бойовиків за дюни. За дюнами спалахує перестрілка, що триває декілька хвилин. Потім тиша. Той голос знову кричить:

„Один канадський вояк кращий, ніж сто талібанів!".

Розлючений командир талібанів посилає свій відділ з 100 кращих бойовиків за дюни. Знову починається бій. Після 10 хвилин знову тиша.

Канадський голос знову кричить:

„Один канадський вояк кращий, ніж тисяча талібанів!".

До краю розлючений командир талібанів збирає тисячу бойовиків і відправляє їх на дюни. Гармати б'ють, вибухають ракети, кулемети грають своїм вогнем–бушує велика битва. Потім тиша.

Нарешті один поранений талібан виповзає з-поза дюнів і говорить свої останні слова його командирові:

„Не відправляй більше вояків, це пастка. Там є не один, а два канадці..."

Богдан СКАВРОН

ВІЙНА МИХАЙЛА МУЛИКА

Для Михайла Мулика Друга світова війна стала продовженням тих визвольних змагань, які розпочали ще Січові стрільці й Українська Галицька армія. 17-річний Михайло 1937 року став членом ОУН, а 1943 р. записався добровольцем в українську дивізію в складі німецької армії, щоби при нагоді зі зброєю в руках перейти на бік УПА, яка вже тоді воювала на два фронти–проти німецьких і радянських окупантів.

На стежку війни Михайло Мулик став навесні 1939 року. Тоді на Закарпатті було проголошено незалежну державу–Карпатську Україну, захистити яку від агресії угорської армії вирушили сотні оунівських підпільників із Галичини. Групу, з якою йшов Мулик, польська жандармерія у Ворохті завернула на підступах до кордону.

А вже восени 1939-го до рідного Михайлові селища Горожанки (тепер Монастирського району на Тернопільщині) вступила Червона армія. Спершу радянські війська зустрічали як визволителів, бо великою була ненависть до Польщі за всі ті пацифікації, які тут проводилися щодо українців. Більшість червоноармійців була із сусідньої тоді ще Кам'янець-Подільської області, усі розмовляли українською мовою, тож ставилися до них, як до братів із Великої України. Але після того, як командир загону, зауваживши синьо-жовтий прапор, вивішений у центрі селища, прилюдно наказав „убрать ету петлюровскую тряпку", хтось із селян, що стояв поруч із Михайлом, стиха мовив: „Із-під ринви–та під дощ".

Членів оунівського підпілля радянська влада почала переслідувати так само, як польська жандармерія. Робити це було нескладно: польські архіви потрапили до рук НКВС, тож імена багатьох підпільників ставали відомими. Невдовзі Михайло почав дізнаватися про арешти своїх товаришів з ОУН, одного з них розстріляли в Чорткові. Тому він полишив учительську працю й став переховуватися. Як виявилося, зробив це недаремно. У перші ж дні німецького вторгнення в Радянський Союз, відступаючи із Західної України, органи НКВС провели масові розстріли. „Ми їздили в Бережани після того, як почули, що там розстрілювали наших людей, і дивилися, чи не впізнаємо когось із своїх,–пригадував Михайло Мулик.–Там страшне було. Серед убитих–жінка з відрізаними грудьми, мала дитина".

Відступ радянських військ трасою Галич–Чортків через Горожанку запам'ятався Муликові як хаотичний і понурий. Солдати, які відставали від своїх частин, боялися не так німецького полону, як звинувачення від своїх у дезертирстві. Бувало, що дорогою розстрілювали

когось із тих, хто намагався відстати від колони й утекти. Селяни в Горожанці були вражені тим, як червоноармійці, відступаючи, розгромили сільську крамничку та допалися там до „Тройного одеколону". Вони збивали горло пляшечки багнетом і залпом випивали смердючу рідину. „Москалі вже від біди труяться",–говорили тоді в селі.

Німецький вермахт зайняв Горожанку без зайвої помпезности й паради. У село просто приїхало двоє німців на мотоциклі. Із приходом нової влади на стінах громадських будівель, на інших видних місцях стали з'являтися написи із закликом створювати українське військо. Але вже за кілька днів їх довелося затерти. Після того, як у Львові проголосили відновлення самостійної Української держави, німецька окупаційна влада репресувала верхівку націоналістів, а до українців загалом почала ставитися настороженo. ОУН знову перейшла на нелеґальне становище, водночас почали створюватися перші загони УПА для боротьби з новим аґресором.

Записатися до дивізії „Галичина" Михайло Мулик мусив, аби не виказати своєї приналежности до ОУН й уникнути арешту, адже за підпільниками ґестапівці полювали тоді так само, як раніше–енкаведисти. „Був відомий наказ від проводу ОУН не записуватися в дивізію, а йти в УПА,–пригадував Михайло Мулик.–Потім провід ОУН дозволив вирішувати на власний вибір. Я дослухався до поради батька, який сказав мені: запишися в дивізію, пройди вишкіл, а коли отримаєш зброю й амуніцію, при нагоді чкурнеш до УПА".

На жаль, тільки невеликій частині галицьких хлопців, які пішли служити в дивізію „Галичина" з таким наміром, як Михайло, удалося його здійснити. У пекельному бою під Бродами дивізія повинна була стримувати натиск ворога, що значно переважав за чисельністю. Німці дивувалися з мужності українських вояків, бо самі вже давно розгубили бойовий дух.

Як пригадував Михайло Мулик, ще під час проходження вишколу на поліґоні Гайделяґер (там дивізійник здобув спеціяльність військового радиста) він зауважив, що серед німецьких офіцерів переважають занепадницькі настрої. „На Різдво 1944 року нам прийшли посилки з дому, і ми накрили на стіл, зробили кутю,–пригадував ветеран.– Німці понапивалися, повилазили на лавки, розгойдувалися й співали „Гітлер капут". Вони вже ненавиділи тоді свого фюрера".

Михайлові пощастило вижити в Бродівському котлі, він вирвався з оточення, але потрапив у полон. Потім був допит у СМЕРШі, коротке слідство та присуд–10 років таборів і 5 років позбавлення права проживати в Україні. Про капітуляцію Німеччини він почув, перебуваючи в таборі для військовополонених у Московській області. „Зайшов капітан і каже до нас: „Здрастуйте, хлопці, побєда! Чого ви не радієте?!–згадує Мулик.–А ми голови поопускали: яка там „побєда"? Того

дня зарізали свиню в таборі, але м'ясо було тільки для своїх, а нам лише юшку дали. Правда, хоч на роботу нас тоді не повели, бо всі ходили там, співали". Михайло Мулик дотепер не вважає 9 травня Днем Перемоги. Каже, це має бути свято поминання всіх полеглих у тій війні, не залежно від того, під яким прапором і в якій формі воював солдат. *(„Міст")*

МИХАЙЛО ВАСИЛИК

(з автобіографії)

Народжений дня 20 листопада 1926 року в селі Сороки, район Бучач, область Тернопільська. Дружина: Романа Марта, народжена у Рогатині, 1943. Померла у Буенос Айресі 25 січня 2009. Мали троє дітей: Андрій Святослав, Володимир Михайло і Ґалина Марія.

Батько, Січовий Стрілець, навчався в УТГІ (Український Технічно-Господарський Інститут) у Подєбрадах, Чехія, бухгалтер. Мати виховала п'ятеро дітей.

З України виїхав з батьками у 1944 р. до Австрії, де працював у фабриці як примусовий робітник. Там захворів. Потім зголосився до Українського Юнацтва, де служив до кінця війни. По війні перебув майже три роки на лікуванні у санаторії в Австрії. В половині 1950 р. виїхав до Арґентини.

Освіта

Навчався в селі, у Бучачі, у Чорткові, у Ляндеку–Австрія й в Інсбруці (1947-1948), де зложив іспит зрілости. Університети: в Інсбруці–історія; у Буенос Айресі–соціяльні й економічні науки. Арґентинський Папський Католицький Університет (АПКУ)–титул: ліцензіят економіки; у Мюнхені–Інститут заочного навчання Українського Вільного Університету–українознавство; у Буенос Айресі–Арґентинський Університет ім. Дж. Кеннеді, вивчав соціологію; у Мюнхені–право й соціяльні науки, Докторська аспірантура, тема: Українські поселення в Арґентині. Спонзори-професори: д-р Володимир Кубійович і д-р Богдан Кордюк (1977-1978)–титул: доктор економічних наук.

Навчальна діяльність

Університети: Арґентинський Папський Католицький, Арґентинський ім. Дж. Ф. Кеннеді, Бельґрано, Український Католицький ім. Св. Климентія Папи в Римі, Вища Школа Міжнародної Торгівлі. Проводив курси, семінари, симпозіюми. Читав доповіді. Проводив наукові досліди. Співорганізатор і директор Гімназії Українознавства. Був співробітником українських енциклопедій. Працював професійно як торговельний аналітик, адміністративний радник і директор.

Бізнес

Власник подорожньо-туристичного Бюро „Марайте".

Громадська діяльність

Займав різні пости, включно з головою, в УКУ, Юнацтві ОУН, Пласті, Українському Студентському Товаристві у Ляндеку, Австрія; Товаристві Українських Високошкільників в Арґентині. Член Управи Українського Католицького Об'єднання в Арґентині, Українська Центральна Репрезентація (УЦР) Українське Культурне Товариство „Просвіта" в Арґентині Asociación Cristiana de Dirigentes de Empresa (ACDE).

Публікації

Опублікував шість книг українською, включно із спогадами спільно з батьком, і 6 еспанською мовами, десятки статтей обома мовами.

Відзначення, признання

Аргентинський Папський Католицький Університет (АПКУ) Факультет Аґрарних Наук–Признання за вложену працю (червень 1994). Президент Леонід КУЧМА–Почесна Грамота за зусилля допомогти у складному процесі розбудови Української Держави (серпень 1997). Верховний Єпископ Києво-Галицький Любомир ГУЗАР–Грамота Подяки за довголітню науково-видавничу діяльність, за працю для Української Церкви, та за тривалу діяльність у Філії УКУ в Арґентині (березень 2002). Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії–Золотий Хрест за особливі заслуги (січень 2004), Пропам'ятна Медаля 60-річчя Українського Юнацтва Протилетунської Оборони (липень 2004).

ЛЕОНІД МУХА ПРЕЗЕНТУВАВ СВОЮ КНИГУ

16 вересня, у Львові у ґалереї „Арт-11" колишній підстаршина дивізії „Галичина" Леонід Муха презентував третє видання своєї книги „З Австрії на Колиму. Спогади дивізійника". Зустріч з Леонідом Мухою організувала Львівська обласна організація Спілки української молоді (СУМ).

Леонід Муха

„Коли я йшов у дивізію, то мав 17 років. Я описав у книзі трохи свого дитинства, як було, як потрапив у Німеччину, в дивізію... Ми щось хотіли мати, хотіли свою державу, знали, що без своєї армії ми нічого не досягнемо.

Тепер на телевізору дивимось на фільми про Червону армію. Вони вважають, що вони були герої, а ми були не герої, ми були запроданці. А що ми мали до вибору: Радянський Союз і Німеччина. Радянський Союз? Ми бачили, що вони тут робили. Ми знали про голод в Україні. Мій батько був старшиною в петлюрівській армії і мене виховав патріотом–любити своє, поважати своє. Віддав мене до Дрогобицької школи, щоб я українською мовою вчився, бо я народився у Варшаві",– сказав Леонід Муха.

Він розповів, що у 16 років вже працював на заводі за фахом слюсаря, а через рік приїхав у Варшаву. „Дивлюся, йде вербовка. То я, не задумуючись, не питаючи ні матері, ні батька, пішов, записався в дивізію і став воювати",–сказав Л.Муха.

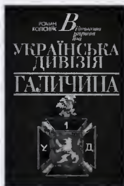
Леонід Муха зауважив, що з 10 тисяч його побратимів 2 тис. пройшли підстаршинський вишкіл, а 600–старшинський. „Це були національно свідомі кадри. Ми були горді, що воювали",–сказав він.

Він зазначив, що воював до останнього дня війни, був двічі ранений, потім був засуджений на 25 років ув'язнення, проте через 7 важких років на Колимі потрапив під амнестію.

Мене звільнили, але судимість досі не знята. Досі не зарахований той стаж, що я працював. Ціле життя ходжу з тавром, що я зрадник",– сказав Леонід Муха.

„ВИПРАВДАЛИ СЕБЕ В НАЙВАЖЧИХ ОБСТАВИНАХ..."

Роман Колісник. „Військова Управа та українська Дивізія Галичина", („Ярославів Вал", 2010)

Це воістину безцінна праця для істориків. Адже саме дивізія „Галичина"–найбільш заспекульований радянськими і російськими істориками–а разом із ними й політиками–епізод з історії Другої світової війни. Він постає в їхніх писаннях оточений брудним флером демагогії та найнеймовірніших інсинуацій. Здається, в Росії вже починають канонізувати на роль героїв солдатів із Россійской освободітельной армії (РОА) генерала Власова, а ось із українськими дивізійниками–вже й після розпаду комуністичної імперії–все стоїть, як стояло в перші роки після закінчення Другої світової війни: коляборанти, зрадники і т.д. і т. п.

І той головний арґумент, що дивізійники ніколи не зраджували свій народ, що–навпаки–вони одягли чужинецькі мундири і взяли до рук зброю для того, щоб за сприятливих обставин вибороти для України незалежність, геть замовчується, мовби й зовсім його немає.

Видавництво „Ярославів Вал" кількома накладами оприлюднювало збірку матеріялів „Українська дивізія „Галичина", в якій докладно викладено ідею та мотивацію створення української військової формації в системі „Ваффен СС". Там вичерпно пояснено, що українські вояки в зелених (загальнопольових) мундирах (справжні есесівці були в чорних) жодного стосунку до каральних операцій та елітних есесівських частин не мали. Дивізію „Галичина" готували для фронту. Українські ж діячі на чолі з професором Володимиром Кубійовичем прекрасно розуміли, що Німеччина вже програла війну, і не рятувати Райх ішли українські юнаки-добровольці на фронт. Прогнозувалося, що після підписання капітуляції дійде до конфлікту між альянтами, як то часто буває поміж переможців. Отоді й стане у великій пригоді така поважна військова одиниця, як дивізія „Галичина", що послужить основою для створення національних Збройних сил України, необхідних їй для виборення державної незалежности. Але події, як відомо, розгорталися за трохи іншим сценарієм, і конфлікт альянтів при розподілі воєнної здобичі вилився в трохи іншу форму–в так звану „холодну війну".

На Заході–і, зокрема, в українській діяспорі–існує чимало видань про передісторію та історію Першої Української дивізії Укранської національної армії (така офіційна назва дивізії „Галичина"). Там усе належним чином прокоментовано і пояснено. Ніде немає особливої

патосности чи теоретичної риторики, жодного політичного педалювання, все переведено в сферу спокійного історичного дискурсу.

Книжка Романа Колісника „Військова Управа та українська Дивізія „Галичина"–з цього ж ряду видань і водночас на сьогоднішньому етапі підсумкова в цій темі праця. Автор її також далекий од намірів перебільшувати значення дивізії в мілітарних операціях–надто малочисельною була ця формація поміж ґігантських потуг воюючих сторін. „ЇЇ сила–це сила ідеї, ідеї незалежності України",–пише він у передслові до свого дослідження. І це виразно перегукується зі сказаним у своїх мемуарах німецьким майором Вольфом-Дітріхом Ґайке, який свого часу керував у дивізійному штабі воєнними операціями. „Українські вояки Дивізії виправдали себе в найважчих обставинах жорстокої боротьби. Їм треба побажати, щоб їхні бойові діла не залишили у їхніх противників лише почуття ненависти. Українські вояки взяли в руки меч з доброю вірою і без ганьби боролися за шляхетну ідею свободи й незалежности. За моїми спостереженнями, вони завжди готові знову вступити в боротьбу за ті самі ідеали".

Сумлінний дослідник простежує в цій праці саму ідею і процес творення дивізії (Як тут не втриматися, щоб не назвати твердження комуністичної і шовіністичної пропаґанди про те, що дивізійники розстрілювали євреїв у Бабиному Яру 1941 року, хоча сама ідея створення й саме творення дивізії–це аж 1943-й рік!). Докладно виписано весь шлях дивізії, починаючи від самої вербувальної акції й аж до розформування її. Публікуються без будь-яких купюр протоколи Військової управи, на яких розглядалися питання, пов'язані з виникненням та існуванням дивізії і її стосункам з німецьким командуванням. Це справді неоціненна лектура для істориків–„голі" документи, цілковито позбавлені інтерпретаційного забарвлення. Тут тільки доктрини, оперативні повідомлення, факти, тогочасні коментарі до них і докладний довідковий апарат.

Така праця зробила б авторитет будь-якому історику. Але цікаво, що автор її–не дипломований історик. Роман Колісник–письменник і журналіст. Ось уже впродовж тривалого часу він редаґує один із найцікавіших поза межами України часописів „Вісті комбатанта".

Широко знаний він і як сатирик та гуморист (має з десяток псевдонімів–„масок", починаючи з Ро-Ко й закінчуючи Волтером Кепом і Денисом Депутатом). В Україні побачили світ його книжки „Від Леоніда І до Леоніда II" (гумор та сатира) й збірка подорожньої прози „Довкола світу". Але вершинні його твори–це повість „Останній постріл" та оповідання „Еріка", в яких на рівні Ремарка, Олдінґтона, Осипа Турянського змальовано людину у війні, розстріляну юність ідеалістів, спалені в небувалій пожежі мрії і сподівання тих, чиє життя лише розпочиналося.

Звичайно ж „Військова Управа та українська Дивізія „Галичина" (а це вже вдруге її оприлюднив „Ярославів Вал") має бути не тільки в

кожній науковій бібліотеці. Вона корисна для кожного вчителя історії, оскільки допоможе йому демітологізувати заспекульовані епізоди тієї світової війни, яку ще й донині патосно пойменовують „Великою вітчизняною війною".

Михайло Слабошпицький

Книгу замовляти (ціна 25 дол.):
Brotherhood of Veterans of 1st UD
50 Quebec Ave., Apt 1405
Toronto, ON, M6P 4B4
Canada

В Україні (ціна 35 грн.):
ТВО „Ярославів Вал"
01034, м. Київ-34
вул. Ярославів Вал. 21-є, оф. 57
тел/факс: 486 53 78,
е-п: lum2003@ukr.net

„СПОМИНИ ДИВІЗІЙНИКА З ЛЕМКІВЩИНИ"

Спомини Миколи Воробеля були видані уже після його смерти на кошти дружини Марії. Для читачів, насамперед, є цікавим те, що автор описує всі події із погляду простого українця, уродженця Лемківщини, який далеко не з власної волі потрапив у вир Другої світової війни.

Автор книги після отримання шкільної освіти, аби убезпечитись від примусової мобілізації до так званого „баудінсту" зголосився до Юнацької потилетунської служби. Як відомо зі спогадів самих Юнаків та їх опікунів Зенона Зеленого та Тимоша Білостоцького відношення німців до української молоді у мундирах могло бажати кращого. Солідаризується з ними і Микола Воробель, зокрема скептично відкликається про вишкільну програму: „Яка користь з того вишколу? Дуже мала. Навчились ми дисципліни, слухняності, добре бігати і найважніше дружності і мовчати". Вже на Словаччині він із групою Юнаків був приєднаний до артилерійського полку дивізії „Галичина", відбув вишкіл у Чехії, брав участь в бойових діях у Словенії та Австрії. Безпосередність викладу та особливий авторський гумор максимально наближають до розуміння реальних сторінок військових буднів зі всіма їхніми мінусами та плюсами. З повагою згадує автор і про своїх побратимів та командирів–українських старшин Андрія Гарасовського, Любомира Рихтицького, Олекси Горбача.

На жаль, Микола Воробель не встиг закінчити своїх спогадів, однак, відомо, що його подальша доля була такою ж, як і в тисяч інших дивізійників–відбув полон у таборі Ріміні, де продовжив навчання, після чого виїхав до Великої Британії, вчителював в українській школі міста Брадфорд, збирав матеріяли про боротьбу УПА на рідній Лемківщині...

Зрештою, кожен, прочитавши ці спогади, отримає змогу поглянути на історію дивізії „Галичина" очима звичайного вояка і українського патріота, відчути його думки і переживання, надії і розчарування...

Андрій УСАЧ

КОНФЕРЕНЦІЯ: ДІТИ І ВІЙНА

30-го вересня 2010, у місті Зальцбургу, в Австрії, відбулася триденна конференція на тему „Діти і війна–в минулому і тепер". Організували і провели її спільно два університети, Зальцбурґський і Вольвергамтський в Англії. Було більше, як 120 доповідей, згрупованих сесіями у шістьох залях. Все відбувалося в англійській мові.

Побачивши запрошення зголосити тему, відразу прийшло мені на думку наше Юнацтво, вишколюване німцями підчас Другої світової війни для протиповітряної оборони. Їх було багато, більше як 12 000 хлопців і дівчат, але про них ми мало знаємо, а чужинці ще менше. Мою участь і тему одобрено. Джерела інформації були мені доступні в Українсько-Канадському Дослідно-Документаційному Центрі. Отже, треба було тільки трохи праці. Я рада за своє рішення, бо моя участь була успішною, і навіть д-р Стайнерт, головний організатор конференції, був присутній, коли я читала мою доповідь, а головне, що історія нашого Юнацтва була темою конференції. Плянується селективна публікація доповідей.

У двадцятьох хвилинах був час тільки на підставові речі: як формувалося Юнацтво, у яких тяжких умовинах, як відбувалися вишколи, дещо про ролю Українського Центрального Комітету, про відносини із німецькими офіцерами, про почування гордости юнаків за все, що вони вчилися, як вони часом терпіли голод і холод та що з ними сталося як закінчилася війна.

Кільканадцять записаних споминів, книжки З. Зеленого і Т. Білостоцького, кілька сторінок у А.Боляновського і кілька живих інтерв'ю. Це не багато, як і небагато є знімок тих молодих, майже дитячих лиць, які можна було показати на екрані, але певний наратив подано і тих молодих людей долучено до історії дітей, долі яких були так позначені війнами.

Як звичайно, доповідачі на конференціях мають нагоду подати нову інформацію і самим нового навчитися. І так великим відкриттям для мене була тема про 17 спеціяльних таборів, де німці тримали слов'янських дітей до 12 літ для переливання крови своїм пораненим воякам. Більшість тих таборів була в Білорусі, але два були в Україні, один біля Харкова, другий у Лубнах біля Полтави.

Ті діти майже усі повмирали у тім процесі. Це тема яка дуже проситься досліджування.

Виразним було на цій конференції, як усі національності працюють над темами, які їм близькі до серця. І нам треба більше спокійно, науково представляти певні речі і події, щоби вони не зникли з історії.

Христина СОХОЦЬКА

ВІДЗНАЧЕННЯ 60-ЛІТТЯ ОбВУ

У приміщенні Українського Клюбу в Лондоні 5 вересня 2010 року відбулось ювілейне відзначення 60-ї річниці заснування Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії – найбільшої в Західній Европі української комбатантської організації.

Урочисте відзначення благословив молитвою настоятель Української автокефальної церкви о. Євген Стасюк.

Зі словами привітання виступив радник Посольства України Андрій Кузьменко, який, побажавши доброго здоров'я колишнім воякам, читав листа від Посла України Володимира Хандогія: „Члени ОбВУ виховували українську молодь у дусі патріотизму, брали участь в акціях протесту на захист українських патріотів, ув'язнених у радянських таборах, займалися культурно-освітньою та видавничою діяльністю. Організація може пишатися своїми досягненнями та надбаннями. Низький вам уклін і сердечні слова синівської вдячности за мужність та патріотизм, за відданість ідеї сильної та незалежної Української держави!"

Згодом виступив військовий аташе полковник Руслан Кирилюк та представники інших організацій.

Ведучий урочистостей Михайло Ткачук оголосив привітання, які надійшли від Спілки офіцерів України, Братства кол. вояків 1-ої УД УНА Німеччнии і США, Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев" США, священика Української католицької катедри Лондону Іринея Крайчия, родини Мащаків, комбатантів, які не могли прибути – виконуючого обов'язки голови ОбВУ Петра Кіщука та Мар'яна Гайви.

Серед запрошених представників на ювілейні святкування були українські ветерани Союзу Українців у Великій Британії, члени Об'єднання Українських Жінок у Великій Британії, Спілки Української Молоді, ПЛАСТу, товариства „Бойківщина" та „Гуцульщина", школи українознавства Лондону.

Активну участь у заході взяли співробітники Посольства України.

Концертна програма урочистостей включала виконання українських народних і стрілецьких пісень фольклорним гуртом „Земляки" та учасниками церковних хорів греко-католицької та автокефальної православної церков.

* * *

ОбВУ засновано 30 липня 1949 року в Лондоні, як єдину українську комабатантську організацію, з пізнішою домовленістю Головної управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Німеччині не засновувати

свого відділення у Великій Британії. Уже в листопаді 1949 року ОбВУ налічувало 2 000 членів, а в 1950 було 4 000 членів. Організаційна система закріпилася в 1960-их роках й охоплювала 47 Відділів (в тому один в Еспанії) та 6 гуртків.

ОбВУ влаштовувало щорічні поїздки до Австрії на цивнтарі, де поховані воїни Дивізії, згодом в Україну; один до Монте Касіно в Італії, де відбувалися бої Польського корпусу, в якому служили українці; збудувало два пам'ятники в Австрії й один на сумівській оселі в Англії, закріплено пропам'ятні таблиці в церквах–св. Варвари у Відні й св. Софії в Римі.

Голови ОбВУ: Михайло Длябога (1949-1953), Михайло Білий-Карпинець (1953-1973), Теодор Кудлик (1974-11978), Богдан Микитин (1978-1986), д-р Святомир Фостун (1986-2004), Мар'ян Гайва (2004…).

Підготував з публікованих повідомлень Р. Колісник

ПОЛК. ВАСИЛЬ КУК ПІД БРОДАМИ

Липень 2003 року, група дивізійників з Англії перед каплицею на меморіяльному цвинтарі, після Богослуження.

Промовляє полк. Василь Кук, останній командир УПА. Позаду зліва Михайло Бендина (Львів), д-р Святослав Фостун–голова ОбВУ (Лондон, Англія), за ним Володимир Янківський (Болтон, Англія), справа Василь Попадинець (Брадфорд, Англія)

Фото з архіву В. Попадинця

Станиця Боффало, США

ВШАНОВУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ПОЛЕГЛИХ ПІД БРОДАМИ

В час річниці завзятих боїв дивізійників під Бродами наша Станиця вшановувала пам'ять полеглих від 1955 року. У переконливих промовах на святах у річниці визвольної боротьби нашого народу особливо відзначався побратим Ігор Чмола.

Гарячі липневі дні дивізійні добровольці зустріли у брідському кітлі. У боях прийшлося їм гинути чи попасти в полон, де вони в тортурах, холоді й голоді вмирали. Частина розбіглася, хто куди, інші зі зброєю перейшли до УПА. Велика кількість прорвалася й стала ядром переформованої дивізії.

В наш час молимося: Господи, пішли спокій і благочестя нашій державі та дай їй уряд із справедливим та праведним законом (як благав Шевченко).

Слід згадати, що Станиця в Боффало на протязі довгих років проводила зелено-святочну збірку на охорону воєнних могил заходом Братства „Броди-Лев". Його голова невтомний Юрій Ференцевич й цього року вчащав у перепохованні останків 10 полеглих воїнів під Бродами на меморіяльному цвинтарі.

Повідомляємо, що наші колись активні члени хорунжі Тарас Чмола й Петро Поліщук не почуваються здоровими, й ми бажаємо їм всього найкращого.

Онуфрій Білоголовський

1990. Церква св. Івана Хрестителя в Кенмор.
Зліва: Михайло Бленданогий, Андрій Войчак, Микола Паславський, Онуфрій Білоголовський, о. декан Дмитро Лаптута.

15 серпня 1994. 50-ліття битви під Бродами. Церква св. Івана Хрестителя в Кенмор.
Зліва: Михайло Блендоногий, Любомир Головатий, Богдан Тарнавський—голова Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА в Австралії, д-р Мирослав Перейма, о. декан Дмитро Лаптута, Онуфрій Білоголовський, Михайло Лискевич

18 липня 2010. Церква св. О. Миколая, Боффало.
Зліва: Любомир Головатий, Теодозій Пришляк, о. декан Мар'ян Процик, Онуфрій Білоголовський.

Станиця Рочестер, США

Побратим Семен Кобасовський пише: „Я переглядаю часописи, в яких були поміщені звідомлення про відзначення річниці незалежности, але на світлинах не було дивізійників. Це перша фотографія з цьогорічного святкового вечора 22 серпня 2010 року, на якій є я, дивізійник, і наш почесний член Станиці Роман Куціль".

–Під звуки фанфар „За Україну" відбулося внесення американського та українського прапорів ветеранами американської армії– Ігорем Гошовським та української армії Семеном Кобасовським,– звітує газета *Час і події*.

Зліва: І. Гошовський, сенатор штату НЙ Джеймс Алесі, Р. Куціль, С. Кобасовський

Далі пише побратим Кобасовський: „У нашій Станиці всі майже не ходять, але ще нас кількох є, і Станицю тримаємо. На сходини Голову В. Білана привозить на візку його дружина. Збірку на охорону воєнних могил цього року передали Пластові. Ми рішили так довго існувати, як довго буде ще два члени".

Побратим Кобасовський згадує у листі, що пройшов складну операцію усунення наростів з носа, але приходить до здоров'я. Бажаємо йому повного одужання.

Редакція

16-ий ГОЛОВНИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД

2-го жовтня 2010 року в Торонті відбувся 16-ий головний делеґатський з'їзд Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

З деякими змінами перевибрано Головну управу. Голова: Мирон Головатий.

Звіт про З'їзд надрукуємо в наступному числі журналу, а протокол розішлемо до Крайових управ.

Головна управа

ШУКАЄМО СЛІД ВОЯКІВ З ЛАЗУРНОГО

Проєкт меморіяльної дошки Тимофія і Юрія Шкарупів.

Благодійна ініціятива „Героїка" займається вшануванням учасників перших та других визвольних змагань. Відтак у жовтні цього року в селищі Лазурне, Херсонська область (колишній Дніпровський повіт Херсонської губернії), заплановане встановлення меморіяльної дошки на честь підполковника Армії Української Народної Республіки Тимофія Шкарупи та його сина–хорунжого 1-ої УД Української Національної Армії Юрія Шкарупи.

Обидва українських вояки у 1950 році виїхали до США. Підполковник Т. Шкарупа помер у Вільмінґтоні, Делавер. Мені відомо, що в Америці мешкають діти та онуки цих вояків.

Прошу допомогти відшукати родичів та близьких цих осіб. Ми шукаємо також світлини, спогади, відеофільми про цих вояків.

Об'єднання „Героїка" хоче запросити родичів цих вояків до Херсонщини на врочистості з нагоди відкриття меморіяльної дошки, яка буде встановлена на храмі св. Архистратига Михаїла Української Автокефальної Православної Церкви.

***Павло Подобєд*,**
Лазурне, Херсонська область

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 серпня до 31 жовтня 2010 р. надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 15.00: Хоміцький–Судбури, Б. Чамбул–Торонто	**разом**	**30.00**
Т. Романюк–Тандер Бей	**разом**	**30.00**
С. Моліцкий–Англія		**44.00**
О. Корчак–Франція		**144.10**
мґр. Орест Городиський–Чікаґо		**401.81**

Як нев'янучий вінок...

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. покійного хорунжого Романа Ґерасимовича на „ВК" жертвує Іван Коропецький **50.00**

На свіжу могилу бл. пам'яті побратима Михайла Романюка на „ВК" жертвує Станиця Вінніпеґ **50.00**

В пам'ять мужа і батька хорунжого Романа Стефанюка, що помер 17 березня 2009 р. на 93 році життя, в Нью-Йорку, жертвують на пресфонд „ВК" дружина Клавдія Стефанюк і син Александер **200.00**

В п'яту річницю смерти дорогого мужа Андрія Закревського, яка припадає на 22 лютого 2011 р., жертвує на пресфонд „ВК" дружина Лідія Закревська **100.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять дорогої сестри бл. п. Оксани Тарнавської Ленеці, яка відійшла у вічність 14 вересня 2010 р., в Монтреалі, жертвує на пресфонд „ВК" сестра Доґмар Тарнавська Бойко **100.00**

Замість квітів на свіжу могилу побратима Богдана Антонишина на пресфонд „ВК" жертвує О. Пришляк **50.00**

В пам'ять дорогого мужа Богдана Антонишина, який відійшов у вічність 14 червня 2010 р., на пресфонд „ВК" жертвує в глибокому смутку дружина Марія Антонишин **250.00**

Замість квітів на свіжу могилу друга Богдана Антонишина жертвує на пресфонд „ВК" Любомир Рокицький **25.00**

В пам'ять дорогого мужа бл. пам'яті Ярослава Москви, який помер 13 березня 2009 року, на „ВК" жертвує горем прибита дружина Юзя Москва **100.00**

У пам'ять дорогого мужа св. пам'яті Богдана Опалевича, колишнього вояка Дивізії „Галичина", складає пожертву на потреби Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Канаді та Україні дружина Рома Опалевич **1000.00**

В пам'ять дорогого батька бл. пам'яті Теодора Повідайко на пресфонд „ВК" жертвує горем прибита дочка Ірина Повідайко **200.00**

Замість квітів на свіжу могилу шкільного товариша та побратима з Дивізії „Галичина" Володимира Дигдала, який відійшов у вічність 16 серпня 2010 р., в Детройті, на „ВК" жертвує Оля і Роман Кобрин **50.00**

В пам'ять дорогого друга бл. пам'яті Левка Бабія, замість квітів на свіжу могилу, жертвує на „ВК" Оля і Роман Кобрин **35.00**

В пам'ять дорогого побратима бл. пам'яті Левка Дичківського жертвує на пресфонд „ВК" Ігор Кришталович **50.00**

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

З листів до редакції

Я давно вже є симпатиком Вашого журналу, що і не дивно, якщо декілька мужчин з моєї родини воювали в рядах Дивізії–ось з два роки тому в нас виникла переписка в справі фотографії бл. п. Підгайного разом з „невідомим старшиною"–а саме, братом моєї матері, оберштурмфюрером Ярославом Казанівським, котрий загинув під Бродами. На сторінках журналу друкувались деякі мої повідомлення про зустрічі ветеранів Дивізії у Львові чи на цвинтарі в Ляцькому.

Тепер, одначе, пишу про деякі помилки чи неточності, допущені в ч. 4, 2009 та ч. 1, 2010 журналу. Отже:

1. В статті В. Мороза „Дмитро Донцов та націоналізм" (ст. 65, ч. 4) подано матеріял так, що можна зрозуміти, що „Літературно-науковий вісник" після воєнної перерви відновив своє існування в 1921 і чи не зразу почав виходити під редакцією Д. Донцова під назвою „Вісник". Тимчасом перше повоєнне число ЛНВ появилось лише в травні 1922, а зміна назви з ЛНВ на просто „Вісник" сталась лише в 1933 році.

2, В статті М. Литвина „Вересень 1939 року" (ч. 4, ст. 81) читаємо „Тисячі львівських українців (загалом понад 120 тисяч) вступили до польського війська". Мабуть, автор думає про загальну кількість українців, мобілізованих насильно до польської армії–адже у Львові в ці роки проживало всього небагато понад 5000 українців. Також більш чим сумнівним є слова автора про запал українців до будови барикад–проти надходячого вермахту. Після пацифікацій, Берези і т. д.?

3. Спогади О. Пулюя з 1939 р. (ч. 4)–на ст. 92 приведена цілковито помилкова інформація, що „ерцгерцоґ Лєо, брат Вільгельма, мав стати королем України". В роки Першої світової війни побутували розмови, що Україна може стати незалежним королівством під пануванням Ґабсбурґів, але розважалась кандидатура архикнязя Вільгельма (Василя Вишиваного), а не його брата Лєо. Оба вони, як і згаданий в спогадах третій брат–полковник польської армії Карль-Альбрехт, походили з бічної лінії Габсбурґів, власників Живєця (західні окраїни Краківського); ця лінія походила від архикнязя Карла (1771-1847), одного з молодших братів цісаря Фердинанда (1768-1825). До речі, Карль-Альбрехт попав у німецький полон і відмовився від пропозиції вступу до вермахту, мотивуючи вірністю військовій присязі, так що до кінця війни просидів у таборі полонених. Непорозуміння в приведеній інформації спричинене, мабуть, або самим автором спогадів, або його інформатором графом Брехтольдом, який в момент розмови з Пулюєм був вже дуже посуненим в роках.

4. Мабуть, чисто друкарською помилкою є неправильна дата арешту совєтами п. Малкоша (ч. 4, ст. 126)–10 січня 1943; адже тоді москалів в нас ще не було. (*Мало бути 10 січня 1946 р.–Ред.*)

5, В статті п. Грицака (ч. 1, 2010) „Жорстокості Другої світової війни" неправильно приведено назву українських противників польського панування як „випростовців" (?)–тоді польська влада і преса вживала слово–„вивротовєц" (від слова переворот).

Очевидно–всі ці згадані недосконалості це дрібниці–але небажані.

Щиро Ваш, **Роман Макітра**, *м. Львів*

Св. п. БОГДАН ОПАЛЕВИЧ

Богдан Опалевич—„Пупцьо", як його кликали близькі приятелі, народився 12 лютого 1925 в м. Винники б. Львова. Вступив до Дивізії „Галичина" і служив у Запасному полку. З полону в Італії переїхав до Німеччини, а згодом до Канади.

Одружився з Ромою, з дому Шпур.

Був активним членом Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Торонті, співав у хорі при Станиці „Бурлака". Також був багатолітнім хористом „Прометея".

Любив футбол і добре грав як захисник у першій футбольній дружині СТ „Україна", яка здобула ряд успіхів у Національній футбольній лізі в Канаді. Був прапороносцем Товариства, приложив багато праці при влаштуванні й направі купленого будинку як Господарський референт управи впродовж довгих років. Згодом очолив відділ Сеньйорів Товариства.

Завжди помагав родині в Україні, багато членів котрої спонсорував до Канади.

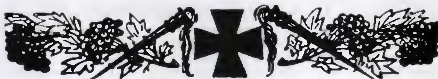
При численній участи громади Панахиду відправлено в похоронному закладі Кардинала, а похоронні Служби в Українській католицькій церкві св. Миколая. Похований на цинтарі Йорк.

Залишив у глиборому смутку дружину Рому, родину, побратимів і приятелів.

* * *

У пам'ять свого Мужа дружина Рома зложила:
500 дол. на ліки побратимам-дивізійникам в Україні
по 200 дол. на потреби Крайової управи та Станиці Братства
100 дол. на журнал „Вісті комбатанта".

Найщиріші вислови співчуття Дружині Ромі,
Родині, Побратимам і Приятелям складає
Управа Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
в Торонті

Відійшли у вічність...

МИХАЙЛО РОМАНЮК
31.X. 1923 – 9.VIII. 2010

Ділимося сумною вісткою, що відійшов у вічність побратим Михайло Романюк, голова Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА міста Вінніпеґу.

Михайло народився в селі Ясенів, Бродівського повіту, закінчив сільську школу, вчився на столяра. 1944 року зголосився до дивізії „Галичина", пройшов вишкіл у Нойгаммері, служив в обслузі гармат. Пройшов з Дивізією до Словаччини, далі до Словенії й до Австрії, на фронт під Фельдбах, де закінчилась війна; відтак полон в Італії та Англії. В Англії зустрів любу свою дружину та почав цивільне життя.

У 1952 році Михайло з дружиною приїхали до Канади, до міста Вінніпеґу. Співав у хорах, був членом катедри свв. Володимира і Ольги, де був і в управі. Також став членом Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, закінчив як голова Станиці до кінця свого трудолюбивого життя.

Побратима Михайла поховали 13 серпня 2010 року на цвинтарі Всіх Святих.

Нехай канадійська доброзичлива земля прийме його тіло, а Всевишній його душу на вічний спочинок.

Вічна Йому пам'ять!

Микола КАЩІЙ

ТЕОДОР ПОВІДАЙКО
19.10. 1923 – 5.07. 2010

Теодор Повідайко народився у селі Ясенів, повіт Броди, у національно свідомій родині. Після закінчення народньої школи, так як багато молодих людей, не маючи

змоги дальше вчитися, рішив вивчити кравецьке ремесло. Після закінчення навчання став працювати як кравець.

До Дивізії вступив 6 липня 1944 р. Після рекрутського вишколу у курені зв'язку, був висланий на шоферський курс до Тельза біля Кассель. Після закінчення курсу він повернувся до куреня зв'язку і там був шофером.

Разом з другими вояками ділив долю на Словаччині, Юґославії і в Австрії. Після закінчення війни, разом з побратимами, пробився до району, зайнятого англійцями, і там здався в полон. В полоні працював у варстатовій сотні, а відтак як шофер був перенесений до транспортної чоти, яка довозила харчі та інші речі для полонених.

В травні 1947 р., після ліквідації табору в Ріміні, сотня була перевезена до міста Ґолблінґ в Англії. У Ґолблінґ Теодор працював якийсь час на фермі, а згодом знайшов працю у текстильній фабриці у місцевості Олдгам. Там працював до 1951 р. аж до виїзду до Канади. В Канаді жив у провінції Квебек у місцевості Ляшін, де зустрінув свою будучу дружину Лікеру Іванчук. Працював у фірмі Ф. І. Вудвард 15 років, а опісля у фірмі Монсанто аж до відходу на пенсію.

Окрім членства у Монтреальській Станиці Братства, був активним членом у Читальні „Просвіта" і церкві Св. Василія Великого у місцевості Ляшін. В парафії впродовж років виконував різні обов'язки. У вільний від праці час любив читати, займатися кравецтвом, ловити рибу та доглядати свій город.

Похоронні відправи провів о. Ігор Ощіпко. Тіло покійного побратима несли син, внук, похресники і племінник. Похоронений на цвинтарі в Ляшін.

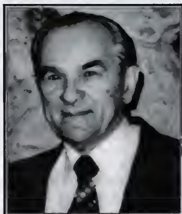
Покійний залишив у глибокому смутку дружину, дочку Ірину, сина Романа, їх сім'ї, та багато друзів і приятелів.

Вічна Йому Пам'ять!

Богдан МАЦІВ

БОГДАН АНТОНИШИН

29.XI. 1925 – 14.8. 2010

Ділимося сумною вісткою, що 14 серпня 2010 року в Нью-Гейвен, Конн., США, відійшов у вічність наш побратим, десятник 1-ої УД УНА Богдан Антонишин, залишивши у глибокому смутку дружину Марію, близьку родину і приятелів в Америці та Україні. Богдан народився 29 листопада 1925 року в селі Мальчиці, Львівської обл., у патріотичній священичій родині о. Михайла і Осипи Антонишин, в якій ще були брати Ярослав і Зенко та сестра Ірена.

До початкової школи ходив у родинному селі, а опісля, закінчивши торговельну школу у Льво-

ві в 1943 р., разом зі своїм рідним братом Ярославом, одні з перших зголосилися до Дивізії „Галичина", з думкою здобути військове знання, щоб у слушний час бути готовими стати в обороні поневоленої рідної Батьківщини.

Вже в липні 1943 року Богдан почав свій рекрутський вишкіл у Гайделяґері, коло Дембіци, потім, коли Дивізію вислано під Броди, Богдана вибрано і призначено до підстаршинської шоли в Люблянах в Юґославії, яку він закінчив з ранґою десятника і, повернувши до своєї 3-ої сотні запасного 14-го полку, працював до закінчення війни в адміністрації того ж полку.

Після капітуляції Богдан попав до американського полону в Авербаху, Баварії, і звільнений в червні 1946 року поселився в таборі біженців "DP" у Траунштайні, опісля Діллінґен, де працював в адміністрації УНРА, пізніше ІРО.

До Америки приїхав у 1949 році, а в 1954 р. одружився з Марійкою Долішною, і разом прожили 56 років щасливого подружнього життя.

В Нью-Гейвен Богдан став активним членом Братства Дивізийників, працював довгі роки скарбником у станиці, а також за головства Богдна Лисяка і д-ра Романа Дражньовського був скарбником Крайової Управи Америки.

За свою довголітню працю був нагороджений „Золотим хрестом за особливі заслуги" Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Тут важливо згадати, що братові Богдана–Ярославові не пощастила лукава доля. Він у липні 1944 року у боях Дивізії під Бродами, де хоч щасливо врятувався від ворожої кулі, вже після амнестії, був замордований більшовиками.

В Нью-Ґейвен Богдан був надзвичайно активним членом української громади та церкви св. Архистратига Михаїла.

Богдан дуже любив подорожувати. Він разом із своєю дружиною Марійкою їздили по цілій Америці, а також відвідали далекі Ґаваї, Сінґапор, Ґонґ-Конґ, Банкок, Японію, Балі. Коли дивізійники організували автобусну подорож до Австрії і Німеччини, то Богдан з Марійкою їздили туди і стрінули багато друзів з Америки та Англії. В 1993 році вони разом також відвідали Україну і брали участь у відзначенні 50-ліття Дивізії у Львові та під Бродами.

Богдан усе з цікавістю читав свій улюблений журнал „Вісті Комбатанта".

Парастас у похоронному закладі Салентано відправив о. Юрій Ґоденчук при співслужінні оо. декана Павла Луніва, мітрата Івана Терлецького, Степана Яновського, Альберта Фарляно і діякона Івана Ванат при участі членів Станиці Братства Гартфорд і Нью-Ґейвен, Українських Американських Ветеранів із своїми прапорами та численної громади Нью-Ґейвен і околиці.

Відпроваджуючи дорогого побратима на вічний спочинок, вислів співчуття дружині і родині та прощальне слово від дивізійників, друзів і приятелів сказав Олесь Пришляк, котрий належно наголосив на багатоблагодійне життя покійного. Богдан разом із своєю вірною дружиною Марійкою творили добро.

Українська громада Нью-Ґейвену, цілого стейту Коннектікат та навіть діяспори і України не забуде усіх тих доброчинностей подружжя панства Антонишин, що своїми щедрими пожертвами на релігійні, громадсько-наукові і патріотично-добродійні цілі, жертвам Чорнобиля, воєнним інвалідам і хворим дітям завжди служили добрим прикладом правдивих християнських чеснот. Про покійного Богдана можна спокійно сказати, що він усе своє трудолюбиве життя посвятив для своєї ґромади, церкви і народу. Богдан дав добрий приклад до наслідування прийдешнім поколінням нашого взірцевого побратима-дивізийника.

Підчас поминальної Святої Літургії в церкві св. Михаїла прощали покійного о. д-р Павло Лунів англійською мовою, а оо. Юрій Ґоденчук і Степан Яновський українською.

Поховано покійного Богдана на католицькому цвинтарі св. Лаврентія у Вест Нью-Ґейвен, КТ. Тамже на прощання усі заспівали улюблену пісню „Чуєш, брате мій..." Тризна відбулася в товариській атмосфері при великій участі родини і приятелів у ресторані Лісіяно.

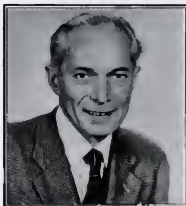
Вічна Йому Пам'ять!

Олесь ПРИШЛЯК

P.S. Дружина Марійка в пам'ять свойого дорогого мужа Богдана Антонишина зложила: 250 дол. на „Вісті Комбатанта", 1,000 дол. на Патріярший Собор в Києві, 1,000 дол. на Український Католицький Університет у Львові та 1,000 дол. на Духовну Семінарію у Стемфорді.

ЯРОСЛАВ МОСКВА

18. VIII. 1922 – 13.III. 2009

Ярослав Москва народився 18 серпня 1922 року в селі Петричах Бузького району Львівської області, в родині свідомих селян Миколи і Марії. У родині була ще сестра Степанія та брат Володимир. Від батьків він отримав патріотичне виховання. Освіту здобув у Львові.

Перебував у таборі полонених дивізійників в Італії, а пізніше в таборі Норфольку в Англії.

31 березня 1956 року одружився з Юзею Чолій, в Ґаліфаксі, Англія. Бог наділив їх дочкою Наталкою.

В 1966 році з родиною переїхали до Канади і поселилися в містечку Кенора, в північно-західній частині провінції Онтаріо. Там він почав працювати вчителем Рідної Школи при Товаристві „Просвіта", і одночасно з цим провадив церковним і світським хорами.

В 1966 році з родиною переїхали в місто Тандер Бей. Там він працював впродовж 20 років технічним санітаром у лікарні Св. Йосифа. Вечорами вчителював або займався іншими культурними

справами. Був директором об'єднаної Рідної Школи при Відділі Конгресу Українців Канади. При церкві Св. Покрови провадив мішаним хором і виконував працю дяка. Став активним членом Екзекутиви парафіяльної Ради та її головою впродовж 9 років.

Проживаючи в Англії, протягом кількох років був радником Головної Управи СУБ-у в Галіфаксі, а також головою Відділу СУБ-у в Галіфаксі.

За віддану працю для своєї Церкви й народу, за посередництвом Архиєпископа Кир Івана Бучка в Римі, був наділений Апостольським благословенням (грамотою)з нагоди Свята 1950 Року. Залишив у смутку дружину Юзю, з якою прожив 53 роки, дочку Наталку з чоловіком Алланом та внуків Міллісент і Люся. Похоронний обряд провів отець Андрій Петришин 16 березня 2009 року.

Вічна Йому пам'ять!

Михайло САВЧУК

ВАСИЛЬ ПЕЛЕХАТИЙ

23. III. 1921 16. III. 2010

Народився на Львівщині. Вчащав до гімназії у Львові.

Під час війни вступив до дивізії „Галичина", пройшов підстаршинський вишкіл.

Приїхавши до США, поселився в м. Мейплвуд і брав участь в громадькому житті, був в управі Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Ньюарку впродовж її існування. Дописував до журналу „Вісті комбатанта".

Похований з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтарі в Бавндбруку біля дружини Галини, яка відійшла у вічність два місяці перед його смертю.

Прощальне слово від побратимів сказав член КУ Остап Голинський в похоронному закладі „Литвин-Литвин".

Залишив у глибокому смутку сина з дружиною.

А. РОҐАЛЬСЬКИЙ

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Михайло СКИБЯК, ч. 3, 2010, ст. 107. Надруковано: Народився в с. Радава, прис. Ярослав; має бути в с. Радава, **прис. Скибяки, пов. Ярослав...** Надруковано: Ярослав мав вроджену; має бути: **Михайло**...

За помилки перепрошуємо. ***Редакція***

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2010 РІК

ст.

КОМЕНТАРІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

У ПАМ'ЯТЬ ПОЛЕГЛИХ ВОЯКІВ

КАНАДА–УКРАЇНА

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

СПРАВИ ЦЕРКОВНІ

НАШІ СУСІДИ

США-РОСІЯ і... УКРАЇНА

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

МОВО РІДНА...

ГОЛОДОМОР–ҐЕНОЦИД

УКРАЇНА у ХХ СТОЛІТТІ

ДО ІСТОРІЇ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

ВІДЗНАЧЕННЯ 66-РІЧЧЯ БОЇВ ПІД БРОДАМИ

НАШІ ПОБРАТИМИ

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ПОБРАТИМІВ

СПОМИНИ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

НА СЛУЖБІ НАРОДУ

БРАТСТВО „БРОДИ-ЛЕВ"

З ДІЯЛЬНОСТИ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ:

ЗМІСТ *(Закінчення)*